

Copenhagen Business School

CLM Engelsk og Translatør & Tolk

Speciale om

Eksplikitering og implicitering i juridisk oversættelse

- en kvalitativ undersøgelse af brugen af de to oversættelsesstrategier i oversættelsen af juridiske tekster

Af: Katrine Ravnkilde Sørensen

CPR-NR: XXXXXX-XXXX

Vejleder: Dorrit Faber, ISV

Afleveringsdato: 20. april 2010

Længde: 112.569 anslag ~ 62,5 NS

Summary: Explication and implicitation in legal translation

– a qualitative study of the use of the two translation strategies in the translation of legal texts

Throughout history, legal documents have always been translated very faithfully; the target text (TT) always staying very faithful to the source text (ST). In later years, there has been a shift in the attitude towards legal translation among some people, so that the TT may be somewhat more free from the ST. However, to many translators, legal translation remains bound by the ST to a large degree, and it is generally accepted that the translator should never try to interpret the ST when translating it.

In translation theory, the two translation strategies explication and implicitation are found. Explication, as defined in this thesis, is when the translator makes something explicit in the TT which is implicit in the ST, and implicitation the opposite; when the translator makes something implicit in the TT which is explicit in the ST. The process connected with these two strategies involves the translator interpreting the ST to some degree, clashing with the theory on legal translation. In this thesis, I have therefore taken a look at whether explication and implicitation do occur in the translation of legal texts, and if they do, which types of explication and implicitation can be found.

To that end, I have used six legal texts and their translations as my object of research. The categories I have used in this thesis are the product-oriented ones that Dimitrova (2005b), Gumul (2006), and Faber & Hjort-Pedersen (2009) operate with; for explication, addition and specification, and for implicitation, reduction and generalisation. Furthermore, I have used Vehmas-Lehto's (2004) more process-oriented categories of pragmatic, text strategic and stylistic explication where it was relevant to discuss the possible reasons why the translator had explicitated or implicitated something in the TT.

The results from my study show that explication and implicitation do occur in legal translation, and my results seem to fit somewhat well with the results of previous studies on explication and implicitation in other text types. Explication is used almost

twice as much as implicitation in five out of six texts, and addition and reduction are the two most used sub-categories. It is, however, a little surprising that reduction is more used than generalisation, as it seems contrary to the theory on legal translation that the translator, if in doubt about a passage or term, should cut it entirely from the translation rather than opting for a more general term.

While my results seemed to fit with those of previous studies, I did find that a lot of the categories and definitions used in translation theory in relation to LGP texts are not quite as usable when it comes to research on legal translation. I discuss how these categories may be modified, changed and adapted to suit legal translation better.

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
1. Indledning	2
1.1. Motivation	2
1.2. Undersøgelsen	3
1.3. Problemstilling	4
2. Metode	5
2.1. Undersøgelsen	5
2.2. Data	7
3. Teori	9
3.1. Juridisk oversættelse	9
3.1.1. Lidt historie	9
3.1.2. Nyere udvikling og teorier	10
3.1.3. Diskussion af teorierne	14
3.2. Eksplikitering og implicitering	17
3.2.1. Eksplikitering	17
3.2.2. Implicitering	20
3.2.3. Kategorisering af eksplikitering og implicitering	21
3.2.4. Analysekategorierne i denne opgave	26
4. Analyse	30
4.1. Generelle observationer	30
4.1.1. Eksplikitering	31
4.1.2. Implicitering	32
4.1.3. Kommunikationssituationer	33
4.2. Oftere forekomne fænomener	33
4.2.1. Indsættelse af aktanter	33
4.2.2. Når et ord ikke er nok	41
4.2.3. En sætning til to eller flere	43
4.2.4. Performativitet	45
4.2.5. Når meningen ændrer sig	46
4.3. Problemer med kategorisering	48
4.4. Afsluttende bemærkninger	52
5. Konklusion	53
7. Bibliografi	57

Bilag

1. Indledning

1.1. Motivation

Allerede tidligt på overbygningen fandt jeg ud af, at jeg godt kunne lide juridisk oversættelse. Det til tider kringlede sprog, forskellene mellem det engelske og danske retssystem, og selve emneområdet gør, at jeg finder det sjovt og udfordrende at oversætte juridiske tekster. Overbygningen på CBS var samtidig første gang, jeg for alvor stiftede bekendtskab med oversættelsesteori, et andet område, jeg hurtigt fattede interesse for. Det syntes derfor lige for, at mit speciale på en eller anden måde skulle kombinere de to fagområder.

Specialer starter ofte med en undren over noget, det være sig en egentlig problemstilling eller bare en flyvsk ide, som måske kunne udvikle sig til en specialeproblemstilling. For mit vedkommende var det nok mest den sidste indgang til specialet, der gjorde sig gældende.

I undervisningen i juridisk oversættelse på CBS lærte vi gennem hele overbygningen, at vi som oversættere af juridiske dokumenter ikke må gå ind og fortolke teksterne – det er juristerne, advokaterne og dommernes opgave. Vi er formidlere af kildekilden og skal gøre vores bedste for at skabe en målsprostekst, der formidler kildekilden til modtageren af oversættelsen på en for modtageren forståelig måde, mens vi samtidig er tro mod og holder os tæt på kildekilden. Omvendt lærte jeg i mit oversættelsesteoretiske fag, at eksplikitering og implicitering er to anerkendte oversættelsesteorier, og at nogle endda argumenterer for, at eksplikitering er en universel strategi, som altid vil forekomme i oversættelse af tekster mellem to sprog og kulturer. Når man som oversætter eksplikiterer eller impliciterer noget, vil man i en del tilfælde netop sætte sig selv i en fortolkende rolle i forhold til teksten og modtageren af teksten, hvilket vi i juridisk oversættelse lærte, at vi i vid udtrækning bør undgå. Min undren bestod derfor i, om man som oversætter af juridiske dokumenter ikke må gøre brug af de to strategier? Og betyder det, at der ikke forekommer eksplikitering og implicitering i juridiske oversættelser?

Min umiddelbare opfattelse og (indrømmet, noget begrænsede) erfaring fra undervisningen i juridisk oversættelse var, at svarene på begge spørgsmål absolut ikke er et rungende 'ja' – tværtimod. En grund til det er, at man, når man har med to retssystemer at gøre, som ikke bare er forskelligt opbygget, men hviler på to forskellige grundopfattelser af retssystemer – common law (sædvaneret) og civil law (kontinentaleuropæisk ret) – kommer ud for, at begreber sjældent er fuldstændig ækvivalente de to retssystemer imellem. I sådanne tilfælde skal man som oversætter træde ind i en fortolkende rolle, hvor man skal finde ud af, hvad der ligger i et udtryk på kildesproget og hvad der bedst svarer til det på målsproget. En anden grund til, jeg formodede, eksplikitering og implicitering måtte findes i juridiske oversættelser, var, at sprog – i mit tilfælde dansk og engelsk – ikke har samme syntaks og grammatik, og dermed kan man komme ud for situationer, hvor man bliver nødt til for eksempel at eksplikitere et begreb i målsprogsteksten, fordi målsprogets grammatik eller syntaks dikterer det.

1.2. Undersøgelsen

Fra dette ret enkle udgangspunkt kastede jeg mig ud i at læse om eksplikitering og implicitering – og fandt ud af, at der stort set ikke findes nogen undersøgelser af de to strategier inden for juridisk oversættelse. De få undersøgelser, der findes, er meget snævre og går i et eller andet omfang ud fra, at oversættere eksplikiterer og impliciterer, også i juridiske oversættelser. Jeg kunne godt have valgt at tage disse undersøgelsers forudsætninger som udgangspunkt, men der er netop ikke mange af dem, og jeg ønskede ikke at lave en undersøgelse, der i det store hele lignede de allerede eksisterende. Derfor valgte jeg at lave en produktorienteret undersøgelse, der startede fra bunden og undersøgte, hvorvidt der rent faktisk forekommer eksplikiteringer og impliciteringer i juridiske oversættelser, og forsøgte at kategorisere dem.

Som med de fleste større opgaver ændrede min opfattelse sig af, hvordan undersøgelsen skulle laves og hvilke kategorier, jeg skulle bruge, undervejs. De kategorier, jeg først havde tænkt mig, jeg skulle bruge, viste sig ikke at være velegnede. Så mens opgavens primære fokus er de eksempler på eksplikitering og implicitering, der er i min empiri, er der også en del diskussion om, hvor velegnet den generelle teori, der i dag findes om

eksplikering og implicitering, er i forhold til at kategorisere mine eksempler på de to strategier. Desuden diskuterer jeg, hvor godt den fungerer på juridiske oversættelser, som på en del områder adskiller sig fra oversættelse inden for andre fagområder og især inden for mere almindelige tekster (såkaldte LGP-tekster (Language for General Purpose)).

Fra at have startet med en hybridundersøgelse mellem proces og produkt endte jeg med en rent produktorienteret undersøgelse, som i det store hele skulle undersøge et område, der ikke er forsket meget inden for, og som skulle kunne bidrage til at give eventuelle videre undersøgelser inden for området et bedre grundlag at starte fra.

1.3. Problemstilling

Problemstillingen for specialet drejer sig derfor om mødet mellem normerne for juridisk oversættelse og de to oversættelsesstrategier eksplikering og implicitering. Som nævnt ovenfor er én af tilgangene til juridiske oversættelser, at man som oversætter ikke går ind og fortolker teksten, når man oversætter, mens eksplikering og implicitering som oftest involverer en eller anden form for fortolkning fra oversætterens side.

Derfor mener jeg, det vil være relevant og spændende at se på, hvordan de to strategier rent faktisk bruges og måske også *ikke* bruges i praksis. Med dette speciale vil jeg derfor undersøge problemformuleringen:

*I hvilket omfang bruges de to oversættelsesstrategier
eksplikering og implicitering i oversættelsen af et nærmere
bestemt antal juridiske tekster, og ud fra et nærmere defineret
kategoriapparat, hvilken type eksplikiteringer og impliciteringer
er der tale om?*

Med undersøgelsen vil jeg derudover diskutere, hvor godt den eksisterende teori om eksplikering og implicitering passer på juridisk oversættelse, samt hvor godt de eksisterende kategorier fungerer på de tekster, jeg bruger i min undersøgelse.

2. Metode

2.1. Undersøgelsen

En undersøgelse af forekomsten og typerne af eksplikitering og implicitering i oversættelsen af juridiske tekster kan gribes an på mange måder. Som det vil kunne ses i teori-afsnittet, har en del undersøgelser af eksplikitering beskæftiget sig med én type eksplikitering alene, som for eksempel kohärensmarkører. I forhold til min problemstilling mener jeg dog ikke, det vil være specielt givtigt kun at undersøge en enkel type eksplikitering/implicitering, da det inden for oversættelse af juridiske tekster er strategier, der ikke er undersøgt i nogen særlig grad. Det vil derimod være mere relevant at undersøge forekomsten af eksplikitering og implicitering på et generelt plan samt at forsøge at kategorisere dem.

Min motivation, problemstilling og -formulering lægger alle op til, at jeg vil undersøge modsætningen mellem de to oversættelsesstrategier og målsætningen om som oversætter ikke at fortolke. Derfor vil alle typer eksplikitering og implicitering heller ikke nødvendigvis være relevante i forhold til min undersøgelse. Af denne årsag vil de kategorier af eksplikitering og implicitering, jeg ifølge teoriafsnittet anser for værende irrelevante kun blive omtalt i et meget begrænset omfang i opgaven, og de vil ikke spille nogen egentlig rolle i analysen og diskussionen af resultaterne.

En undersøgelse af denne natur vil vanskeliggøre en analyse ved hjælp af computerprogrammer skabt til analyse af korpora. Der skal nogle meget specifikke parametre til, før computeren kan foretage analyserne, og desuden vil jeg mene, det manuelle arbejde i forbindelse med en sådan undersøgelse vil være alt for stort i forhold til opgavens omfang – både tidsmæssigt og pladsmæssigt. Derfor bliver analysen lavet manuelt.

Dette sætter til gengæld sine begrænsninger på, hvor mange tekster jeg vil medtage i mit korpus – det skal være realistisk i forhold til målet med og retningslinjerne for specialet. Derfor er der alligevel forskellige konstellationer af tekster, man kunne forestille sig at arbejde med i analysen. Man kunne for eksempel arbejde med tekster oversat af

professionelle, erfarne oversættere kontra nyuddannede, uerfarne oversættere – og dermed undersøge, om der er forskelle i, hvordan de to grupper bruger strategierne. Man kunne vælge en lidt større mængde tekster inden for samme område i juraen, hvilket ville give et lidt bedre udgangspunkt for at komme med forsigtige teorier om, hvordan det generelt forholder sig – men det ville af gode grunde kun kunne sige noget om, hvordan det forholder sig inden for lige præcis den tekstgenre. Endelig kunne man vælge en type undersøgelse, der er mere eller mindre case-agtig i sin opbygning og også i relation til, hvad man kan bruge resultaterne til; man vil på ingen måde kunne sige noget generelt om, hvordan det forholder sig i juridisk oversættelse. Men man vil kunne sige noget om, hvordan det forholder sig i netop de tekster, man undersøger, hvilket så kunne lægge grunden for nye, mere omfangsrige undersøgelser.

Da juridisk oversættelse som sagt er en relativt uudforsket niche inden for eksplikitering og implicitering, mener jeg, den sidste type undersøgelse vil være mest passende. I forhold til de meget få undersøgelser inden for dette niche-område af oversættelsesteori samt specialets omfang, mener jeg desuden ikke, det vil være realistisk at lave en kvantitativ undersøgelse på nuværende tidspunkt. Man kan i bedste fald håbe på at lave en indledende undersøgelse, som kan give nogle ideer om, hvordan man skal sammensætte en mere kvantitativ undersøgelse senere hen. Desuden er der også det at tage med i sine betragtninger, at autentiske juridiske tekster med tilhørende oversættelser lavet af professionelle translatører kan være svære at få fat i, hvis man ikke har kontakter inden for den verden. Man kan finde meget på internettet, men ligefrem at finde nok tekster til en kvantitativ undersøgelse, hvor man kan være sikker på, at kildetekst og målsprogstekst faktisk hører sammen, kan være svært. Derfor en kvalitativ undersøgelse.

En sådan undersøgelse har selvfølgelig sine svagheder; som allerede nævnt kan man ikke sige noget generelt på baggrund af resultaterne – men man kan se, om der er nogle tendenser i de tekster, man undersøger. En anden ting, man må holde sig for øje, er den enkelte translatørs idiosynkrasi, det vil sige den måde, han eller hun oversætter på og gør brug af de forskellige strategier, der findes. Da det er et relativt lille korpus, jeg arbejde med, vil jeg nok ikke kunne identificere disse træk hos de forskellige

translatører, men det er noget, jeg – og læseren – bør have i baghovedet hele vejen; at de forskellige translatører kan være mere eller mindre disponerede for at bruge ekslicitering og implicitering.

2.2. Data

Som jeg sagde ovenfor, vil min undersøgelse være af en case-agtig natur, og antallet af tekster i korpusset er derfor ikke stort. Teksterne er valgt ud fra en række forskellige parametre, som jeg har haft mere eller mindre kontrol over. For det første har været et spørgsmål om, hvilke tekster jeg har kunnet få fat i. Jeg har været heldig nok til at kunne få nogle tekster fra professionelle oversættere, mens andre tekster er hentet fra internettet, men dog med vished om, at de er oversat af professionelle. Det næste kriterium har været, at det var autentiske, juridiske tekster med tilhørende oversættelse. Dernæst var et kriterium, at teksterne så vidt muligt skulle være oversat af forskellige oversættere, så jeg ville undgå en undersøgelse af en bestemt oversætters teknik og idiosynkrasi i forhold til eksplikitering og implicitering.

De tekster, jeg endte med at bruge, blev derfor seks danske tekster med tilhørende engelske oversættelser. Oversætterne er kendt på fem af oversættelserne, og af de fem er to oversat af én oversætter, to andre af en anden og den sidste af en tredje oversætter. Teksterne stammer fra forskellige genrer, kun to af dem, nemlig dommene, er af samme genre, men de er dog fra forskellige retsinstanser.

Af de seks tekster er de tre af dem oversættelser, der er bestilt og betalt for, og de er lavet med et bestemt juridisk formål for øje. De andre tre tekster er oversat med et lidt andet formål for øje. De to domme er oversættelser af CISG-relaterede domme i Danmark og er ment som en del af en samling tekster, der skal udgøre en form for retspraksis inden for CISG, og som sådan har de også et relativt specifikt formål. Den sidste tekst, udsnittet af Købeloven, er udelukkende oversat for at give generel information om lovens indhold til ikke-dansk-talende personer, hvilket vil sige, det er den af teksterne, der har den bredeste og mindst specifikke kommunikationssituation.

For et par af teksterne er det ikke hele teksten, jeg anvender i min undersøgelse. I anklageskriftet udelades afsnittene d til j, da de er mere eller mindre identiske med afsnit c – i hvert fald hvad eksplikitering og implicitering angår, og jeg mener ikke, det vil bidrage med noget til undersøgelsen. Hvad angår Købeloven bruger jeg i min analyse paragraf 1-38, for at denne tekst ikke bliver uforholdsmaessig lang i forhold til de andre tekster. Resten af teksterne bruger jeg i deres fulde længde.

3. Teori

3.1. Juridisk oversættelse

3.1.1. Lidt historie

Juridisk oversættelse har eksisteret i mange hundrede år – ja sågar et par tusinde, for der er fundet oversættelser af en traktat fra 1271 f.Kr. (Sarcevic 1997: 23). Fra tidlige tider var juridisk oversættelse såvel som almindelig oversættelse underlagt nogle meget stramme regler om ord-for-ord-oversættelse. Den romerske kejser Justinian fik udfærdiget en kodeks for, hvordan juridiske tekster skulle oversættes, nemlig ord for ord, så kildetekstens syntaks og grammatik blev bibeholdt i målsprogssteksten (Sarcevic 1997: 25). I løbet af Oplysningstiden vandt bogstavelig ('literal') oversættelse dog frem inden for juridisk oversættelse, hvilket vil sige, at oversættelsen bliver holdt tæt til kildeteksten, men syntaks med videre bliver tilpasset målsproget. Blandt andet blev Napoleons *Code civil* oversat fra fransk til tysk efter den bogstavelige metode og ikke ord for ord, hvilket ellers havde været normen indtil da (Sarcevic 1997: 32).

Det store skift i debatten om juridisk oversættelse kom dog ikke før i det 20. århundrede, da andre retninger af oversættelsesdisciplinen for længst havde accepteret, at bogstavelig oversættelse ikke nødvendigvis var vejen frem, men snarere en mere fri, idiomatisk strategi. Sarcevic (1997: 37-38) fortæller om oversættelsen af den schweiziske Civil Code til fransk og italiensk. Her var ideologien bag oversættelserne, at indholdet i den originale tekst skulle oversættes så præcist som muligt – altså en bogstavelig oversættelse ifølge traditionen. Men oversætteren af den franske tekst, Rossel, forstod det som, at han kunne lave en oversættelse, der ikke var bogstavelig, snarere idiomatisk fransk – men som stadig udtrykte den tyske kildeteksts mening og intention. En advokat, Cesana, kritiserede dette stærkt og opsatte en tredelt retningslinje for, hvordan juridiske tekster burde oversættes: bogstaveligt, uden parafraser og uden at man sletter noget, da det ikke tilkommer oversætteren at fortolke teksten eller ændre den, uanset om det så kun er en proforma-ændring. Debatten fortsatte, men konklusionen er ifølge Sarcevic, at juridisk oversættelse bevægede sig fra ord-for-ord-oversættelse til en mere idiomatisk oversættelsesform.

3.1.2. Nyere udvikling og teorier

I 1980'erne skete der så noget nyt inden for oversættelsesteorien. Vermeer fremsatte sin *Skopos-teori*, som meget kort går ud på, at en tekst kan oversættes på forskellige måder alt efter dens kulturelle kontekst og andre situationsfaktorer (Vermeer 1983 & 1988, refereret i Sarcevic 1997: 65-66). En tekst er altså ikke afhængig af sit indhold, men snarere dens funktion. Mens mange LSP (Language for Special Purpose)-forskere straks modsatte sig denne teori, fordi indholdet i fagtekster efter deres mening ikke er afhængigt af kultur, kan dette næppe siges at være sandt for juridisk oversættelse, for ”*Law and legal language are system-bound, that is, they reflect the history, evolution and culture of a specific legal system.*” (Cao 2007: 23), hvilket da også er, hvad Sarcevic argumenterer for (1997: 67).

Sarcevic fortsætter med at opstille retningslinjer for, hvad hun anser juridisk oversættelse for at være, hvad oversætterens opgave er, og hvordan denne opgave løses.

I sin bog tager Sarcevic (1997) udgangspunkt i lovtekster (’statutory texts’), altså normative tekster, hvor kildeteksten og målsprogsteksten skal have lige status på grund af, at landet er to- eller flersproget. Hun formulerer sig dog alligevel så bredt, at det nemt kan forstås, som at hun mener, hendes fund gælder alle typer juridiske tekster. Ifølge Sarcevic vil en kildetekst og en målsprogstekst altid have samme formål, og det er oversætterens opgave at sørge for, at målsprogsteksten får samme virkning i målsprogskuluren, som kildeteksten har det i kildesprogskuluren: ”*In other words, a reliable translation is one that expresses the intended meaning and leads to the intended results.*” (Sarcevic 1997: 88). Dog betyder denne frihed til at skabe en idiomatisk oversættelse ikke, at oversætteren har frit slag i sit arbejde; mens hun skal forstå teksten, bør en oversætter ikke fortolke den juridisk set (Sarcevic 1997: 87), en holdning, der deles af advokater (Pigeon 1978: 37, gengivet i Sarcevic 1997: 91).

En anden, der har forsøgt at redegøre for juridisk oversættelse som disciplin, er Deborah Cao (2007). Hun nævner også tidlige undersøgelser inden for feltet, blandt andet Sarcevic, og kritiserer dennes klassificering af juridiske tekster, da de blandt andet udelukker tekster, som er ekspert-til-lægmand-kommunikation – på trods af, at denne

type tekster faktisk udgør en stor del af det faktiske oversættelsesarbejde inden for juridiske tekster (Cao 2007: 9). I stedet opstiller hun fire kategorier for juridiske tekster:

(1) legislative texts, e.g. domestic statutes and subordinate laws, international treaties and multilingual laws, and other laws produced by lawmaking authorities; (2) judicial texts produced in the judicial process by judicial officers and other legal authorities; (3) legal scholarly texts produced by academic lawyers or legal scholars in scholarly works and commentaries whose legal status depends on the legal system in different jurisdictions; and (4) private legal texts that include texts written by lawyers, e.g. contracts, leases, wills and litigation documents, and also texts written by non-lawyers, e.g. private agreements, witness statements and other documents produced by non-lawyers and used in litigation and other legal situations. (Cao 2007: 9-10)

Hver af disse typer tekster kan have forskellige funktioner, for eksempel normativ, hvilket er oversættelser af lovgivning, som efter oversættelsen vil få status af lovgivning selv, ikke bare en oversættelse af lovgivningen. Dette forekommer primært i tosprøgede lande som for eksempel Canada og Kina og i internationale institutioner som EU, men det ses også med for eksempel kontrakter, hvor alle de forskellige sprogs udgaver anses for autentiske og gældende i tilfælde af uenighed mellem de to parter (Cao 2007: 10-11). Det er denne type tekster, Sarcevic (1997) primært baserer sin bog på.

En anden funktion er oversættelse med et informativt formål – altså oversættelse af alle slags juridiske dokumenter, også lovgivning, som har til formål kun at informere modtageren af oversættelsen, ikke at have en performativ virkning. Disse tekster har heller ikke juridisk virkning, som den førstnævnte type oversættelser har. (Cao 2007: 11, 103)

Endelig er der den gruppe tekster, som bliver oversat ”*for general legal or judicial purpose*” (Cao 2007:11), og vis formål er at være dels informative og dels deskriptive. Til denne type tekster hører dokumenter, som kan blive brugt som beviser i en retssal (for eksempel korrespondance, diplomer, ekspertudsagn/-rapporter, med videre) (Cao 2007: 11-12). Umiddelbart skulle man mene, at gruppe to og tre lyder som det samme, men i gruppe tre kan der ifølge Cao (2007: 12) også indgå tekster, der ikke er skrevet af jurister og andre juraprofessionelle, men af lægmænd og i almindeligt sprog, ikke juridisk (Cao 2007: 12), altså ikke juridiske tekster i sig selv, men tekster, der i en given kontekst har et juridisk formål.

På den måde bliver Caos (2007) definition af juridisk oversættelse, at det er oversættelse af tekster, både juridiske og ikke-juridiske, der indgår i juridiske sammenhænge.

Ligesom Sarcevic (1997) gjorde opmærksom på, at ikke alle oversættelsesstrategier er lige egnede alle steder på grund af de forskellige retssystemer, siger Cao, at på grund af de store forskelle mellem sprog og kommunikationssituationer, er der mange forskellige strategier, man kan gøre brug af, fra direkte oversættelse til funktionelle ækvivalenter med videre (Cao 2007: 59). Desuden er både oversættere og advokater enige om, at oversætterens opgave ikke er at lege jurist og fortolke teksten, hun oversætter, siger Cao (2007: 80), og oversætteren skal huske på, at han eller hun ikke er jurist og skal sørge for at bibe holde for eksempel tvetydigheder i kildeteksten i målsprogsteksten, og hun må aldrig klargøre eller præcisere ord. Det vil sige, at oversættelsesstrategier som eksplicing og impliciting ifølge Cao er udelukket i juridisk oversættelse, noget Sarcevic ikke helt udelukker med sin teori – for hvis brugen af en eller begge strategier er med til at skabe en tekst, der har samme virkning hos modtagerne, som kildeteksten har hos sine modtagere, vil det ifølge Sarcevic ikke være noget galt i at bruge dem.

Inden for oversættelse generelt har tendensen de seneste mange år været, at man i ringere grad har skullet bruge kildeteksten som målestok for, hvor god oversættelsen var (altså hvor tæt på kildeteksten målsprogsteksten lå), men snarere hvor godt målsprogsteksten fungerede i forhold til den nye målgruppe (Nord, Christiane 1997,

henvist til i Engberg 2002: 382), altså Vermeers Skopos-teori. Denne holdning lader til en vis grad til at være smittet af på juridisk oversættelse. Mens holdningen om, at oversætteren skal holde sig tæt til kildeteksten stadig er fremherskende inden for juridisk oversættelse i dag, har holdningen om, at oversætteren gerne må være mere fri i sin oversættelse, så længe målsprogsteksten har samme virkning på sin målgruppe, som kildeteksten havde på sin, også vundet indpas (Alcaraz & Hughes 2002: 178, Engberg 2002: 382).

Engberg (2002) især mener, at kildetekstorientering ikke er en holdbar strategi. Han siger, at fordi koncepter ikke har en fast betydning, men derimod ændrer betydning, alt efter hvor og hvordan de bruges, så hverken kan eller skal oversættere, når de oversætter tekster til juridiske formål, blot slå op i en ordbog og skrive det, der nu står, men snarere tænke og være kreative i deres oversættelse.

Han siger også, at juridisk oversættelse normalt har til formål at skabe en målsprogstekst, der af folk, der kender det juridiske system i målsprogskulturnen, fortolkes på samme måde, som kildeteksten bliver det af folk, der kender det juridiske system i kildesprogskulturnen, og

Thus the work of the legal translator necessarily shares features with the work of the interpreting legal specialist, for in order to create such a target-language text, the translator must be able to assess the different possible legal interpretations laid down in the source-language legal text. He must be able to assess not only *one of the possible* contextual meanings of a text, but *the relevant legal* meaning of the text, i.e. the meaning that a legal practitioner would reach when reading the text. (Engberg 2002: 376)

Denne holdning står i skarp kontrast til Sarcevic og Cao, og den virker da også ret ekstrem, for hvordan kan man forvente, at en oversætter, som har en sproglig baggrund og formentlig relativt lidt ren juridisk faglighed, vil kunne læse og forstå en tekst på

samme måde, som en jurist kan? Og det er da forholdsvis nemt at komme på eksempler, hvor det vil være direkte forkert at fjerne en eventuel tvetydighed, der er i kildeteksten, i oversættelsen til målsproget – i kontrakter kan sådanne tvetydigheder ligefrem være skabt med vilje for at give en virksomhed lidt spillerum.

Alcarez og Hughes (2002: 179) siger ligesom Engberg, at “*the aim, in legal as in other forms of translation, is to provide target versions that are at least as readable and natural as their source predecessors*”, og at dette skal opnås ved så vidt muligt at finde dynamiske ækvivalenter snarere end direkte. De er dog lidt mere moderate end Engberg, idet de siger, at oversættere ikke har til opgave at fortolke de tekster, de oversætter, så hvis der for eksempel er en tvetydighed i en tekst, vil en oversættelse, der bibeholder denne tvetydighed, være korrekt (Alcarez og Hughes 2002: 24, 45).

3.1.3. Diskussion af teorierne

I forhold til Sarcevics teori, er der flere punkter, der virker svage. Det første er, at hun primært beskæftiger sig med lovtekster i sin teori, men samtidig argumenterer for, at det mest kan bruges på alle juridiske tekster. For når hun siger, at kildetekst og målsprogstekst altid vil have samme virkning, mener jeg ikke, hun har ret. Hvad med den kommunikationssituation, hvor en advokat har brug for en oversættelse af en tidligere dom til brug i sit arbejde med en verserende sag? I sådanne tilfælde vil kildeteksten være normativ og performativ, mens målsprogsteksten vil være rent informativ – og så vil oversættelsen ikke have samme funktion som kildeteksten. Og hvis de to tekster ikke har samme formål, skal de så også føre til det samme resultat, som der står ovenfor? Umiddelbart er mit svar nej, det skal de ikke, og dette kan medføre en helt anden måde at oversætte en tekst på i forhold til, hvis de havde samme funktion.

Hvis vi fortsætter med det tænkte eksempel med dommen, så ville en dansk tekst skulle signalere performativitet med de midler, der nu engang er til rådighed i dansk juridisk sprog (“thi kendes for ret”, simpel præsens), mens en engelsk oversættelse ikke behøver signalere det ved for eksempel bruge af det performative verbum ”shall” – for den engelske tekst ville ikke være performativ, og den ville derfor heller ikke behøve

signalere det. På det punkt mener jeg derfor ikke, Sarcevics teori er helstøbt og helt igennem brugbar på et generelt plan. Hun burde gøre det helt klart, at hendes udgangspunkt er normative lovtekster i flersprogede lande, hvor kildetekst og målsprogsstekst skal have samme status.

Et andet punkt, hvor der er problemer i forhold til den samlede teoris brugbarhed er hendes pointe med, at en oversætter skal forstå teksten for at kunne oversætte den, men vedkommende må ikke fortolke den. Sarcevic selv (1997: 89-90) nævner det også som et problem; at en oversætters forståelse af en tekst påvirker oversættelsesprocessen. Ifølge Vermeer (1986: 34 & 1992a: 52, 78, gengivet i Sarcevic 1997: 89-90) er en oversætters forståelse af en tekst sågar en fortolkning, som involverer oversætterens egen hermeneutiske situation. Som sådan, kan en oversætter så forstå den egentlige hensigt med en tekst, eller forstår de den ikke ud fra deres egne forudsætninger og kommer dermed til at fortolke den?

Selv med disse indvendinger mener jeg dog stadig, at Sarcevics bog er et vigtigt værk inden for litteraturen om juridisk oversættelse, især fordi det er en af få bøger, der forsøger at samle den viden og de diskussioner, der eksisterer inden for feltet.

I modsætning til Sarcevics klassificering, virker Caos derimod mere realistisk, idet hun siger, at langt hovedparten af al juridisk oversættelse faktisk ikke er af Sarcevics type, men snarere mellem ekspert og lægmand. Men i modsætning til Sarcevic lader Cao ikke til at have taget ideen om at lave friere, idiomatiske oversættelser af juridiske tekster helt til sig (Cao 2007: 80). Hun har en mere traditionel holdning til det, nemlig at man som oversætter skal holde sig tæt op ad kildeteksten og ikke må præcisere eller uddybe noget, det kan være svært at efterleve fuldstændigt i en afart af oversættelse, hvor fuldstændige økvivalenter mellem to eller flere juridiske systemer sjældent vil kunne findes.

I den helt anden grøft er den holdning, at oversættere godt må, ja faktisk skal, finde den betydning, afsenderen af kildeteksten har i tankerne, når de oversætter teksten (Engberg 2002: 376). Alt andet lige vil det betyde en præcisering af mange ting i

målsprogsteksten i forhold til kildeteksten – og dermed også eksplikitering. Dette mener jeg kan være farligt inden for juridisk oversættelse, hvor de mange betydninger netop kan være til stede i teksten med fuldt overlæg fra forfatterens side (Alcarez og Hughes 2002: 29), og mens det muligvis kan lade sig gøre i nogle tekster, mener jeg ikke, det bør være den generelle tilgang til juridisk oversættelse.

Ind imellem disse to yderpunkter er der Alcarez og Hughes (2002), som i deres mere praksis-orienterede bog lægger op til, at målsprogsteksten skal være forståelig for modtagerne af den, som kildeteksten er forståelig for dens modtagere, men at det på trods af dette ikke er oversætterens opgave at fortolke en tekst og forsøge at bestemme en fortolkning af den, hvis den er tvetydig. I sådanne tilfælde er det op til jurister og dommere at fortolke teksten juridisk, mens det er oversætterens opgave at overføre kildesproget til målsproget uden at miste tvetydighederne.

Som dette afsnit viser, er der forskellige tilgange til juridisk oversættelse, men de generelle normer, så vidt de er verbaliserede og ikke 'bare' tillærte hos oversættere, lader til at ligge et sted mellem teoriens to yderpunkter, tæt på Alcarez og Hughes' (2002). Jeg synes derfor ikke, man entydigt kan forvente, at der ikke vil være eksempler på eksplikitering og implicitering i oversættelsen af juridiske tekster, men omvendt vil det heller ikke være forventeligt, at der vil være voldsomt mange eksempler – selvfølgelig modifieret alt efter oversætterens tilgang til teksten. Dette er dog ikke informationer, jeg har adgang til, hvorfor jeg ikke vil beskæftige mig med det som sådan i min undersøgelse.

3.2. Eksplikitering og implicitering

3.2.1. Eksplikitering

Eksplikitering blev første gang nævnt som en oversættelsesstrategi af Vinay og Darbelnet (1958/1995: 342), der definerede det som “*a stylistic translation technique which consists of making explicit in the target language what remains implicit in the source language because it is apparent from either the context or the situation*”.

Efterfølgende blev denne strategi undersøgt en del (Gumul 2006: 175), og især kohärensmarkører blev undersøgt. Det, disse undersøgelser nåede frem til, var, at eksplikitering skete på grund af forskelle i anvendelsen af kohärensmarkører mellem de to sprog, der bliver oversat imellem (Blum-Kulka 2000: 300).

I 1986 fremsatte Blum-Kulka (2000: 300) ’the explicitation hypothesis’, som helt overordnet går ud på, at en oversat tekst vil være mere eksplisit end kildeteksten – og dermed også indeholde flere overflødige elementer. I modsætning til tidligere studier sagde Blum-Kulka (*ibid*) med hypotesen, at eksplikitering også kan ske som et resultat af oversættelsesprocessen selv som følge af den fortolkning af teksten, oversætteren foretager, når hun oversætter en tekst:

The process of interpretation performed by the translator on the source text might lead to a TL [target language, min tilføjelse] text which is more redundant than the SL [source language, min tilføjelse] text. This redundancy can be expressed by a rise in the level of cohesive explicitness in the TL text. (*ibid*)

Ifølge Blum-Kulka vil eksplikitering typisk ses mere i ikke-rutinerede oversætteres oversættelser end i rutineredes. For hende er det en negativ effekt af ikke at have så megen erfaring som oversætter, så de mentale eksplikiteringer, oversætteren foretager for selv at forstå teksten, manifesterer sig i oversættelsen (Blum-Kulka 2000: 301). Dette synspunkt er det dog langt fra alle, der deler, for som Séguinot (1988: 106-107) siger, så vil ikke al eksplikitering være overflødig, for det behøver – i modsætning til hvordan Blum-Kulka fremstiller det – ikke være en strategi, oversætteren benytter for at

omgås svære passager og termer i kildeteksten, det kan lige så godt være en strategi, hun benytter som et led i at tilpasse målsprogsteksten til den nye målgruppens behov. Til gengæld er Séguinots opfattelse af, hvad, der udgør eksplikiteringer, mere snæver end Blum-Kulkas, for Séguinot (1988: 108) argumenterer for, at mange af de eksempler, Blum-Kulka bruger til at vise tilfælde af eksplikitering, faktisk er resultatet af stilistiske og strukturelle forskelle de to sprog imellem. Hun mener, at *"The term 'explicitation' should therefore be reserved in translation studies for additions in a translated text which cannot be explained by structural, stylistic, or rhetorical differences between the two languages."*

Blum-Kulkas teori er også blevet kritiseret for, at den kun beskæftiger sig med de markører, der binder teksten sammen (altså *cohesive explicitness*), hvorfor den ikke nødvendigvis kan siges at dække over andre typer eksplikitering (Pym 2005). Dette kritikpunkt er jeg ganske enig i. Godt nok nævner Blum-Kulka senere i sin artikel andre typer eksplikitering, men hendes *Explicitation Hypothesis* dækker kun over *cohesive explicitness*, og selvom eksplikitering i forbindelse med kohärensmarkører kan betyde, at sammenhængen mellem de forskellige dele i teksten tydeliggøres unødvendigt, betyder det ikke at være lig med, at alle tilfælde er overflødige. Som Seguinot (1988: 108) siger, så kan det jo faktisk være stilistiske forskelle sprogene imellem, der fører til eksplikitering af kohärensmarkørerne snarere end mangel på professionel erfaring.

Et andet punkt, hvorpå Pym (2005) kritiserer Blum-Kulka, er, ligesom Seguinot (1988) siger det, at Blum-Kulka anser eksplikitering for at være et biprodukt af oversættelse, og at det på grund af dette oftest vil ses hos ikke-professionelle oversættere. Det skal dog siges, at Blum-Kulka (2000: 301-2) også observerer, at eksplikitering finder sted hos professionelle oversættere, og diskuterer, om det i virkeligheden er en universel strategi, som benyttes af alle oversættere; ikke-professionelle, uerfarne og erfarne professionelle. Denne diskussion er stadig aktuel, og forskerne har delte meninger. Nogle mener, det er oversættere uden erfaring eller middelmådige oversættere, der eksplikiterer, mens andre mener, det er karakteristisk for professionelle oversættere (Dimitrova 2005b: 44). For Pym (2005) er det – på både godt og ondt – en strategi, oversættere bevidst eller ubevidst bruger for at mindske risikoen for, at modtagerne af målsprogsteksten

misforstår den oversatte tekst. Denne anskuelse af eksplikitering betyder også, at Pym (2005) går videre og siger, at jo mere kompleks en tekst er, altså jo sværere den er at forstå, jo flere eksplikiteringer vil man se. Juridiske tekster er typisk tunge og svære at forstå for de fleste på grund af den noget særprægede syntaks, tunge nominaliseringer og en anderledes terminologi, og ifølge Pyms teori vil det derfor være forventeligt at se en del eksplikiteringer i oversættelserne af dem – nogle af dem fordi oversætteren ønsker at hjælpe modtageren af oversættelsen, nogle fordi oversætterens egen forståelsesproces kommer til udtryk i oversættelsen (Pym 2005).

I 1989 fremsatte Vehmas-Lehto den teori, at oversatte tekster også er mere eksplikitive end ikke-oversatte paralleltekster på målsproget på grund af de eksplikiteringsstrategier, oversættere benytter sig af. Samme resultat kom Papai (2004) frem til, da hun undersøgte et korpus af tekster. Hendes undersøgelse viste, at mens oversættere generelt forsøger at undgå leksikalske gentagelser, bruger de løs af dem for at skabe bedre kohärens i målsprogsteksten (Papai 2004: 153).

Et andet punkt, hvor forskerne ikke er helt enige, er i spørgsmålet om, hvorvidt eksplikitering er et overbegreb, der dækker over blandt andet addition, eller om det er et underbegreb, der falder ind under addition – eller om det i virkeligheden bare er det samme (Klaudy 2003: 171-72). I min opgave betragter jeg eksplikitering som overbegrebet og addition som en underart af eksplikitering, hvilket gerne skulle fremgå tydeligt af afsnittet om kategorisering af eksplikitering. I den kategorisering jeg bruger, vil det ikke give mening at betragte det på nogen anden måde, da eksplikitering også kan være brugen af samme antal ord, som bare er mere semantisk snævre end kildeteksten.

To forskere, der har lavet mange undersøgelser af fænomenet eksplikitering, er Klaudy og Karoly. Deres definition af eksplikitering er mere specifik end Blum-Kulkas meget generelle definition, og det er denne definition, jeg i høj grad lægger til grund for min undersøgelse:

Explication takes place, for example, when a SL unit with a more general meaning is replaced by a TL unit with a more specific meaning; when the meaning of a SL unit is distributed over several units in the TL; when new meaningful elements appear in the TL text; when one sentence in the ST is divided into two or several sentences in the TT; or, when SL phrases are extended or “raised” to clause level in the TT, etc. (Klaudy & Karoly 2005: 15)

Klaudy og Kingas undersøgelser drejer sig i høj grad om at definere og kategorisere eksplikitering, og det er også det, de er mest citerede og gengivet for. Jeg kommer selv ind på deres kategorier nedenfor, men i forhold til min opgave er det et andet aspekt af deres forskning, der er mest interessant, nemlig deres undersøgelser om implicitering.

3.2.2. *Implicitering*

Sammenlignet med eksplikitering findes der ikke meget forskning inden for og litteratur om implicitering, og Klaudy og Karolys undersøgelser er noget af det mest omfattende forskning, jeg har kunnet finde om det. Deres undersøgelser har ført til den såkaldte '*asymmetry hypothesis*', som i al sin enkelthed går ud på, at implicitering bliver brugt væsentligt mindre end eksplikitering. I såkaldte back-translations (altså oversættelser af en oversættelse tilbage til det oprindelige kildetekstsprog) viste det sig nemlig, at oversættere ikke i nær så udpræget grad foretog impliciteringer, hvor der i den oprindelige oversættelse var foretaget eksplikiteringer (Klaudy & Karoly 2005). Deres forsøg på at definere implicitering er meget lig deres definition på eksplikitering, bare med ’ modsat fortegn’:

Implication occurs, for instance, when a SL unit with a specific meaning is replaced by a TL unit with a more general meaning; when translators combine the meanings of several SL words in one TL word; when meaningful lexical elements of the SL text are dropped in the TL text; when two or more sentences in the ST are conjoined into one sentence in the TT; or, when ST

clauses are reduced to phrases in the TT, etc. (Klaudy & Karoly 2005: 15)

Også Faber og Hjort-Pedersen (2009) forsøker inden for implicitering. De undersøger processen snarere end produktet, men også forholdet mellem mental og lingvistisk eksplikitering bliver undersøgt. Deres undersøgelser er, som så mange andre inden for feltet, kvalitative snarere end kvantitative, men deres fund støtter alligevel Klaudy og Kingas teori om, at implicitering lader til at være langt mindre brugt end eksplikitering.

Ud over disse to hold undersøgelser af implicitering er jeg ikke stødt på andre artikler, der beskæftiger sig synderligt med emnet. Fænomenet er simpelthen langt mindre undersøgt, end eksplikitering er det, og resultatet er færre forsøg på at definere det og kategorisere det.

3.2.3. Kategorisering af eksplikitering og implicitering

På trods af de mange undersøgelser af eksplikitering, der er foretaget, er det ikke mange, der har forsøgt at lave en sammenhængende kategorisering af fænomenet, og som nævnt ovenfor er det svært at finde kategorier, der er opstillede på baggrund af undersøgelser af implicitering. I dette afsnit vil jeg diskutere de kategoriseringer af eksplikitering og impliciteringer, jeg har fundet, og ud fra disse opstille de kategorier, jeg vil bruge i min undersøgelse.

For eksplikitering opstiller Blum-Kulka (2000) forskellige kategorier for kohärensmarkører om end ikke på en specielt systematisk måde. De kategorier, hun nævner, er eksplikitering på grund af stilistiske forskelle i brugen af kohärensmarkører på de to sprog, der oversættes imellem, og eksplikitering på grund af selve oversættelsesprocessen (altså eksplikiteringer, som ikke skyldes stilistiske forskelle, men snarere at oversetterens fortolkningsproces viser sig i teksten). Den type, siger hun, findes især hos uerfarne oversættere (Blum-Kulka 2000: 301). For kohärens – altså sammenhængen mellem dele af teksten, som bliver tydeliggjort af læserens tanker og tolkning – opstiller hun ligeledes to kategorier; *text-focused* og *reader-focused*. Den første kategori dækker over eksplikiteringer, som sker på grund af

oversættelsesprocessen selv, mens den anden kategori dækker over eksplikiteringer, som sker, fordi modtagerne af oversættelsen ikke er de samme som modtagerne af kildeteksten (Blum-Kulka 2000: 304). Endelig opstiller hun kategorierne obligatorisk (*obligatory*) og ikke-obligatorisk (*optional*), som dækker over eksplikiteringer henholdsvis på grund af forskelle i de to sprogs grammatiske systemer og på grund af stilistiske præferencer (Blum-Kulka 2000: 312). Systematisk stillet op, kunne det se sådan ud:

Obligatory

Grammatiske forskelle

Ikke-obligatorisk

Stilistiske forskelle

Kulturelle forskelle

På grund af oversættelsesprocessen selv

Seguinot, som forholder sig ret kritisk til Blum-Kulkas artikel, forsøger sig også med en kategorisering. For hende er egentlig eksplikitering dog som nævnt ikke de tilfælde, som kan tilskrives stilistiske forskelle i de to sprog, der oversættes imellem, og hendes kategorier er derfor færre og mindre håndgribelige:

- “something is expressed in the translation which was not in the original”
  - “something which was implied or understood through presupposition in the source text is overtly expressed in the translation”
  - “an element in the source text is given greater importance in the translation through focus, emphasis, or lexical choice”.
- (Seguinot 1988)

Faktisk ville jeg tøve med at kalde dem kategorier, men snarere en form for definition af, hvad eksplikitering er, og i forhold til min undersøgelse, mener jeg ikke, de er specielt anvendelige til at opstille kategorier og et begrebsapparat, som jeg kan analysere ud fra.

De nok mest anvendte og citerede kategorier er Klaudys, som hun opstiller og udvider i sine artikler (se for eksempel Klaudy 1996). Systemet består af fire kategorier, som minder en del om Blum-Kulkas kategorier ovenfor. Obligatorisk (*obligatory*) dækker ligesom hos Blum-Kulka over eksplikeringer, som sker på grund af grammatiske og syntaktiske forskelle i de to sprog, der bliver oversat imellem. Ikke-obligatorisk (*optional*) er eksplikeringer, som ikke er nødvendige for at skabe grammatisk korrekte sætninger, men uden hvilke oversættelsen ville være sprogligt klodset og unaturlig. Eksempler på dette er *connective elements* eller forbedret tema-rema-forhold.

Pragmatiske (*pragmatic*) eksplikeringer er eksplikeringer, der laves i forbindelse med udtryk, der relaterer sig til kulturen i kildeteksten, og som må eksplikeres i oversættelsen, for at den nye modtagergruppe kan forstå den med deres andre forudsætninger og baggrundsviden end kildetekstens modtagergruppe. Den sidste kategori, *translation-inherent*, dækker over eksplikeringer, der skyldes selve oversættelsesprocessen (se for eksempel Klaudy 1996). De fleste forskere, der gengiver Klaudys kategorier, citerer direkte den sidstnævnte kategori og virker i øvrigt usikre eller direkte uforstående over for, hvad den dækker over. Lige som Dimitrova (2005b: 38) mener jeg dog, at den må dække over eksplikeringer, der (ubevidst) manifesterer sig i oversættelsen på grund af oversætterens fortolkningsproces; det vil sige, at de tanker, oversætteren gør sig i forbindelse med oversættelsen af (vanskelige) passager, kommer til udtryk i oversættelsen, som dermed bliver mere eksplisit, end kildeteksten var det.

En anden person, der har forsøgt at skabe system i eksplikeringeskategorierne, er Vehmas-Lehto (2004), som bruger Klaudys kategorier i sin undersøgelse, men forsøger at revidere og udbygge dem på baggrund af undersøgelsens resultater. Vehmas-Lehtos forslag til kategorier er efter eget udsagn ikke komplet, der vil altid være løse ender (Vehmas-Lehto 2001: 228), men det er et forsøg på at bringe orden i kaos – og jeg er helt enig med hende i, at det i sig selv er værdifuldt.

Ligesom Klaudy deler Vehmas-Lehto i første omgang eksplikering op i obligatorisk og ikke-obligatorisk:

Obligatory explication would be those caused by differences in the syntactic or semantic structure of languages [...]. Optional explication, on the other hand, would be those caused by the wish to clarify the text and make it sound more natural – and thus to help the recipient to understand the text. (Vehmas-Lehto 2001: 227)

I sin artikel siger hun selv, at for forskning inden for oversættelse, er obligatorisk eksplikitering (og i min opgave dermed også implicitering) i sig selv ikke særlig interessant at se på; det er snarere et område, der kunne være interessant for kontrastive sprogstudier (Vehmas-Lehto 2001: 227). Dermed bliver fokus lagt på ikke-obligatorisk eksplikitering, som hun opstiller en række kategorier for. Dog siger hun selv, at hendes kategorier langt fra er udtømmende, da hendes undersøgelse er kvalitativ snarere end kvantitativ; et egentlig kategoriseringsapparat skal ifølge Vehmas-Lehto (2001: 228) baseres på et langt større korpus. Hendes definitioner af kategorierne lader lidt tilbage at ønske, for man skal ind i hendes egen analyse for at finde eksempler og forklaringer på, hvad hun mener med de forskellige kategorier. Dog virker hun for en stor del inspireret af Klaudys kategorier, hvorfor jeg i min definition af de forskellige kategorier også vil støtte mig til Klaudys definitioner.

Under ikke-obligatorisk eksplikitering opstiller hun tre underkategorier. Den første er pragmatisk eller kulturelt betingede eksplikiteringer, som ligesom i Klaudys kategorier er eksplikiteringer, der foretages af oversætteren for at udfylde et kulturelt 'hul' mellem den viden, modtagerne af henholdsvis kildeteksten og oversættelsen har, og dermed give modtageren af oversættelsen den samme information, som modtagerne af kildeteksten kunne udlede ved hjælp af deres kulturelle baggrund (Vehmas-Lehto 2001: 223).

Den næste kategori er tekststrategiske eksplikiteringer, som Vehmas-Lehto yderligere foreslår underinddelt i to kategorier, eksplikiteringer af kohärens og eksplikiteringer på baggrund af tekstrkonventioner. Den første af de to kategorier giver næsten sig selv; der er tale om eksplikiteringer, der tydeliggør sammenhængen mellem forskellige dele af

teksten. Et eksempel, hun selv nævner, er et possessivt pronomen, der i kildeteksten bliver oversat med et substantiv i målsprogsteksten (Vehmas-Lehto 2001: 226). Den anden kategori lader hun ikke umiddelbart til at uddybe i sin artikel, men som jeg forstår den på baggrund af hendes underopdeling af kategorien med tekststrategiske eksplikiteringer, mener jeg, at der må være tale om eksplikiteringer, der foretages for at målsprogsrette oversættelsen, så den passer til de konventioner, der findes inden for den pågældende genre i målsprogskulturen.

Den sidste kategori er stilistiske eksplikiteringer, som hun begrunder med ”*...because there really are explicitations which cannot be explained in any other way than that they just make it "sound better".*” (Vehmas-Lehto 2001: 228). Faren ved denne kategori er, som hun siger (2001: 228), at den nemt kan blive en ‘skraldespand’ for alle de eksplikiteringer, som man ikke nemt kan forklare, men som måske alligevel kunne klassificeres, hvis man foretog en nærmere analyse af dem. Jeg vil give hende helt ret i, at det kan være farligt at have en sådan kategori, især fordi der som sagt altid vil være eksempler, der falder uden for ethvert kategoriseringssapparat, mens andre kun lader til at falde udenfor ved første øjekast, men omvendt er det en af de ting, der netop gør hendes kategorier tiltalende; at der er en gummikategori, som kan bruges, hvis man virkelig ikke ved, hvordan man ellers skal forklare en eksplikitering. Desuden er det også yderst positivt, at hun selv lægger op til, at hendes klassificering udbygges med flere kategorier.

Endelig har Dimitrova også lavet en række kategorier. På ét plan arbejder hun med addition, som i al sin enkelhed går ud på, at nye elementer føjes til målsprogsteksten, og specificering, hvor oversættelsen er mere specifik, end kildeteksten var det (Dimitrova 2005b: 34). Disse kategorier svarer nogenlunde til Gumuls kategorier kvantitative og kvalitative eksplikiteringer (Gumul 2006: 176). Dimitrova opererer også med kategorierne normstyret (*norm-governed*) og strategisk (*strategic*) eksplikitering. Normstyrede eksplikiteringer bliver foretaget så ofte og automatisk af den enkelte oversætter, at de kan siges at være styret af oversætterens normer. De fleste oversættere udfører dem og sjældent for at komme uden om et oversættelsesproblem (Dimitrova 2005a: 37). Strategiske eksplikiteringer derimod er noget, oversætteren bruger for at

løse oversættelsesproblemer, og det er ofte 'spor' af oversætterens fortolkningsproces, der viser sig i oversættelsen (Dimitrova 2005a: 37, Dimitrova 2005b: 237).

Dimitrova (2005b) virker ikke avisende over for andre kategoriseringer såsom Klaudys, men samtidig har hun kritikpunkter til dennes kategorier. Ligesom Vehmas-Lehto mener hun, at obligatorisk og ikke-obligatorisk eksplikitering bør være overkategorier, og pragmatisk eksplikitering en underkategori af ikke-obligatorisk (Dimitrova 2005b: 38-39). Den sidste kategori, mener hun, er uklar, og endelig er der eksempler på eksplikitering, som falder uden for kategorierne. (Dimitrova 2005b: 38) Netop af disse årsager mener jeg, Vehmas-Lehtos kategorisering er bedre end Klaudys, fordi hun har flere kategorier og desuden ikke har den uklare sidste kategori, som de færreste lader til helt at forstå. Desuden åbner Vehmas-Lehto også selv op for eventuelle yderligere kategorier og har en gummikategori til eksplikiteringer, der ikke rigtig passer ind i de andre kategorier, hvilket tilsammen gør kategoriseringsapparatet mere brugervenligt end Klaudys.

Dog har jeg måtte sande, at hverken Klaudys eller Vehmas-Lehtos kategorier er specielt velegnede til mit formål. Selvom de bruges i forskningsprojekter, der har produktet som sin genstand, mener jeg ikke, de er specielt brugbare, hvis man udelukkende har produktet at holde sig til. Det er naturligvis muligt ud fra oversættelsen at vurdere, om der er tale om obligatorisk eller ikke-obligatorisk eksplikitering, men derfra at gå videre med underkategorierne vil ifølge min mening på et eller andet plan være gætværk. Har man ikke adgang til procesdata, vil man ikke med sikkerhed kunne sige, om oversætteren har valgt at eksplikitere af den ene eller anden årsag, og det bliver bestemt ikke lettere af, at der er en kategori, der går på stilistiske forskelle mellem de to sprog og en gummikategori, der går på, at det 'bare lyder bedre' – for hvor går grænsen mellem de to?

3.2.4. Analysekategorierne i denne opgave

Som dette afsnit viser, er der mange opfattelser af, hvad eksplikitering og implicitering er. Alt fra Vinay og Darbelnets (1958/1995: 342) meget generelle definition, hvor de siger, det er en teknik, hvor man gør noget, som var implicit i kildeteksten, eksplisit i

målsprogsteksten, til Klaudy og Karolys mere præcise og konkrete definitioner af fænomenerne.

En teori, der er interessant i forhold til mit projekt, er den, blandt andre Pym (2005) opstiller, nemlig at jo sværere en tekst er for oversætteren at forstå, jo mere vil man se eksplikiteringer i målsprogsteksten, da oversætterens forsøg på at forstå teksten vil komme til udtryk i oversættelsen. Dette er netop interessant for min undersøgelse, da det er generelt accepteret, at det kræver en del at forstå juridisk sprog og juridiske tekster. Ifølge teorien vil man derfor kunne forvente at se en del eksplikitering i oversættelsen af juridiske tekster, hvilket er i nogen modstrid med, hvad teorien om juridisk oversættelse siger (se forrige afsnit). Dermed står jeg tilbage med to teoriafsnit, der peger lidt i forskellige retninger med hensyn til, hvad man kan forvente af eksplikitering og implicitering i juridisk oversættelse, og mens jeg hverken kan verificere eller afvise en af retningerne med min undersøgelse, vil den alligevel nok give et fingerpeg om, hvilken hypotese der holder.

Foruden forskellige definitioner og holdninger til, hvornår og hvor meget man kan forvente at se eksplikitering og implicitering, er der forskellige måder at kategorisere eksplikitering og implicitering på. Første niveau deler kategorierne op, alt efter om de refererer til produktet eller processen. Da min undersøgelse tager udgangspunkt i produktet, kan de kategorier, der relaterer til processen, udelukkes, såsom Dimitrovas kategorier normstyrede og strategiske eksplikiteringer. Når den opdeling er foretaget, findes der stadig forskellige måder at kategorisere eksplikitering og implicitering på, men de er for det meste ikke uforenelige, så for mig har det primært handlet om at vælge den kategorisering, der synes mest hensigtsmæssig for min undersøgelse, hvilket vil sige Gumuls og Dimitrovas kategorisering.

Jeg vil i min analyse derfor bruge Dimitrova og Gumuls kategorisering (med Dimitrovas terminologi) med addition og specificering som primære kategorier. For implicitering vil jeg 'vende' disse kategorier og bruge kategorierne reduktion og generalisering, ligesom Hjort-Pedersen og Faber (2009) gør det.

Kategorierne, jeg i min analyse vil gøre brug af, bliver derfor, som følger:

Ekspliktering

- Addition (elementer tilføjes målsprogsteksten, som ikke var i kildeteksten)
- Specificering (elementet i målsprogsteksten er mere specifikt end kildetekstelementet)

Implicitering

- Reduktion (elementer fjernes i målsprogsteksten, som var der i kildeteksten)
- Generalisering (elementet i målsprogsteksten er mindre specifikt end kildetekstelementet)

Selvom disse kategorier vil være mine primære kategorier, vil jeg alligevel også inddrage Vehmas-Lehtos i min analyse. Overordnet set vil jeg ikke beskæftige mig med opdelingen i obligatorisk og ikke-obligatorisk ekspliktering og implicitering, for mens det også kan være interessant at undersøge obligatoriske eksplikteringer og implicitering i forhold til, om der er mere redundans i oversatte tekster, så er det ikke umiddelbart relevant for min problemstilling. Obligatorisk ekspliktering og implicitering bør i principippet ikke ændre det store indholdsmæssige i teksten, da det netop er noget, der er betinget af forskelle mellem de to sprog, der oversættes imellem. Derfor vil obligatorisk ekspliktering og implicitering ofte falde sammen med kvantitativ ekspliktering og implicitering – altså at det samme siges med flere eller færre ord i målsprogsteksten end i kildeteksten, såsom ændringer i verbers tid og sammensatte ord, som på dansk skrives i et ord, men på engelsk som oftest i to, men meningen forbliver stort set den samme. Derfor vil eksempler, der falder inden for kategorierne kvantitativ og obligatorisk ekspliktering ikke blive diskuteret.

For en del af de eksempler, jeg diskuterer i analysen, vil jeg ydermere diskutere, *hvorfor* eksplikteringen er foretaget, altså forsøge at passe eksemplerne ind i Vehmas-Lehtos kategoriseringer, for så vidt der knytter sig en interessant diskussion til eksemplet. Da der ikke findes en tilsvarende kategorisering af implicitering, vælger jeg at bruge

Vehmas-Lehtos kategorier på eksemplerne på implicitering, da min formodning er, at bevæggrunden for at vælge implicitering må kunne tillægges nogenlunde de samme årsager som for at vælge ekspliktering, bare med ' modsat fortægn' (som for eksempel at noget information i kildeteksten er overflødig i målsprosteksten). Mens jeg som sagt ikke har adgang til procesdata og derfor ikke kan sige noget definitivt om, hvorfor oversætteren har eksplikiteret eller impliciteret, kan jeg bruge kategorierne til at diskutere mulige forklaringer i tilfælde af ikke-obligatorisk ekspliktering.

4. Analyse

4.1. Generelle observationer

En oversigt over antal ekspliciteringer og impliciteringer i min undersøgelse er samlet i skema 1 nedenfor. Resultaterne er delt ud på de fire hovedkategorier, jeg opstillede i teoriafsnittet, og forholdet mellem antal ekspliciteringer og impliciteringer er desuden udregnet. Desuden er forholdet mellem antal ekspliciteringer og impliciteringer i forhold til tekstsens længde angivet.

Tekst	Tekstsens længde	Ekspliciteringer				Implicitering				Forhold mellem E & I
		(A)	(S)	Total	% ¹	(R)	(G)	Total	%	
Købeloven	2335	50	37	87	3,7	34	6	40	1,7	2,18:1
Ejerantebrev	858	28	5	33	3,8	11	3	14	1,6	2,36:1
Totalrådgiveraft.	1697	20	2	22	1,3	18	5	23	1,4	0,96:1
Dom 1	1118	28	1	29	2,6	7	6	13	1,2	2,23:1
Dom 2	519	14	3	17	3,3	6	1	7	1,3	2,43:1
Anklageskrift	581	16	3	19	3,3	5	2	7	1,2	2,71:1

Skema 1: Oversigt over antal ekspliciteringer og impliciteringer i analysesematerialet fordelt på kategorier.

Som det fremgår af skemaet, er der med undtagelse af totalrådgiveraftalen et vist mønster i tallene for de forskellige tekster. Eksplicitering er langt mere brugt end implicitering, og forholdet mellem antal ekspliciteringer og impliciteringer afviger heller ikke meget fra hinanden, selvom der dog er lidt forskel fra tekst til tekst. Dette resultat er på ingen måde overraskende, tværtimod er det helt i overensstemmelse med teorien på området, Karoly og Klaudys *asymmetry hypothesis*, at eksplicitering er mere brugt end implicitering. Det passer også fint med Pyms (2005) syn på eksplicitering som værende en måde for oversætterne at mindske risikoen for, at modtagerne af målsprogsteksten vil misforstå den, hvilket nemt sker med juridiske tekster med deres til tider specielle sprog og sætningsopbygning.

¹ % skal forstås som det samlede antal ekspliciteringer/impliciteringer i forhold til antallet af ord i teksten. Mens det ikke er egentligt statistisk muligt at stille de to tal over for hinanden på denne måde, har jeg alligevel valgt at medtage dette tal for at vise, hvor mange ekspliciteringer der er i forhold til tekstsens længde kontra impliciteringer i forhold til tekstlængden.

Som sagt er der en undtagelse, nemlig totalrådgiveraftalen, som går stik imod alle teorier og undersøgelser og indeholder flere impliciteringer end eksplíciteringer. Det kan der være flere forklaringer på. For eksempel kan det være, at kildeteksten i dette tilfælde simpelthen lægger op til flere impliciteringer end de andre tekster. Det virker dog som en noget svag begrundelse, og jeg mener, at den mest plausible forklaring er idiosynkrasi, altså at oversætteren er mere disponeret for at implicitere, end oversætterne af de andre tekster er. Grunden til, jeg hælder mod denne forklaring, er, at denne oversætter i forbindelse med sit speciale² har beskæftiget sig med simplificering af juridisk sprog, hvorfor hun muligvis er mere opmærksom på implicitering som en strategi, hun kan benytte for at gøre oversættelsen nemmere for modtagerne at læse. Samme oversætter har oversat ejerpantebrevet, og selvom tallene for denne oversættelse minder mere om tallene for de andre oversættelser end om totalrådgiveraftalens, er forholdet mellem eksplíciteringer og impliciteringer stadig forholdsvis lavt, så det er muligt, hun er mere disponeret for at bruge implicitering end gennemsnittet – eller også er totalrådgiveraftalen simpelthen undtagelsen, der bekræfter reglen.

4.1.1. Eksplícitering

Inden for eksplícitering er addition langt mere brugt end specificering, hvilket passer udmærket med Blum-Kulkas *elicitation hypothesis* og også Faber og Hjort-Pedersens (2009) resultater i deres undersøgelser inden for juridisk oversættelse. Det går dog på sin vis lidt imod de forventninger, jeg havde, inden jeg gik i gang med projektet, da min ene hypotese gik på, at kulturelle forskelle og forskellene mellem de to retssystemer ville medføre eksplíciteringer, som primært ville være af den specificerende art, netop fordi man måske ville se, at nogle termer var en smule bredere på det ene sprog end det andet. Mens der er eksempler på dette, hvilket også vil blive diskuteret nedenfor, er der ikke voldsomt mange af dem, og det er ikke noget, der forekommer i alle teksterne.

En ting, der muligvis kan forklare hvorfor addition er så brugt, er forskellene mellem den viden, de to modtagergrupper har om de to kulturer og retssystemer. I mange tilfælde vil der ikke være to termer, der stemmer helt overens, og lige meget om man vælger at målsprogsrette eller kildesprogsrette oversættelsen, kan det være nødvendigt

---

² Faber Rasmussen, H. Forenkling af juridisk sprogbrug: en undersøgelse af nødvendigheden af og mulighederne for en forenkling af engelsk og dansk juridisk sprogbrug 1996

at udfylde de huller, der er mellem kulturerne og retssystemerne og den viden, den nye modtagergruppe har om disse ting. Et eksempel på en målsprogsretning af oversættelsen er

Glostrup Ret - Glostrup County Court

fra dom 1. Ved tilføjelsen af 'county' viser oversætteren, at der er tale om en ret i første instans. For en dansker vil det være helt indlysende, at Glostrup ret er en byret, men en englænder, der ikke kender Danmark og det danske retssystem, vil ikke have samme inferensmuligheder, hvilket kan være årsagen til, at oversætteren har valgt at indsætte 'county' – og dermed giver den engelske modtager mulighed for at placere domstolen i et domstolshierarki, han eller hun er bekendt med.

4.1.2. Implicitering

Hvad angår implicitering, er det, igen lidt overraskende, reduktion, der er mest brugt, ikke generalisering. Umiddelbart skulle man mene, at reduktion er en mere risikofyldt strategi for oversætteren at benytte, da vedkommende decideret går ind og fjerner noget, der står i kildeteksten. Ved brugen af generalisering fjerner man derimod ikke noget, men anvender en mere overordnet og generel term end kildetekstens term.

Generalisering fremstår derfor som en strategi, oversættere nemt ville kunne ty til i tilfælde, hvor der er kulturbestemte forskelle, som man kan undgå at gå i detaljer med ved at benytte en bredere term, eller hvor man kan være i tvivl om, hvorvidt man har valgt den korrekte specifikke term og derfor vælger en mere generel, men dog ikke forkert, term. Et eksempel kunne være den engelske term 'freehold property', som i nogle situationer bare kan oversættes med 'fast ejendom' uden at gå i detaljer med mere specifikke faktorer, der ikke er relevante for kommunikationssituationen. Omvendt kan man dog argumentere for, at lige præcis i juridiske tekster kan en sådan strategi være risikabel, da man kan komme til at inkludere noget i målsprogsteksten, som ikke var med i kildeteksten, og dermed ændre det juridiske indhold i teksten. For at fortsætte med 'freehold'-eksemplet vil man i nogle situationer ændre det juridiske indhold i teksten, hvis man kun oversætter det med 'fast ejendom' uden alle detaljerne, som udgør forskellen mellem den engelske og danske ejerskabsform

4.1.3. Kommunikationssituitioner

En sidste ting, der muligvis kan have haft indflydelse på, hvor meget oversætteren har impliciteret og eksplíciteret, er kommunikationssituacionen. Som beskrevet under afsnittet i metoden er i hvert fald tre af teksterne 'autentiske' oversættelser – altså oversættelser, der er bestilte, har skulle tjene et eller andet specifikt formål, og som havde en meget specifik modtager. For dommenes vedkommende indgår de i en større samling af internationale CISG-relaterede afgørelser. Som sådan har oversættelsen ikke en specifik modtager på samme måde, som anklageskriftet, totalrådgiveraftalen og ejerpantebrevet har det, men de er alligevel oversat med et forholdsvis specifikt formål, nemlig som en del af en samling tekster, der skal være med til at danne grundlag for fremtidige CISG-afgørelser³, hvilket jo også gør, at modtagerne er en forholdsvis begrænset gruppe bestående af advokater, dommere og lignende. Den tekst, der har den mest diffuse kommunikationssituation, og som heller ikke har noget, der ligner en egentlig modtager(gruppe), er oversættelsen af Købeloven. Interessant nok er det også den af teksterne, der har flest eksplíciteringer i forhold til tekstens længde, hvilket kunne tænkes netop at skyldes, at der ikke er en egentlig modtagergruppe til den, så oversætteren har muligvis følt, han skulle tage lidt ekstra med, så den vil være forståelig for 'laveste fællesnævner'. En ting, der kunne støtte denne teori er, at dom 2 er oversat af samme person, og her er der ikke brugt nær så mange eksplíciteringer, hvilket kunne betyde, at det ikke alene er idiosynkrasi, der er tale om, når det kommer til eksplíciteringer.

4.2. Otere forekomne fænomener

I det følgende vil jeg diskutere eksempler, der knytter sig en interessant diskussion til, samt grupper af eksempler, som på grund af forekomsten flere gange i teksterne på sin vis kan siges at være fænomener (i det mindste i min empiri).

4.2.1. Indsættelse af aktanter

Et eksempel på addition, som kan være interessant i forhold til juridiske oversættelser, er der, hvor oversætteren indsætter en aktant. Nogle steder kan det gøres ret

³ Teksterne, jeg har brugt i opgaven, kommer fra den danske hjemmeside CISG Denmark, som er en samling af afgørelser, der relaterer sig til CISG-lovgivningen. Den er en del af et globalt netværk af hjemmesider, der alle relaterer sig til CISG-lovgivning, og som er tilknyttet Pace University, School of Law. (CISG Denmark 2009)

upproblematiske, mens det andre steder kan være lidt mere risikofyldt at indsætte aktanten – eller i hvert fald kræve mere arbejde fra oversætterens side at finde frem til, hvem aktanten i virkeligheden er.

Et eksempel på en forholdsvis upproblematiske indsættelse af en aktant er:

I november 1996 var der imidlertid et konkret ønske om at købe større træer.

However, in November 1996 **the buyer** specifically wanted to buy tall trees.

Her kræves der ikke det store for at finde frem til, at det er køberen, der har et ønske om at købe, og man kan derfor undre sig over, at oversætteren har valgt at eksplisitere netop her, når det burde være forholdsvis nemt for modtageren af oversættelsen også at finde frem til, at det er køberen, der har et ønske. En mulig forklaring er, at der er tale om en ubevidst handling fra oversætterens side. Vedkommende har formentlig, for selv bedre at forstå teksten, eksplisiteret aktanten, hvilket har manifesteret sig i oversættelsen, altså et eksempel på Klaudys kategori *translation-inherent explication*. En anden forklaring kunne være, at oversætteren har ønsket at gøre sproget lidt mindre tungt og lettere forståeligt for læserne af oversættelsen, for generelt er engelske domme knapt så tunge og komplicerede at læse som danske domme (Mattila 2006: 84-85). Umiddelbart kan jeg ikke sige, hvilken af de to forklaringer, der er den rigtige – hvis det overhovedet er en af dem, men det skulle være mærkeligt, hvis oversætteren i et tilfælde, hvor det i kildeteksten er så tydeligt, hvem aktanten er, skulle have haft behov for ubevidst selv at foretage en egentlig eksplisitering for at kunne oversætte sætningen. Derfor hælder jeg mest til forklaringen med, at det er af sproglige årsager, oversætteren har valgt at eksplisitere her, hvilket vil sige, at det i Vehmas-Lehtos kategoriseringer enten er en stilistisk eksplisitering eller en eksplisitering på baggrund af tekstdoktriner. Er eksplisiteringen udelukkende foretaget for at få sproget til at flyde bedre, vil jeg sige, det er en stilistisk eksplisitering, mens det, hvis den er lavet på grund af, at oversætteren har haft forskellene mellem danske og engelske dommes sprog i mente, ville være en

eksplikering på baggrund af tekstrkonventioner. Alternativt kan det være begge kategorier, der har gjort sig gældende for oversætteren.

Andre eksempler på denne type addition virker umiddelbart lidt mere risikable, og de kræver lidt mere af oversætteren, hvorfor det vil være naturligt at mene, at oversætteren har valgt at eksplikitere for at spare læseren for en masse undren over, hvem aktanterne er. Et eksempel er fra anklageskriftet, hvor der står:

Der nedlægges endvidere følgende konfiskationspåstande:

Moreover, **the Prosecution** requests confiscation of the following property:

Her vil læseren skulle trække på kommunikationssituationen (et anklageskrift, som dermed kommer fra anklagemyndigheden) og muligvis også på konteksten i selve teksten for at komme frem til, at det er anklageren, der nedlægger påstand om noget. Oversætteren kunne have valgt at skrive 'Moreover, it is requested that...', men vælger at indsætte 'the Prosocution' som aktant. Det kan igen være for ikke at gøre sproget for kompliceret og svært at forstå på engelsk – og så er der igen tale om en stilistisk eksplikering som ovenfor, men det kan også være for simpelthen at hjælpe læseren til hurtigere at komme igennem den engelske tekst, ikke fordi sproget i sig selv er kompliceret, men for at pege aktanten ud for læseren af oversættelsen. I dette tilfælde er der tale om en ikke-obligatorisk eksplikering, som jeg vil mene hører under underkategorien pragmatisk, hvis den overhovedet passer ind i nogen af Vehmas-Lehtos kategorier. Jeg vil dog placere eksemplet i den kategori med forbehold. Eksplikeringen hjælper læseren af oversættelsen til nemmere at forstå teksten, men om det ligefrem er pragmatisk kan være svært at sige, da der i dette tilfælde ikke er de store forskelle mellem det danske og engelske retssystem. Ligesom i Danmark er det i engelske straffesager den offentlige anklagemyndighed, der udfærdiger anklageskriftet, og derfor lader det ikke umiddelbart til at være på grund af forskelle mellem de to systemer, og hvordan rammerne omkring et anklageskrift er, at eksplikeringen er foretaget. Hvis motivationen for at lave eksplikeringen således ikke er rent sproglig, men snarere er et

udtryk for et ønske om at hjælpe læseren hurtigere på vej, mener jeg, dette eksempel falder uden for Vehmas-Lehtos opsatte kategorier, og en ny kategori skal tilføjes, for selv hendes gummicategori 'fordi det lyder bedre' passer dette eksempel ikke ind i. Endelig kan det også tænkes, at dette er et eksempel på den lidt vase kategori, Klaudy opstiller, *translation-inherent explicitation*, hvor oversætterens egen fortolkningsproces, i hvilken vedkommende har haft brug for at identificere aktanten, manifesterer sig i oversættelsen.

Et eksempel, der virker lidt mere entydigt med hensyn til, hvorfor der eksplickeres, er:

Det bemærkes endvidere:

The court further notes that...

I og med det er en dom, er det retten, der er afsender af teksten, men da synspunkter fra forskellige parter bliver refereret i domme, kan det i nogle tilfælde være svært at skelne mellem, hvem der egentlig er afsender på visse udtalelser. Ovenstående eksempel illustrerer rigtig godt, hvordan oversætteren kan bruge eksplicerering til at gøre det hurtigere og nemmere for læseren af oversættelsen at finde ud af, hvem der siger hvad. Ligesom med det foregående eksempel er det dog svært at placere det i forhold til Vehmas-Lehtos kategorier, og dette eksempel falder også ind under den nye kategori, som foregående eksempel falder ind under.

Et sidste eksempel inden for denne type additioner er dette:

Sagsøgte har principalt påstået sagen afvist, da der ikke er
værneting her i landet.

In its primary claim, the [buyer] moved for a dismissal arguing
that **the Danish courts had no jurisdiction over the [buyer].**

Her kan man virkelig sige, der sker noget i oversættelsen. 'Værneting her i landet' bliver til 'the Danish courts had no jurisdiction over the [buyer]', altså indsættes både 'the Danish courts' som subjekt og 'the buyer' som styrelse i en præpositionsfrase. 'The buyer' er en klar addition, da oversætteren her fratager læseren opgaven med at inferere, at det er den franske køber, de danske domstole ikke har værneting over. Det er selvfølgelig en hjælp til læseren, at det gøres klart, hvorfor domstolene ikke har værneting (fordi køberen ikke er dansk), men det er ikke nødvendigt på samme måde, som det er nødvendigt at eksplisititere 'the Danish courts'. Med den oversættelse oversætteren har lavet, er det nemlig nødvendigt at have et subjekt med, og her bliver oversætteren nødt til at finde frem til, at det er domstolene, der skal bruges.

Når det er sagt, kan man også diskutere, om den eksplisitering er nødvendig. Der findes eksempler på tekster fra blandt andet den engelske stat, hvor vendingen 'there is no jurisdiction in [...]’ bruges:

What counsel for the respondent submits is this. He says that there is no jurisdiction in the Court of Appeal to grant leave to appeal in these circumstances, but that is not to say that Mr Bland is without remedy.⁴

Begge eksplisiteringer kunne derfor strengt taget være undgået. Dog er der ikke mange eksempler på udtrykket i brug, og det er inden for et forholdsvis snævert område, så mens det muligvis ville have kunnet fungere rent funktionelt, ville det formentligt ikke have været idiomatisk korrekt, hvilket muligvis er årsagen til, at oversætteren har valgt at bruge et mere idiomatisk udtryk for at få teksten til at lyde naturlig. Og netop valget af oversættelse for at få oversættelsen til at lyde mere naturlig gør, at jeg umiddelbart vil mene, at dette eksempel passer bedst ind under Vehmas-Lehtos gummikategori stilistisk eksplisitering. Jeg mener ikke, man kan sige, eksplisiteringerne er kulturelt betingede, da de ikke uddyber kohärensen, og de er heller ikke betingede af tekstkonventioner for så vidt angår genren på målsproget. Man kan dog diskutere, om tekstkonventioner alligevel ikke spiller lidt ind, da oversætteren har valgt en målsporsorientering i disse

---

⁴ [www.osscsc.gov.uk/judgmentfiles/j604/R\(SB\)12.831.doc](http://www.osscsc.gov.uk/judgmentfiles/j604/R(SB)12.831.doc)

to eksempler for at bruge udtryk, der rent faktisk bliver brugt på målsproget inden for genren.

I den forbindelse vil det være relevant at diskutere, hvorvidt et par af de kategorier, jeg bruger i min opgave (obligatorisk og ikke-obligatorisk eksplikitering og implicitering), samt definitionerne på dem fungerer her. Ifølge de definitioner, jeg har brugt i min teori, er dette et eksempel på ikke-obligatorisk eksplikitering frem for obligatorisk. Det er i sig selv ikke problematisk, men i fagsprog og dermed også juridisk sprog er der en tendens til, at et begreb beskrives på en måde på kildesproget og på en anden måde på målsproget, selvom indholdet (referenten) i bund og grund er det samme, det er blot formen (den sproglige repræsentation), der kan variere. På grund af sådanne tilfælde, hvor oversætteren – som i dette eksempel – vælger at målsprogsrette oversættelsen og dermed bruge målsprogets måde at beskrive et begreb på, vil det måske være rimeligt at diskutere, om ikke kategorierne skal defineres anderledes inden for juridisk oversættelse. En sådan anderledes definition vil jeg mene skulle gå på, at de tilfælde, hvor der muligvis sker noget, der strengt taget kan kaldes eksplikitering eller implicitering ud fra de eksisterende definitioner, ikke defineres som det, netop fordi det ikke er oversætterens 'egen' eksplikitering, men snarere en, der er betinget af, at man vælger en idiomatisk måde at oversætte en term på. Omvendt kan man selvfølgelig argumentere, at i og med oversætteren vælger at målsprogsrette oversættelsen, foretager vedkommende også et bevidst valg, der kan medføre eksplikiteringer og impliciteringer, hvorfor de stadig skal anses for sådanne.

Et eksempel, der er lige modsat de foregående eksempler, og som går imod Blum-Kulkas *explication hypothesis* er følgende:

Omprojektering må ikke indebære væsentlige forringelser af byggeriet, herunder af **byggeriets** udformning og kvalitet, og skal godkendes af Klienten.

The redesign may not cause a material deterioration of the project, including its design and quality, and is subject to the approval of the Client.

Ifølge teorien er oversættelser altid mere eksplisitte end originalen, men i dette tilfælde forholder det sig lige omvendt. Teorien definerer et skift fra et pronomen i kildeteksten til det substantiv, pronomet refererer til, i oversættelsen som en eksplisitering (Gumul 2006: 174), hvorfor det modsatte må anses for en implicitering. I dette eksempel bliver substantivet gentaget i kildeteksten, mens det i oversættelsen kun bruges første gang, og anden gang oversættes med et pronomen. Umiddelbart er denne implicitering ikke synnerligt problematisk i forhold til forståelsen af teksten, man kunne måske endda hævde, at den engelske tekst her er sprogligt bedre end den danske, men det er alligevel interessant, at det forekommer. Dels fordi det er en form for kontrakt, og det kunne jo være, den danske advokat valgte at skrive det sådan i kildeteksten, fordi han vil være helt sikker på, at intet kan misforstås, og dels fordi dette eksempel kan ses som et eksempel på en oversætter, der ikke 'bare' skriver det, der står i oversættelsen, men faktisk går ind og ser på, om der er steder, teksten kan forbedres rent sprogligt.

I forhold til Vehmas-Lehtos kategorier er der to kategorier, denne implicitering kan falde ind under; kohærens eller gummikategorien 'fordi det lyder bedre'. Argumenterne for kohærens-kategorien er, at det tydeligvis er indsættelse af en anafor snarere end gentagelse af substantivet, og der skabes derfor en mere implicit kohærens. Omvendt kan oversætteren også have valgt at implicitere, fordi det simpelthen lyder bedre. Logisk set er der ingen grund til at implicitere for at skabe mindre kohærens – her passer Vehmas-Lehtos kategori ikke så godt på implicitering – men der er derimod grund til at gøre forbindelsen mere implicit ved at bruge et personligt pronomen i stedet for substantivet igen for at få teksten til at lyde lidt mindre klodset.

Et lignende eksempel er:

UU har supplerende forklaret, at juletræer normalt mærkes
fortløbende i henhold til en sorteringsvejledning. De træer, han

besigtigede i Frankrig, var ikke mærket i henhold til sorteringsvejledningen. Træerne var fortløbende mærket med røde mærker. Der var ikke andre mærker på træerne. Han anslog, at den foreviste mængde træer svarede til det solgte antal, men han kan ikke med sikkerhed sige, at det var træer leveret af indstævnte. **De** pakkede 110 træer ud for at undersøge kvaliteten og højden.

In his testimony, UU has further explained that the Christmas trees are usually numbered consecutively according to a screening guide. The trees he examined in France were not marked according to the screening guide, but all had red labels with consecutive numbers. There were no other labels on the trees. He estimated that the number of trees presented to him corresponded to the number sold, but he is not completely sure that the trees examined had been delivered by the seller. 110 trees were unwrapped in order to examine the quality and the height.

Her bruges reduktion til at fjerne aktanten fra oversættelsen. Selvom det muligvis ikke er specielt vigtigt for læseren af oversættelsen eksplisit at få at vide, hvem der har pakket træerne ud, er det alligevel interessant, at impliciteringen finder sted. Dels fordi det går imod den generelle teori på området, men også fordi den danske aktivsætning bliver passiv-vendt i den engelske oversættelse. Dette er ellers ikke normalt i engelske domme, hvor sproget typisk er langt mere aktivt og ligefremt end i danske domme, for eksempel er dommerne ofte til stede i teksten i form af pronomet 'we' (Mattila 2006: 84-85). Netop på grund af dette er det ret svært at placere eksemplet i Vehmas-Lehtos kategorier, for umiddelbart hører det til under de mere sprogligt orienterede kategorier, men i og med det netop ikke er konformt med normerne for engelsk juridisk sprog, er den eneste tilbageværende kategori, at det er for at hjælpe læseren til nemmere at komme gennem teksten. En anden mulig forklaring er, at det simpelthen er uklart, hvem, der pakker træerne ud. I de foregående sætninger har 'han' hele tiden været

aktanten, og pludselig bliver det til ’de’ i stedet. Oversætteren har muligvis vurderet, at i situationen er det ikke vigtigt at vide, hvem der pakker træerne ud og undersøger dem, og vedkommende har derfor valgt at lade aktanten udgå, fordi det i den danske tekst er uklart, hvem ’de’ refererer til.

4.2.2 Når et ord ikke er nok.

Et andet tilfælde af ekspliktering, hvor man kan være i tvivl om, hvilken kategori det falder ind under, er, når et ord på kildesproget ikke kan dækkes af et enkelt ord på målsproget, men snarere to eller flere ord. Der er flere eksempler på sådanne tilfælde af ekspliktering i teksterne, hvor et par af dem er:

Omkostninger – costs and expenses

Erhverv – trade, business or profession

Bytte – barter or exchange

Grunden til jeg mener, det kan være svært at kategorisere sådanne eksempler, er, at man kan diskutere, hvorvidt de til at starte med er obligatoriske eller ikke-obligatoriske ekspliktering. I obligatorisk ekspliktering ligger der som diskuteret i teoriafsnittet, at det er ekspliktering, der er betingede af forskelle mellem de to sprog – og man kan jo i og for sig godt sige, at det er tilfældet her. Engelsk er mere ordrigt end dansk, og derfor har de flere ord, der tilsammen dækker et enkelt dansk ord. Det bliver dermed en rent kvantitativ ekspliktering, der er tale om. Omvendt kan man argumentere, at obligatorisk ekspliktering ud fra den definition, jeg arbejder med, sker, fordi målssprosteksten ville være grammatisk ukorrekt, hvis man ikke gjorde det, og dette er ikke tilfældet med disse eksempler. Det ville ikke gøre sætningen mindre grammatisk korrekt, hvis man udelod et af ordene i målssprosteksten, men man ville muligvis risikere en implicitering.

I min analyse har jeg valgt at medtage disse eksempler som additioner, men det er muligt at argumentere for, at de er semantisk tomme ekspliktering, og mest af alt

virker som en måde at få teksten til at virke mere engelsk på⁵. På den anden side mener jeg også, at der sker en eksplikitering i forhold til den danske tekst i eksemplerne, idet det eksplikiteres, at der er flere forskellige måder at bytte på, flere forskellige typer omkostninger og så videre. Man kan diskutere, hvorvidt der er tale om addition eller specificering, men da de flere engelske ord ikke giver en mere snæver betydning i oversættelsen, men bevarer den brede mening som i kildeteksten, mener jeg, der er tale om addition snarere end specificering.

Ligesom i diskussionen omkring oversættelse af begreber i fagsprog under afsnittet *Indsættelse af aktanter* kan det være værd at overveje, om ikke definitionerne på eksplikitering og implicitering burde tilpasses juridisk sprog – og måske i det hele taget fagsprog. Når et begreb i fagsprog er beskrevet med et ord på et sprog og med flere ord på et andet sprog, kan man så sige, at der er tale om eksplikitering? Og ligesom jeg diskuterede ovenfor, bør man kalde det en egentlig eksplikitering eller implicitering, hvis ikke det er oversætterens ’egen’, men snarere en konsekvens af, at vedkommende har valgt en målsprogsrettet, idiomatisk oversættelse?

Et tænkt eksempel kunne være termen ’at testamentere’, som på engelsk kan oversættes med ’give’, ’devise’ eller ’bequeath’, alt efter hvad det er, man arver⁶. Hvis der i den danske tekst står ’jeg testamenterer 100.000 kr. og min bil til xxx’, vil man i den engelske tekst kunne skrive ’I give and bequeath DKK 100.000 and my car to xxx’. Er der i dette tilfælde tale om en egentlig eksplikitering? I modsætning til eksemplerne ovenfor kan man ikke engang sige, at der er tale om to forskellige måder at testamentere på – det er simpelthen bare to ord, der knytter sig til hver sin type arv. I sådanne tilfælde ville det nok ikke være en dårlig ide at udvide kategorien ’obligatorisk eksplikitering og implicitering’ til også at inkludere terminologisk betingede eksempler som dette i stedet for at begrænse sig til grammatiske betingede eksplikiteringer og impliciteringer.

---

⁵ I engelske juridiske tekster er der en vis tendens til at bruge flere ord, der i principippet dækker over samme begreb (Mattila 2006: 234).

⁶ Garner, Bryan A. (2001). A Dictionary of Modern Legal Language. Oxford: Oxford University Press. Side 387, 273.

4.2.3. En sætning til to eller flere

Et andet fænomen, der er interessant at se på, er, når en sætning i kildeteksten i oversættelsen bliver til to eller flere sætninger. Nogle forskere mener, at når dette sker, vil der automatisk ske en eksplikitering (Kinga & Karoly 2005: 15), men i mit datamateriale er det ikke entydigt det, der sker i de sætninger, hvor en dansk sætning bliver oversat til to eller flere på engelsk. Et par eksempler på dette er nedenstående, som stammer fra henholdsvis anklageskriftet og tillægget til totalrådgiveraftalen.

Alle de tiltalte xxx ved den xxx 1989 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns Lufthavn i Kastrup, **idet** tiltalte xxx i lufthavnen i Frankfurt overdrog en toilettaske indeholdende heroinen til tiltalte xxx, der herefter medbragte stoffet til Danmark, hvor det blev overgivet til tiltalte xxx.

On xxx, 1989, all the accused – according to previous agreement – smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. In the airport of Frankfurt, the aforesaid xxx handed over a toiletries kit containing heroin to the aforesaid xxx, who subsequently imported the drugs into Denmark, where they were passed on to the aforesaid xxx.

og

Konto 1 dækker udlæg til pkt. 10.1, 1. og 2. bulletpoint, mens Konto 2 udgør 3.-7. bulletpoint, **idet** 8. bulletpoint udgår og er en klientydelse.

Account 1 covers the expenses described in Clause 10.1, first and second bullet points, whereas Account 2 covers the third to

seventh bullet points. The eighth bullet point will be deleted and covers expenses payable by the Client.

I begge tilfælde er der efter min mening ikke tale om eksplikitering i kraft af, at en sætning bliver til to, men snarere implicitering i form af en reduktion, da kohärensmarkøren 'idet' i begge tilfælde forsvinder som følge af, at de danske sætninger hver især bliver lavet om til to sætninger på engelsk.

Det er i sig selv interessant, at det i disse to eksempler, såvel som de andre eksempler på dette i mit datamateriale, sker i forbindelse med 'idet'. På 'almindeligt' dansk har ordet to primære betydninger, nemlig en begrundelse eller betydningen samtidig, mens det i juridiske tekster ofte bruges i en lidt mere speciel betydning, nemlig for at indværsle at det følgende er en udbyggende specificering af det foregående. Betydningen alene på dansk kan være svær helt at forstå, og det gør det tilsvarende svært at få overført til engelsk. Det er derfor interessant, at to forskellige oversættere vælger at udelade det helt og i stedet lade læseren af oversættelsen udlede sammenhængen mellem de to sætninger på trods af, at denne sammenhæng faktisk ikke springer en i øjnene.

Grunden til, at der er nogle, der mener, at en sætning, der bliver til to i oversættelsen, er lig med en eller anden form for eksplikitering, har formentlig noget at gøre med teorien om, at oversættere hellere vil medtage for meget end for lidt i en oversættelse og hellere vil gøre sammenhænge mere ekspliktte for modtagerne af oversættelsen (Blum-Kulkas *explication hypothesis*). Deler man en sætning i to, vil det ofte være nødvendigt at gøre sammenhængen mellem de to sætninger mere eksplikt, end hvis de havde været to dele af samme sætning. Et eksempel fra mit datamateriale er:

De træer, han besigtigede i Frankrig, var ikke mærket i henhold til sorteringsvejledningen. Træerne var fortløbende mærket med røde mærker.

The trees he examined in France were not marked according to the screening guide, **but** all had red labels with consecutive numbers.

I dette eksempel bliver de to sætninger på dansk til én på engelsk, og der sker en eksplikering i form af en tilføjelse af en kohärensmarkør. Det er interessant, at dette eksempel forekommer i et tekststykke, der er meget refererende, og hvor sproget ikke er meget præget af juridisk form og juridiske udtryk. Det kunne indikere, at for så vidt angår mit datamateriale kan man ikke opstille en generel regel for, hvad der sker, når man oversætter en sætning med to på målsproget. Umiddelbart vil jeg tilskrive dette juridisk sprogs specielle natur. Det, der muligvis kan være rigtigt for de fleste almindelige typer tekster, passer ikke nødvendigvis på juridiske tekster, hvor sprogets kringelkroge kan gøre det nødvendigt for oversætteren at implicitere noget i oversættelsen, som modtageren af denne – i modsætning til modtageren af kildeteksten – dermed selv må inferere sig frem til.

4.2.4. *Performativitet*

På dansk og engelsk udtrykkes performativitet forskelligt. Mens det bliver mere og mere accepteret at udtrykke det med simpel præsens på engelsk, er det stadig 'shall'-formen, der er mest fremherskende. På dansk derimod bruges simpel nutid som regel til at udtrykke performativitet:

Loven **gælder** for alle køb, bortset fra køb af fast ejendom

This Act **shall apply** to all contracts of sale other than contracts for the same of immovable property.

og

Hver Part **bærer** egne omkostninger I forbindelse med udarbejdelsen af Tillægget.

Each Party **shall bear** its own costs in connection with the preparation of this Addendum.

Spørgsmålet er så, om det kan kaldes en eksplikitering, når den simple nutid på dansk bliver oversat med en 'shall'-form på engelsk. På den ene side kan man jo godt sige, det performative element bliver gjort eksplikt i den engelske oversættelse sammenlignet med den danske originaltekst, da det, der implicit ligger i den simple præsens og konteksten på dansk, flyttes over i shall (og konteksten) på engelsk. På den anden side kan man ligeledes argumentere for, at performativiteten stadig ligger i verballeddet, det er simpelthen bare en anden form, der bruges på engelsk end på dansk. Desuden mener jeg også, man kan argumentere for, at 'shall'-formen er det idiomatisk korrekte udtryk på engelsk, og at det ikke er oversætterens 'egen' eksplikitering (ligesom diskussionen om oversættelsen af fagterminer under afsnittene *Indsættelse af aktanter* og *Når et ord ikke er nok* ovenfor); den er betinget af, at det på engelsk formentlig ikke ville blive opfattet helt på samme måde, hvis man udelukkende holdt sig til den simple præsens, selvom den som sagt så småt er ved at vinde indpas, også hvor der er tale om performativitet.

I min analyse har jeg valgt ikke at tælle eksempler som disse med som eksplikiteringer, primært på grund af argumentet om, at performativiteten stadig ligger i verballeddet, men også fordi disse eksempler ville vægte uforholdsmæssigt meget i de tekster, hvor de optræder. I Købeloven, i kraft af at det er en lov og dermed performativ, er der mange eksempler på performative verballed, og det ville mere eller mindre fordoble antallet af eksplikiteringer i teksten og nærmest 'drukne' de andre tilfælde, der er, hvis jeg medtog 'shall'-form-eksemplerne.

4.2.5. Når meningen ændrer sig

En risiko ved eksplikitering og implicitering, og noget, der på sin vis er grunden til, jeg fandt emnet til denne opgave, er, at oversætteren risikerer at ændre på meningen i teksten. Jeg har i denne opgave valgt ikke at medregne eksempler, hvor det lader til, at oversætteren direkte har misforstået noget, så oversættelsen afviger så meget fra kildeteksten, at det er umuligt at sige, om der er tale om eksplikitering, implicitering

eller noget helt tredje. Der er dog også eksempler i mit datamateriale, hvor oversættelsen stadig ligger tæt på kildeteksten, selvom der er sket en eksplikitering eller implicitering. Dog er betydningen ændret på en måde, som ikke er hensigtsmæssig i en juridisk tekst, hvor kildeteksten som regel vil være forfattet med stor præcision og bevidsthed om hver enkel formulering. Et eksempel på en addition, hvor betydningen ændres, er:

§ 26. Er leveringstiden forløbet, og har levering ikke fundet sted, må køberen, om han vil fastholde købet, på forespørgsel fra sælgerens side uden ugrundet ophold give meddelelse derom. Undlader han dette, taber han sin ret til at kræve levering. Det samme gælder, selv om han ikke har modtaget nogen forespørgsel, dersom han ikke inden rimelig tid meddeler, at han **vil fastholde købet.**

26. If the time for delivery has expired and delivery has not been made and if he intends to affirm the contract, the buyer must inform the seller of his intention without undue delay on inquiry from the seller. If he fails to do so, the buyer will lose his right to require delivery. This shall also apply if the buyer has received no inquiry provided he does not inform the seller of his **intention to affirm the contract** within a reasonable time.

Her mener jeg, at indsættelsen af 'intention to' giver den engelske tekst et usikkerhedsmoment, som muligvis kan siges at findes i den danske kildetekst, men som ikke er den eneste forståelse af teksten. Den danske tekst kan forstås på to måder; at køber meddeler, at han vil fastholde købet – altså at han gør det – eller at han har til hensigt at fastholde købet. I den engelske tekst meddeler han, at det er hans intention at fastholde købet – men intention og handling stemmer ikke altid overens. På den måde gør additionen af 'intention to' den engelske oversættelse entydig på en måde, som den danske tekst ikke umiddelbart er det.

I følgende eksempel mener jeg også, der sker et – om end meget subtilt – skift fra kildeteksten til oversættelsen:

Bestilling af genstande, som først skal fremstilles, anses i denne lov for køb.

A contract for the supply of goods to be manufactured or produced is to be considered a sale for the purposes of this Act.

Som det bliver diskuteret under *Indsættelse af aktanter, Når et ord ikke er nok og Performativitet*, er der en del udtryk, som er ‘faste’ på kildesprog og målsprog, og som dækker over præcis det samme uden måske helt at have samme form. Det kunne sagtens være bevæggrunden for denne formulering i den engelske tekst. Omvendt mener jeg også, at ’a contract’ bliver tilføjet i den engelske sætning, og uden at kunne sige, om termen bliver brugt i en meget løs betydning, synes jeg, det tillægger situationen en formalitet og et stykke papir, som der ikke nødvendigvis er i den danske tekst. Derfor mener jeg, der er tale om en eksplikitering i form af addition.

4.3. Problemer med kategorisering

Som det fremgår af det ovenstående, er det ikke altid nemt at kategorisere eksemplerne – hverken i forhold til Vehmas-Lehtos kategorier eller de fire, jeg har valgt at bruge som mine primære kategorier. Til at starte med kan det være svært bare at konstatere, om der er tale om eksplikitering/implicitering, eller om det er noget andet, der foregår. For hvad er det egentlig, der sker, når synsvinklen skifter?

... idet tiltalte xxx rejste til Frankfurt med henblik på der af
tiltalte xxx **at få overdraget** heroinen, hvilket imidlertid
mislykkedes, idet tiltalte xxx ikke mødte frem til den aftalte tid.

The aforesaid xxx travelled to Frankfurt in order **to collect** the
heroin from the aforesaid xxx, without succeeding, however, as
xxx did not appear at the appointed time.

Er det kun modulation, eller kan man sige, at det pludselig er implicit, at den ene anklagede henter hashen i lufthavnen, mens det nu er eksplisit, at en anden anklagede afleverer den? I min analyse har jeg valgt ikke at anse det for et eksempel på eksplisictering eller implicitering, dels fordi der ikke er noget i indholdet, der faktisk ændrer sig, og dels fordi modulation fint beskriver, hvad der sker, når synsvinklen på situationen ændrer sig. Men det er et vurderingsspørgsmål, som kan være forskelligt fra person til person – og dermed også give et andet resultat end mit.

En anden ting, der også kan vanskeliggøre en kategorisering, er, hvis en oversættelse er målsprogsrettet, som det sås ovenfor. For hvis oversætteren vælger at oversætte, så hun bruger autentiske sætninger i oversættelsen – altså vendinger, som bruges i engelske originaltekster, og som vil give den engelske modtager af oversættelsen samme oplevelse, som den danske modtager af kildeteksten – kan det så siges at være eksplisictering eller implicitering, når betydningen er den samme, men det alligevel på sin vis ikke ordret er det samme, der står i kildeteksten og oversættelsen? Et godt eksempel er:

Skal sælgeren levere efterhånden, og finder forsinkelse sted med en enkelt levering, kan køberen i medfør af foregående paragraf alene hæve købet, for så vidt angår denne levering. Dog kan han også hæve købet for senere leveringers vedkommende, såfremt gentagelse af forsinkelsen **må ventes**, eller endog hæve købet i dets helhed, såfremt dette er begrundet i sammenhængen mellem leveringerne.

In the case of a contract where the seller is to deliver by instalments and one of the instalments is late, the buyer may declare the contract avoided with respect to that instalment under the provisions of section 21 of this Act. The buyer may declare the contract avoided with respect to future instalments if there are **grounds to conclude** that delays will occur in respect of

future instalments, or declare the contract avoided in its entirety
by reason of the interdependence of the instalments.

Første problem er, at der i den danske tekst står, at gentagelser ‘må ventes’, mens den engelske tekst er stærkere i kraft af, at man mere eller mindre skal være sikker på, skal kunne ’conclude’, at fremtidige leverancer vil være forsinket, før man kan hæve. Anskuer man det på den måde, så sker der et eller andet i teksten, men er det eksplikitering eller implicitering – eller noget helt tredje? For kan man sige, det er mere specifikt, at man skal være helt sikker på, at det vil ske igen i stedet for bare at kunne forvente, at det vil ske? Man kunne jo også vælge at ansidue det som, at den danske tekst ikke siger det eksplisit, men at den reelle betydning dog er, at man skal være mere eller mindre sikker på, at forsinkelsen vil gentage sig, før man kan hæve købet, i hvilket tilfælde man med sikkerhed kan sige, det er eksplikitering – for det implicitte i den danske tekst, altså det at man skal kunne konkludere, at forsinkelsen vil gentage sig, siges direkte i den engelske.

Her indtræder næste problem – kategorisering. Til at starte med kan man nemt konstatere, der er tale om kvantitativ eksplikitering (målsprogsstykket er længere end kildeteksten), men er det specificering eller addition? På sin vis tilføjes der ikke noget nyt i oversættelsen – men man bruger egentlig heller ikke mere specifik terminologi. Så hvad gør man? Jeg har i min analyse valgt at ansidue det som i det store hele at sige det samme i den danske og engelske tekst, uden nogen form for eksplikitering eller implicitering, og dermed har jeg ikke talt det med i opgørelsen over eksplikiteringer og impliciteringer. Men det er et tvivlstilfælde, og jeg mener, det er et af de eksempler, der – hvis man vælger at fortolke det som, at der sker en eller anden form for eksplikitering eller implicitering – falder uden for kategorierne, jeg har valgt at arbejde med og i øvrigt også Vehmas-Lehtos og Klaudys kategorier.

Et andet eksempel er:

...som handler uden for sit erhverv

who is acting for purposes outside his business

Her er der umiddelbart tale om i hvert fald en kvantitativ eksplikitering – den engelske tekst er længere end den danske. Samtidig er ’purposes’ også nyt i forhold til den danske tekst – så er der tale om addition? Det mener jeg sagtens, man kan sige, det er, men et modargument kunne være, at der er tale om en ret tom eksplikitering; selve betydningen i den danske og engelske tekst er egentlig den samme. Ingen kommer problemet med en målsprogsorienteret oversættelse, for det lader umiddelbart til, at ’acting for purposes outside his business’ bruges i engelske tekster (MacIntyre 2009: 136) og det er formentligt derfor, oversætteren har valgt at bruge den her også. Og igen; når det er et fast udtryk, og det ikke som sådan er oversætteren selv, der har ’fundet på’ eksplikiteringen, kan det så egentlig siges at være en eksplikitering, en addition? I forhold til de strengt formelle krav, der er for mine kategorier, så er der tale om addition, for som sagt er ’for purposes’ nyt i den engelske tekst i forhold til den danske. Alligevel har jeg i min analyse valgt ikke at tælle den med som en eksplikitering, igen fordi det er et eksempel, som efter min mening falder uden for de kategorier, jeg arbejder med, netop fordi den engelske tekst er et fast udtryk, og som rent semantisk ikke tilfører oversættelsen noget, der ikke var i den danske tekst, eller som var implicit i den.

En anden ting, der er relevant at bemærke under kategorisering, er, at en del af eksemplerne lader til let at kunne falde ind under flere af Vehmas-Lehtos kategorier. Som jeg skrev i metoden, vil jeg aldrig i en undersøgelse som den, jeg har lavet, kunne sige med sikkerhed, hvorfor en oversætter har valgt at eksplikitere eller implicitere, men som jeg har gjort, kan jeg komme med kvalificerede bud på dette. Som nogle af de diskussioner, jeg har taget i det ovenstående, viser, mener jeg, at selv hvis oversætterne var blevet bedt om at forklare deres oversættelsesvalg, så ville en del eksempler kunne falde ind under flere kategorier. Det er derfor værd at bemærke, at Vehmas-Lehtos (og Klaudys) kategorier på ingen måde er fastlåste kategorier, der ikke kan spille sammen, når man oversætter, og eksplikiteringer og impliciteringer behøver ikke tilhøre en kategori alene, de lader til sagtens at kunne være motiveret af flere forskellige hensyn.

4.4. Afsluttende bemærkninger

En sidste ting, der er værd at bemærke i forbindelse med analysen, er, at selvom der er eksempler på ekpliciteringer og impliciteringer, hvor der er en forholdsvis stor risiko forbundet med at lave dem, er langt størstedelen af eksemplerne hverken problematiske eller risikofyldte set fra oversætterens side. Umiddelbart mener jeg, det stemmer fint overens med teorien på området – nogle steder er der højrisikoekspliciteringer og -impliciteringer, men de fleste er af en art, der betyder, at oversættelsen ikke fjerner sig (langt) fra originalen, men snarere holder sig tæt op ad den og så vidt muligt ikke risikerer at ændre betydningen fra kildeteksten til målsprogsteksten. For så vidt kan man sige, at i de juridiske tekster, jeg har analyseret, finder eksplikering og implicitering sted, men for det meste på et så lavt plan, at de ikke ændrer noget særligt i indholdet af teksten – oversætterne er i det store hele meget tro mod deres kildetekst.

5. Konklusion

Inden jeg begyndte dette projekt, havde jeg nogle vague ideer om, hvilke typer ekspliciteringer og impliciteringer, jeg forventede at se i juridisk oversættelse, nemlig især kulturelle, da det engelske og danske juridiske system langt fra ligner hinanden. Som mine resultater viser, forholder det sig imidlertid ikke sådan i de tekster, der udgør min empiri. Der er eksempler på ekspliciteringer og impliciteringer, som med overvejende sandsynlighed er foretaget af oversætteren på grund af kulturelle forskelle, men de er få.

En anden hypotese, jeg havde, var, at mange af eksemplerne på eksplicitering og implicitering ville være betinget af ændringer i syntaksen. Der er rent faktisk en del af denne type eksempler i min empiri, og ikke alle er betinget af, at syntaksen har skullet ændres som for eksempel i tilfælde af en bestemt type præmodificering på dansk, der ikke er en mulighed på engelsk. En del af dem forekommer, hvor oversætteren godt kunne have valgt en konstruktion, der lå tættere på den danske, men som på engelsk ville have lydt tung og unaturlig. På den måde kan man sige, at disse oversættere i hvert fald ikke følger kildeteksten helt slavisk, men så vidt muligt forsøger at tilpasse den målsprogets måde at udtrykke sig på.

Mens det selvfølgelig er interessant at se på, hvordan virkeligheden af min undersøgelse passer med de ideer, jeg havde, inden jeg startede på opgaven, er det dog ikke disse kategorier, jeg i min opgave har beskæftiget mig primært med. Mine hovedkategorier har for eksplicitering været addition og specificering, mens de for implicitering har været reduktion og generalisering. I de tekster, jeg har undersøgt, har der været et klart flertal af ekspliciteringer, hvilket er helt i overensstemmelse med teorien på området. Det er heller ikke videre overraskende, at det er addition, der er mest brugt. For det første vil specificering kræve, at oversætteren er helt sikker på, hvad tekstforfatteren mener, så oversætteren ikke vælger en mere snæver term, som lægger vægt på det forkerte aspekt af kildetekstens term, hvilket potentielt kan betyde en stor risiko for oversætteren for at gøre noget forkert. For det andet siger teorien også, at det lader til, oversættere hellere vil tage lidt for meget med end at udelade noget. Selvom det falder

ind under eksplikitering, er specificering en måde at udelade noget af kildeteksten på, mens man med addition snarere tager noget ekstra med. På denne måde stemmer mine resultater også fint overens med teorien.

Hvad angår implicitering, er det som sagt langt mindre brugt end eksplikitering med undtagelse af én tekst, nemlig Totalrådgiveraftalen. Som jeg også skrev under diskussionen, er dette interessant i og med, at denne oversætter netop har beskæftiget sig en del med forenkling af juridisk sprog. Den anden tekst, ejerpantebrevet, som er oversat af samme person, har ikke nær så mange impliciteringer som den første tekst, men der er stadig mange i forhold til antal eksplikiteringer, så noget kunne tyde på, at denne oversætter rent faktisk også praktiserer at forenkle sproget i teksterne og gøre dem mere læsevenlige for modtagerne.

En interessant ting, som går lidt imod mine forventninger, er, at generalisering ikke bruges så meget. Umiddelbart ville det have været naturligt at forvente, at oversætterne, enten hvis de var i tvivl om, hvordan en term skulle oversættes, eller hvis der ikke fandtes en ligeså præcis og dækkende term på målsproget, ville vælge at bruge et hyperonym, der er mere general end kildetekstens term. Dette lader ikke til at være tilfældet, faktisk er generalisering meget lidt brugt. En mulig grund til dette kan være, at oversætterne i vidt omfang ikke ønsker at generalisere og dermed risikere at gøre teksten mere uklar for læserne af målsprogspekten. En anden årsag kan være, at de simpelthen ikke ønsker at fjerne sig for meget fra kildeteksten eller vælger at kildetekstorientere deres oversættelser de steder, hvor det kan være svært at finde ækvivalenter på målsproget, og bruger accepterede oversættelser af de danske termer og fænomener, som dog ikke er forankret i målsprogskulturnen. Men som sagt er det kun gisninger om, hvorfor denne kategori ikke bruges så meget. For at få sikre svar vil man udelukkende skulle lave en procesorienteret undersøgelse.

En ting, jeg fandt ud af under min arbejde med opgaven, er, at ikke alle kategorier, som af ophavsmændene bruges i produktorienterede undersøgelser, fungerer på den type undersøgelser. Klaudys kategorier, som er videreudviklet og ændret lidt af Vehmas-Lehto, er efter min bedste overbevisning ikke velegnede som primære kategorier i en

rent produktorienteret undersøgelse, men kræver også et element af procesundersøgelse. De kræver, at man ved, hvad oversætteren har tænkt, da han/hun oversatte teksterne og valgte at bruge eksplikitering og implicitering. Mens dette – som min diskussion gerne skulle vise – nogle gange er muligt at sige med en vis sikkerhed, er der andre eksempler, hvor det er mere eller mindre umuligt at sige, hvad det er, oversætteren har tænkt, om det er den ene eller anden kategori, der har gjort sig gældende, eller om det i virkeligheden er begge to. Jeg valgte derfor at gå efter en kategorisering, der var mere neutral, og som jeg mente, ville kunne bruges på en undersøgelse af tekster og deres oversættelser. Men selv med en sådan kategorisering har det vist sig svært at placere alle eksempler på eksplikitering og implicitering i de fire kategorier addition, specificering, generalisering og reduktion. Nogle gange har det været svært bare at sige, om der var tale om eksplikitering eller implicitering, mens det i andre tilfælde var de to underkategorier under eksplikitering og implicitering, der voldte problemer. I nogle tilfælde var der argumenter for begge underkategorier, og i sidste ende blev det et spørgsmål om, hvilke argumenter der for mit vedkommende vejede tungest.

Dette gør selvfølgelig undersøgelsen subjektiv til et vist punkt, men det stiller måske vigtigere spørgsmålstegn ved, om kategorierne er velegnede til at analysere juridiske tekster – og muligvis alle typer LSP-tekster. Umiddelbart mener jeg, at kategorierne i sig selv er anvendelige nok, også i forhold til LSP-tekster, men definitionerne af dem skal muligvis tilpasses LSP-tekster mere. I juridiske tekster er der ofte en tendens til at anskue termer som dækkende for et fænomen. Dette fænomen beskrives måske på en anden måde på et andet sprog, men betydningen af de to termer er i det store hele det samme. Betyder det, at der er tale om eksplikitering, hvis der på et plan siges mere på det ene sprog end på det andet, selvom det i virkeligheden er samme fænomen, der henvises til? Et godt eksempel på dette er min diskussion af ’værneting’-eksemplet på side 35-36. I forhold til de kategorier og de definitioner, jeg har arbejdet med, vil der typisk være tale om eksplikitering/implicitering i disse tilfælde, men man kunne overveje om definitionerne på kategorierne – i hvert fald inden for juridiske tekster – skulle præciseres, så sådanne tilfælde, hvor meningen egentlig er den samme, men hvor det udtrykkes anderledes de to sprog imellem, ikke medregnes som egentlig kvalitativ

eksplikitering (men muligvis som kvantitativ eksplikitering, hvis man vælger at arbejde med de kategorier).

To andre kategorier, jeg har brugt indirekte i min analyse, er obligatorisk og ikke-obligatorisk eksplikitering og implicitering. Jeg har brugt dem på den måde, at jeg har valgt ikke at koncentrere mig om obligatoriske eksplikiteringer og impliciteringer, da definitionen på disse er, at de er betinget af grammatiske forskelle mellem de to sprog, altså brugen af artikler, måden at skrive sammensatte ord på, med videre. Da min opgave blev startet af en undren og en formodning om eksplikiteringer og impliciteringer betinget af kulturelle forskelle, virkede det ikke oplagt at bruge tid på obligatoriske eksplikiteringer og impliciteringer. Det har dog igen vist sig, at definitionen på disse to kategorier, som jeg har brugt dem, måske ikke er lige gode for henholdsvis almindelige og fagtekster. Mens for eksempel eksplikiteringer, der er betinget af transitivitet falder fint nok ind under obligatorisk eksplikitering, hvad så med eksplikiteringer, der sker, fordi man beskriver et begreb på en måde på det ene sprog og på en anden måde på det andet sprog, men som for det andet sprog betyder, at for eksempel en aktant nævnes direkte i teksten? Man kunne argumentere for, at kategorien obligatorisk eksplikitering skulle udvides til at inkludere sådanne tilfælde, da det ikke er oversætterens 'egen' eksplikitering, der er i teksten, men snarere vedkommendes brug af en accepteret måde at beskrive et fænomen på målsproget.

Endelig er der tilbage at sige, at mens min undersøgelse kun dækker seks tekster og deres oversættelser, passer mine resultater udmærket på en del af teorien på området. En større undersøgelse ville kunne give et bedre billede af, om det også forholder sig sådan på et generelt plan, og her mener jeg, mine diskussioner af kategorier og definitioner og deres anvendelighed kan være en hjælp til at tilpasse den generelle teori til den juridiske LSP-niche og dermed give en sådan undersøgelse et bedre fundament for at sige noget generelt.

7. Bibliografi

- Alcaraz, Enrique & Hughes, Brian (2002). *Legal Translation Explained*. Manchester: St. Jerome Publishing.
- Blum-Kulka, Shoshana (2000). Shifts Of Cohesion And Coherence In Translation. I Venuti, Lawrence (red.), *The Translation Studies Reader* (s. 298-313). London: Routledge.
- Cao, Deborah (2007). *Translating Law*. Clevedon: Multilingual Matters.
- CISG Denmark (2009). Hentet sidste gang den 25. december 2009 fra <http://www.cisg.dk/INDEX.HTM>
- Dimitrova, Birgitta Englund (2005a). Combining product and process analysis: Explicitation as a case in point. *Bulletin Suisse de linguistique appliquée* 81 (s. 25-39).
- Dimitrova, Birgitta Englund (2005b). *Expertise and Explicitation in the Translation Process*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Engberg, Jan (2002). Legal Meaning Assumptions – What are the consequences for legal interpretation and legal translation? *International Journal for the Semiotics of Law* 15 (s. 375-388).
- Faber, Dorrit & Hjort-Pedersen, Mette (2009). Manifestations of inference processes in legal translation. I Göpferich, S., Jakobsen, A. L. & Mees, I. (red.), *Copenhagen Studies in Languages 37: Behind the mind. Methods, models and results in translation process research*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Gumul, Ewa (2006). Explicitation in Simultaneous Interpreting: A Strategy or a By-product of Language Mediation? *Across Languages and Cultures* 7 (2) (s. 171-190).
- Klaudy, Kinga (1993). On Explicitation Hypothesis. I Klaudy, K., Kohn, J. Molnár K. & Szalai, L. (red.), *Transferre necesse est... Current issues of translation theory*. Szombathely: Daniel Berzsenyi College.
- Klaudy, Kinga (1996). Back-Translation as a Tool for Detecting Explicitation Strategies in Translation. I Klaudy, K., Lambert, J. & Sohár, A. (red.), *Translation Studies in Hungary* (s. 99-114). Budapest: Scholastica.
- Klaudy, Kinga (1998). Explicitation. In Baker, Mona (Ed), *Routledge Encyclopedia of Translation Studies* (s. 80-84). London: Routledge.
- Klaudy, Kinga (2003). *Languages in Translation* [oversat af K. Karoly & T. DeKornfeld]. Budapest: Scholastica.

Klaudy, Kinga & Karoly, Krisztina (2005). Implicitation in Translation: Empirical Evidence for Operational Asymmetry in Translation. *Across Languages and Culture* 6 (1) (s. 13-28).

MacIntyre, Ewan (2009). *Essentials of Business Law*. Harlow: Pearson Educated Limited

Mattila, Heikki E.S. (2006). *Comparative Legal Linguistics*. Abdington: Ashgate Publishing.

Pápai, Vilma (2004). Explicitation – A universal of translated text? I Mauranen, Anna (red.). *Translation Universals: Do They Exist?* (s. 143-164) Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Puurtinen, Tiina (2003). Explicitating and implicating Source Text Ideology. *Across Languages and Cultures* 4 (1) (s. 53-62).

Pym, Anthony (2005). *Explaining Explicitation*. Hentet 14. maj 2009 fra http://www.tinet.org/~apym/on-line/translation/explicitation_web.pdf.

Sarcevic, Susan (1997). *New Approaches to Legal Translation*. The Hague: Kluwer Law International.

Séguinot, Candace (1988). Pragmatics and the Explicitation. *TTR: traduction, terminologie, redaction* 1 (2) (s. 106-113).

Vehmas-Lehto, Inkeri (2001). Explicitation as a translation strategy. I Kukkonen, Pirjo & Hartama-Heinonen, Ritva (red.). *Mission, vision, strategies, and values: a celebration of translator training and translation studies in Kouvola*. Helsinki: Helsinki University Press.

Vinay, Jean-Paul & Darbelnet, Jean (1958/1995). *Comparative Stylistics of French and English: A Methodology for Translation*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Bilagsoversigt

Bilag A: Købeloven dansk

Bilag B: Købeloven engelsk

Bilag C: Oversigt over eksplikiteringer og impliciteringer i Købeloven

Bilag D: Højesteretsdom dansk

Bilag E: Højesteretsdom engelsk

Bilag F: Oversigt over eksplikiteringer og impliciteringer i højesteretsdom

Bilag G: Tillæg til totalrådgiveraftale dansk

Bilag H: Tillæg til totalrådgiveraftale engelsk

Bilag I: Oversigt over eksplikiteringer og impliciteringer i tillæg til totalrådgiveraftale

Bilag J: Landsrettsdom dansk

Bilag K: Landsrettsdom engelsk

Bilag L: Oversigt over eksplikiteringer og impliciteringer i landsrettsdom

Bilag M: Anklageskrift dansk

Bilag N: Anklageskrift engelsk

Bilag O: Oversigt over eksplikiteringer og impliciteringer i anklageskrift

Bilag P: Ejerpantebrev dansk

Bilag Q: Ejerpantebrev engelsk

Bilag R: Oversigt over eksplikiteringer og impliciteringer i ejerpantebrev

Bekendtgørelse af
lov om køb

Herved bekendtgøres lov om køb, jf. lovbekendtgørelse nr. 28 af 21. januar 1980, med de ændringer, der følger af § 3 i lov nr. 733 af 7. december 1988, § 2 i lov nr. 271 af 2. maj 1990, § 2 i lov nr. 1098 af 21. december 1994, § 25 i lov nr. 391 af 14. juni 1995 og lov nr. 213 af 22. april 2002.

Almindelige bestemmelser

§ 1. Denne lovs bestemmelser kommer kun til anvendelse, for så vidt ikke andet er udtrykkelig aftalt, eller må anses for indeholdt i aftalen eller følger af handelsbrug eller anden sædvaner.

Stk. 2. I forbrugerkøb, jf. § 4 a, kan § 2, stk. 1, § 4 a, § 50, §§ 55-58, §§ 74 og 75, § 76, stk. 1, nr. 1-3, og stk. 2 og 3, §§ 77-79, § 80, stk. 1, og §§ 81-87 dog ikke fraviges til skade for køberen.

Stk. 3. Bestemmelsen i § 54, stk. 4, kan ikke fraviges til skade for en senere erhverver, som hovedsagelig handler uden for sit erhverv.

§ 1 a. Loven gælder for alle køb, bortset fra køb af fast ejendom.

Stk. 2. §§ 72-87 gælder dog kun i forbrugerkøb.

Stk. 3. §§ 5, 10 og 11, § 17, stk. 2, § 42, § 43, stk. 1 og 2, § 44, §§ 47-49 og 52-54 gælder ikke i forbrugerkøb.

Stk. 4. Loven gælder ikke for køb, der er omfattet af den internationale købelov.

§ 2. Bestilling af genstande, som først skal fremstilles, anses i denne lov for køb. Uden for forbrugerkøb gælder dette dog kun, såfremt den overvejende del af de for fremstillingen nødvendige materialer skal ydes af den, der har påtaget sig fremstillingen.

Stk. 2. Loven gælder ikke for opførelse af bygning eller andet anlæg på fast ejendom.

Stk. 3. Hvad der i denne lov er bestemt om køb, finder tilsvarende anvendelse på bytte.

§ 3. Ved køb af genstande, bestemt efter art, forstås i denne lov ikke alene køb af en vis mængde af en angiven art genstande, men også køb af en vis mængde af et angivet parti.

§ 4. Ved handelskøb forstås i denne lov køb, som indgås mellem handlende i eller for deres bedrift.

Stk. 2. Som handlende anses herved enhver, der gør sig til bedrift at afhænde dertil indkøbte varer, at drive vekseler- eller bankforretning, forsikringsvirksomhed, kommissionshandel, for-lagsvirksomhed, apotek, beværtning, håndværk eller fabrik, at overtage udførelse af bygnings- eller anlægsarbejder eller at befodre personer, gods eller meddelelser. Dog anses ikke som handlende den, som uden anden medhjælp end sin ægtefælle, sine børn under 15 år og sit hustyende driver beværtning, håndværk, befordringsvirksomhed eller sådan ringe handel, hvortil ikke kræves særlig adkomst, eller hvortil borgerskab udstedes uden betaling.

§ 4 a. Ved forbrugerkøb forstås et køb, som en køber (forbruger) foretager hos en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv, når køberen hovedsagelig handler uden for sit erhverv. Sælgeren har bevisbyrden for, at købet ikke er et forbrugerkøb.

Stk. 2. Som forbrugerkøb anses under i øvrigt samme betingelser som nævnt i stk. 1 endvidere køb fra ikke-erhvervsdrivende, hvis aftalen om køb er indgået eller formidlet for sælgeren af en erhvervsdrivende.

Om bestemmelse af købesummen

§ 5. Er køb sluttet, men intet aftalt om købesummens størrelse, har køberen at betale, hvad sælgeren fordrer, for så vidt det ikke kan anses for ubilligt.

§ 6. Er i handelskøb regning (faktura eller nota) tilstillet køberen, og gør han ikke, såsnart ske kan, indsigelse mod den i regningen anførte pris, er han pligtig at betale denne, medmindre lavere pris oplyses at være aftalt, eller regningen er åbenbart urimelig.

§ 7. Skal købesummen beregnes efter tal, mål eller vægt, bliver mængden på det tidspunkt, da faren for salgsgenstandens hændelige undergang går over på køberen, at lægge til grund for beregningen.

§ 8. Skal købesummen beregnes efter varens vægt, antages indpakningens vægt (taravægten) at skulle fradragtes.

Om stedet, hvor salgsgenstanden skal leveres (leveringsstedet)

§ 9. Sælgeren har at levele salgsgenstanden på det sted, hvor han ved købets afslutning havde sin bolig. Drev han på dette tidspunkt forretning, og stod salget i forbindelse med det, skal levering ske på forretningsstedet.

Stk. 2. Befandt genstanden sig ved købets afslutning på et andet sted end ovenfor nævnt, og var parterne eller burde de være vidende herom, anses dette som leveringssted.

§ 10. Skal genstanden af sælgeren forsendes fra et sted til et andet for der at overges i køberens besiddelse, anses levering for sket, når genstanden er overgivet til en fragtfører, som har påtaget sig forsendelsen fra vedkommende sted, eller den, hvis afsendelsen sker med skib, er bragt inden for skibssiden.

§ 11. Skal sælgeren besørge genstanden sendt til noget inden pladsens grænser beliggende sted, anses levering ikke at være sket, forinden genstanden er kommet i køberens besiddelse.

Om tiden for aftalens opfyldelse

§ 12. Er tid for købesummens betaling eller salgsgenstandens levering ikke bestemt, og fremgår det ikke af omstændighederne, at opfyldelse skal ske snarest muligt, skal den ske ved påkrav.

§ 13. Er et tidsrum fastsat for leveringen, har sælgeren ret til inden for dettes grænser at vælge tidspunktet for leveringen, medmindre det fremgår af omstændighederne, at spillerummet er fastsat i køberens interesse.

Om retten til at kræve ydelse mod ydelse

§ 14. Er der ikke givet henstand fra nogen af siderne, er sælgeren ikke pligtig at levere salgsgenstanden, medmindre købesummen samtidig betales, og køberen ikke pligtig at betale købesummen, medmindre salgsgenstanden samtidig stilles til hans rådighed.

§ 15. Skal genstanden forsendes fra leveringsstedet, kan sælgeren dog ikke i medfør af bestemmelsen i foregående paragraf undlade at afsende den, men kan hindre, at den overgives i køberens besiddelse, så længe købesummen ikke er betalt.

§ 16. Benyttes i handelskøb ved genstandens forsendelse fra leveringsstedet til bestemmelsesstedet konnossement eller fragtbrev af sådan beskaffenhed, at sælgeren efter dets udlevering til køberen ikke kan ráde over genstanden, skal købesummen betales mod udlevering af det pågældende dokument overensstemmende med reglerne i § 71.

Om faren (risikoen) for salgsgenstanden

§ 17. Sælgeren bærer faren for salgsgenstandens hændelige undergang eller forringelse, indtil levering har fundet sted (jf. §§ 9-11).

Stk. 2. Angår købet en bestemt genstand, som skal hentes af køberen, og er tiden inde, da den ifølge aftalen kan hentes, samt genstanden holdes rede, bærer dog køberen faren og må således betale købesummen, selv om genstanden hændelig er gået til grunde eller forringet.

Om udbytte af salgsgenstanden

§ 18. Udbytte, som vindes af salgsgenstanden inden leveringstiden, tilkommer sælgeren, medmindre det med grund kunne påregnes først at ville falde senere.

Stk. 2. Udbytte, som vindes efter leveringstiden, tilfalder køberen, medmindre det med grund kunne påregnes allerede at ville falde forinden.

§ 19. Køb af aktie omfatter det udbytte, som ikke var forfalderen på den tid, da købet sluttedes.

Stk. 2. Er eller bliver der til aktien knyttet ret til at tegne ny aktie, nyder køberen godt heraf.

§ 20. Køb af rentebærende skriftlig fordring omfatter de ved købet eller, hvis senere levering skal finde sted, de ved leveringstiden påløbne, men endnu ikke forfalde renter. Fremgår det ikke af omstændighederne, at fordringen er solgt som usikker, bliver det til renterne svarende beløb at betale i tillæg til købesummen og samtidig med denne.

Om forsinkelse fra sælgerens side

§ 21. Leveres salgsgenstanden ikke i rette tid og skyldes dette ikke køberens forhold eller en hændelig begivenhed, for hvilken han bærer faren, har køberen valget mellem at forlange genstanden leveret og at hæve købet.

Stk. 2. Var forsinkelsen eller måtte den af sælgeren forudsættes at være af uvæsentlig betydning for køberen, kan denne dog ikke hæve købet, medmindre han har betinget sig opfyldelse nøjagtig til bestemt tid.

Stk. 3. I handelskøb anses enhver forsinkelse for væsentlig, medmindre det alene er en ringe del af det solgte, som er forsinket.

§ 22. Skal sælgeren leveve efterhånden, og finder forsinkelse sted med en enkelt levering, kan køberen i medfør af foregående paragraf alene hæve købet, for så vidt angår denne levering. Dog kan han også hæve købet for senere leveringers vedkommende, såfremt gentagelse af forsinkelsen må ventes, eller endog hæve købet i dets helhed, såfremt dette er begrundet i sammenhængen mellem leveringerne.

§ 23. Angår købet en bestemt genstand, og bliver denne ikke leveret i rette tid, har sælgeren at svare skadeserstatning, medmindre det oplyses, at forsinkelsen ikke kan tilregnes ham.

§ 24. Ved køb af genstande, bestemte efter art, er sælgeren, selv om forsinkelsen ikke kan tilregnes ham, pligtig til at svare skadeserstatning, medmindre han har forbeholdt sig fritagelse derfor, eller muligheden af at opfylde aftalen må anses for udelukket ved omstændigheder, der ikke er af sådan beskaffenhed, at sælgeren ved købets afslutning burde have taget dem i betragtning, såsom ved hændelig undergang af alle genstande af den art eller det parti, købet angår, ved krig, indførselsforbud eller lignende.

§ 25. Hæves et køb, og skal erstatning svares i henhold til § 23 eller § 24, bliver denne i mangel af bevis for, at anden skade er lidt, at fastsætte til det beløb, hvormed prisen for genstande af samme art og godhed som de solgte på leveringstiden overstiger købesummen. Foretager køberen dækningskøb på forsvarlig måde og inden for rimelig tid efter ophævelsen, lægges den ved købet opnåede pris til grund ved beregning af prisforskellen.

§ 26. Er leveringstiden forløbet, og har levering ikke fundet sted, må køberen, om han vil fastholde købet, på forespørgsel fra sælgerens side uden ugrundet ophold give meddelelse derom. Undlader han dette, taber han sin ret til at kræve levering. Det samme gælder, selv om han ikke har modtaget nogen forespørgsel, dersom han ikke inden rimelig tid meddeler, at han vil fastholde købet.

§ 27. Har levering fundet sted efter leveringstidens udløb, må køberen, når det ved genstandens fremkomst eller underretning fra sælgeren viser sig, at leveringen er sket for sent, i handelskøb straks og ellers uden ugrundet ophold meddele sælgeren, at han vil påberåbe sig forsinkelsen. Undlader han dette, kan han ikke senere påberåbe sig forsinkelsen. Vil køberen benytte sin ret til at hæve købet, må han under denne rets fortabelse uden ugrundet ophold meddele sælgeren dette.

Om forsinkelse fra køberens side

§ 28. Betales købesummen ikke i rette tid, eller træffer køberen ikke i rette tid foranstaltning, hvorpå købesummens betaling beror, har sælgeren valget imellem at fastholde og at hæve købet. Er forsinkelsen af uvæsentlig betydning, kan købet dog ikke hæves. I handelskøb anses enhver forsinkelse for væsentlig.

Stk. 2. Er den solgte genstand allerede overgivet til køberen, kan sælgeren ikke hæve købet, medmindre han enten må anses at have taget forbehold i så henseende, eller genstanden afvises af køberen.

§ 29. Skal sælgeren levere efterhånden, og skal betaling erlægges særskilt for hver levering, er sælgeren, når der med hensyn til betalingen for en enkelt levering indtræder sådan forsinkelse, som efter § 28, stk. 1, anses for væsentlig, berettiget til at hæve købet for de følgende leveringers vedkommende, medmindre der ikke er nogen grund til at befrygte gentagelse af forsinkelsen. Dette gælder, selv om sælgeren efter § 28, stk. 2, er afskåret fra at hæve købet med hensyn til den levering, for hvis vedkommende købesummens betaling er blevet forsinket.

§ 30. Hæver sælgeren i medfør af de to foregående paragraffer købet, har han krav på skadeserstatning efter de regler, som er givne i § 24. Erstatningen bliver i mangel af bevis for, at anden skade er lidt, at fastsætte til det beløb, hvormed købesummen overstiger prisen for genstande af samme art og godhed som de solgte på den tid, da forsinkelsen indtrådte.

Stk. 2. Foretages salg af genstanden på forsvarlig måde og inden for en rimelig tid efter ophævelsen, lægges den ved salget opnåede pris til grund ved beregning af prisforskellen.

§ 31. Er købesummen ikke betalt, uagtet betalingstiden er forløbet, eller har køberen undladt at træffe sådan foranstaltning, som i § 28 er nævnt, og er salgsgenstanden ikke overgivet til køberen, har sælgeren, når han vil fastholde købet, på forespørgsel fra køberens side uden ugrundet ophold at give meddelelse derom. Undlader han dette, taber han sin ret til at fastholde købet. Det samme gælder, selv om han ikke har modtaget nogen forespørgsel, dersom han ikke inden rimelig tid meddeler, at han vil fastholde købet.

§ 32. Betales købesummen for sent, eller træffer køberen for sent sådan foranstaltning, som i § 28 er nævnt, må sælgeren, hvis han på grund af forsinkelsen vil hæve købet, give køberen meddelelse derom, i handelskøb straks og ellers uden ugrundet ophold. Undlader han dette, taber han sin ret til at hæve købet.

§ 33. Undlader køberen at afhente eller modtage salgsgenstanden i rette tid, eller har hans forhold i øvrigt bevirket, at den ikke i rette tid er blevet overgivet i hans besiddelse, har sælgeren for køberens regning at drage omsorg for genstanden, indtil forsinkelsen ophører, eller sælgeren benytter den ret til at hæve købet, som efter § 28 måtte tilkomme ham. Er genstanden forsendt og kommet til bestemmelsesstedet, gælder dette dog kun, når der her findes nogen, som på sælgerens vegne kan tage den i besiddelse, og sådant kan ske uden væsentlig omkostning eller ulempe.

§ 34. Kan sælgeren ikke uden væsentlig omkostning eller ulempe vedblive med at sørge for genstanden, eller ráder køberen ikke over den inden rimelig tid, efter at han dertil er blevet opfordret, har sælgeren ret til at sælge den for køberens regning. Forinden salg finder sted, har sælgeren så vidt muligt at give køberen betimeligt varsel. Foretages salg af genstanden ved en forsvarligt bekendtgjort og afholdt auktion eller på anden forsvarlig måde, kan køberen ikke gøre indsigelse mod den opnåede pris. Kan salg ikke finde sted, eller er det åbenbart, at de med et salg forbundne omkostninger ikke ville kunne dækkes af salgssummen, er sælgeren berettiget til at skaffe genstanden bort.

§ 35. Er genstanden udsat for hurtig fordærvelse, eller vil dens bevaring medføre uforholdsmaessig store omkostninger, er sælgeren med den begrænsning, som følger af slutningsbestemmelsen i foregående paragraf, pligtig at sælge den. Kan salg på nogen af de i samme paragraf omhandlede måder ikke uden skade oppebies, skal genstanden sælges, som bedst ske kan.

§ 36. Har forsinkelse fra køberens side påført sælgeren udgifter til genstandens bevaring eller anden forøget omkostning, kan sælgeren fordrer erstatning og til sikkerhed for denne holde genstanden tilbage.

§ 37. Bærer sælgeren faren for salgsgenstanden, men køberens forhold har bevirket, at den ikke bliver leveret i rette tid, overføres faren på køberen, ved køb af genstande, bestemte efter art, dog ikke forinden bestemte genstande er udskilte for ham.

§ 38. (Ophævet)

Danish Sale of Goods Act

Act on the sale of goods

Consolidation Act No. 237 of 28 March 2003

as amended by Act No. 523 of 6 June 2007

General Provisions

1.-(1) The provisions of this Act shall apply unless otherwise agreed, expressly or by implication, in a contract or required by trade usage or other custom.

(2) In a consumer sale, sections 2(1), 4A, 50, 55-58, 74, 75, 76(1)(i)-(iii), 76(2)-(3), 77-79, 80(1) and 81-87 of this Act may not be derogated from to the detriment of the consumer, see section 4A of this Act.

(3) The provisions of section 54(4) of this Act may not be derogated from to the detriment of a subsequent assignee who is primarily acting for purposes that are not related to his trade, business or profession.

1A-(1) This Act shall apply to all contracts of sale other than contracts for the sale of immovable property.

(2) Sections 72-87 of this Act shall apply exclusively to consumer sales, however.

(3) Sections 5, 10, 11, 17(2), 42, 43(1)-(2), 44, 47-49 and 52-54 of this Act do not apply to consumer sales.

(4) This Act does not apply to contracts of sale governed by the Danish International Sale of Goods Act.

2.-(1) A contract for the supply of goods to be manufactured or produced is to be considered a sale for the purposes of this Act. In a non-consumer sale, this shall only apply if the party who undertakes the manufacture or production supplies the substantial part of materials necessary.

(2) However, this Act does not apply to contracts for the construction of buildings or other facilities on immovable property.

(3) The provisions of this Act regulating contracts of sale shall apply correspondingly to contracts of barter or exchange.

3. For the purposes of this Act, a sale of generic goods does not only mean the sale of a specific quantity of a specified type of goods but also the sale of a specific quantity of a specified bulk.

4.-(1) For the purposes of this Act, a commercial sale means a sale between merchants in the ordinary course of business.

(2) A merchant means any person who makes it his business to sell goods bought for such purpose, to carry on stock broking or banking, insurance business, commission agency business, publishing business, pharmacy, restaurant keeping, a trade, a craft or industrial production, to undertake the construction of buildings or other construction work or to convey persons, goods or communications.

(2) However, any person who, without any assistance other than his or her spouse, children under the age of 15 and domestic servants, runs a public house, carries on a

trade or craft, transportation or such small business for which no special licence is necessary or licence is granted for no consideration, shall not be considered a merchant.

4A-(1) For the purposes of this Act, a consumer sale means a contract of sale between a buyer (consumer) and a merchant acting in the course of business when the buyer is primarily acting for purposes that are not related to his trade, business or profession. It is for the seller to prove that the contract is not a consumer sale.

(2) A sale by a non-merchant shall also be considered a consumer sale if the contract of sale is concluded or brought about on behalf of the seller by a merchant under the same conditions as provided in subsection (1) above.

Determination of the Price

5. If a contract has been concluded without making provision for the price, the buyer shall pay the price charged by the seller provided such price is not considered unfair.

6. If, in a commercial sale, the buyer has received an invoice or a bill, the buyer shall pay the invoiced or billed price unless he declares without delay that he does not accept the price unless a lower price follows from a contract or the invoice or bill is clearly unreasonable.

7. If the price is to be determined according to number, measurement or weight, the quantity at the time the risk of accidental loss of the goods passes to the buyer shall be applied for the purpose of determining the price.

8. If the price is to be determined according to the weight of the goods, the weight of the packaging (tare) shall first be deducted.

Delivery of the Goods (Place of Delivery)

9.-(1) The seller shall deliver the goods at the place where, at the time of the conclusion of the contract, he had his residence. If, at the time of the conclusion of the contract, the seller was carrying on business and the contract relates to that business, delivery shall be made at the place of business.

(2) If, at the time of the conclusion of the contract, the goods were at a place other than one specified in subsection (1) above, and if the parties knew or ought to have known this, that place is to be considered the place of delivery.

10. If the contract of sale involves carriage of the goods by the seller from one place to another to be handed over to the buyer at the latter place, delivery is considered to be made when the goods have been handed over to a carrier for transmission from the place concerned or, if the goods are carried by ship, when the goods are on board the ship.

11. If the seller shall cause the goods to be brought to the buyer in the same place or within the same area to which the seller ordinarily undertakes to bring such goods, delivery is considered to be made when the goods have come into in the buyer's possession.

Time of Performance

12. If no time for payment of the price or delivery of the goods has been fixed and circumstances do not indicate that performance shall be made as soon as possible, performance shall be made on demand.

13. If a period of time has been fixed for delivery, the seller may within that period choose a date of delivery unless circumstances indicate that the period was fixed for the benefit of the buyer.

The Right to Demand Concurrent Performance

14. If no extension of time has been granted by either party, the seller is not bound to deliver the goods except against the simultaneous payment of the price, and the buyer is not bound to pay the price except against the goods being simultaneously placed at his disposal.

15. If the goods are to be shipped from the place of delivery, the seller may not, under the provisions of section 14 of this Act, refrain from shipping them, but the seller may prevent the goods from being handed over to the buyer until the price has been paid.

16. If, in a commercial sale, the shipment of the goods from the place of delivery to their destination involves a bill of lading or waybill of such a nature as to prevent the seller from disposing of the goods after they have been handed over to the buyer, the price shall be paid against the handing over of the document concerned as provided in section 71 of this Act.

Passing of Risk

17.-(1) The risk of accidental loss of or damage to the goods is on the seller until delivery has been made.

(2) If the contract concerns the sale of specific goods to be collected by the buyer and if the contractual time of collection has come and if the goods are ready for collection, the risk is on the buyer, and the buyer must pay the price even if the goods are accidentally lost or damaged.

Benefits Yielded by the Goods

18.-(1) Benefits yielded by the goods prior to the date of delivery shall accrue to the seller unless it was reasonable to expect them to be yielded at a later time.

(2) Benefits yielded subsequent to the date of delivery shall accrue to the buyer unless it was reasonable to expect them to be yielded at an earlier time.

19.-(1) A contract for the acquisition of a share shall include any dividend that has not fallen due for payment at the time of the conclusion of the contract.

(2) If a right to subscribe for new shares is or will become attached to the share, this right shall flow to the buyer.

20. The acquisition of an interest-bearing, written claim includes the interest that has accrued but not fallen due at the time of the conclusion of the contract or, if delivery is to be made at a later date, the interest accrued but not fallen due at the date of delivery. An amount equal to such interest is payable as an addition to and concurrently with the price unless circumstances indicate that the claim is sold as doubtful.

Late Performance by the Seller

21.-(1) If the goods are not delivered by the agreed time and this is not due to circumstances attributable to the buyer or an accidental event for which the buyer bears the risk, the buyer may demand performance or declare the contract avoided.

(2) If the late delivery was or the seller must have presumed it to be immaterial to the buyer, the buyer may not declare the contract avoided unless he has made delivery on a specified date a condition of the contract.

(3) In a commercial sale any delay is considered to be material unless the delay concerns only an insignificant part of the goods.

22. In the case of a contract where the seller is to deliver by instalments and one of the instalments is late, the buyer may declare the contract avoided with respect to that instalment under the provisions of section 21 of this Act. The buyer may declare the contract avoided with respect to future instalments if there are grounds to conclude that delays will occur in respect of future instalments, or declare the contract avoided in its entirety by reason of the interdependence of the instalments.

23. If, in a sale of specific goods, the goods are not delivered by the agreed time, the seller shall be liable to pay damages unless it is established that the delay is not his fault.

24. In a sale of generic goods, the seller shall pay damages even if the delay is no fault of his unless he has reserved the right to be exempted from paying damages or the performance of the contract must be deemed impossible by reason of circumstances that are not of such a nature that the seller should have had them in contemplation at the time of the conclusion of the contract, including accidental loss of all goods of the type or the bulk to which they relate, war, import restrictions etc.

25. If a contract is avoided and damages are payable as provided in section 23 or 24 of this Act, then, in the absence of evidence that other damage has been suffered, the amount of damages shall be fixed as the amount by which the price of the goods of the same nature and quality as those sold exceed the contract price at the date of delivery. If, in a reasonable manner and within a reasonable time after avoidance, the buyer has bought goods in replacement, the price of the substitute goods shall be applied for the purpose of computing the amount.

26. If the time for delivery has expired and delivery has not been made and if he intends to affirm the contract, the buyer must inform the seller of his intention without undue

delay on inquiry from the seller. If he fails to do so, the buyer will lose his right to require delivery. This shall also apply if the buyer has received no inquiry provided he does not inform the seller of his intention to affirm the contract within a reasonable time.

27. If delivery has been made after the expiration of the time for delivery, then, when the goods are received late or it appears from a notice from the seller that delivery was late, the buyer must, in a commercial sale immediately or otherwise without undue delay, inform the seller that he intends to rely on the delay. If he fails to do so, the buyer is prevented from relying on the delay at a later time. If he intends to exercise his right to declare the contract avoided, the buyer must inform the seller of his intention without undue delay or he will lose his right.

Late Performance by the Buyer

28.-(1) If the price is not paid on the agreed date or the buyer does not take the steps on which the payment of the price depends at the proper time, the seller may either affirm the contract or declare the contract avoided. However, the contract may not be declared avoided if the delay is immaterial. In a commercial sale any late performance is considered to be material.

(2) If the goods have been handed over to the buyer, the seller may not declare the contract avoided unless he must be deemed to have reserved the right to avoid the contract or the buyer rejects the goods.

29. In the case of a contract where the seller has to deliver by instalments and payment shall be made separately for each instalment, then, if there is a delay that must be deemed material under section 28(1) of this Act with respect to the payment of an individual instalment, the seller may declare the contract avoided with respect to future instalments unless there are no grounds to expect repeated delays. This shall also apply if, under section 28(2) of this Act, the seller is prevented from declaring the contract avoided with respect to the instalment in respect of which the payment of the price has been delayed.

30.-(1) If the seller declares the contract avoided by virtue of sections 28 and 29 of this Act, the seller may claim damages as provided in section 24 of this Act. In the absence of evidence that other damage has been suffered, the amount of damages shall be fixed at the amount by which the contract price exceeds the price of goods of the same nature and quality as those sold at the date of delivery.

(2) If the goods are sold in a reasonable manner and within a reasonable time after avoidance, the selling price shall be applied for the purpose of computing the amount.

31. If the price has not been paid when the period for payment has expired or if the buyer has failed to take the steps specified in section 28 of this Act, and if the goods have not been handed over to the buyer, the seller must, if he intends to affirm the contract, inform the buyer of his intention without undue delay on inquiry from the buyer. If he fails to do so, the seller will lose his right to affirm the contract. This shall also apply if the seller has received no inquiry provided he does not inform the buyer of his intention to affirm the contract within a reasonable time.

32. In case of the late payment of the price or of delay by the buyer in taking the steps specified in section 28 of this Act, the seller must, if he intends to declare the contract avoided by reason of the delay, inform the buyer of his intention immediately in a commercial sale or otherwise without undue delay. If he fails to do so, the seller will lose his right to declare the contract avoided.

33. If the buyer fails to collect or take over the goods at the agreed time or if the goods have not been handed over to the buyer at the agreed time by reason of other circumstances attributable to the buyer, the seller must take steps to preserve the goods at the expense of the buyer until the delay ceases or the seller exercises his right to declare the contract avoided as provided in section 28 of this Act. If the goods have been dispatched and reached their destination, this provision shall only apply if a person authorised to take charge of the goods on the seller's behalf is present at the destination and this can be done without unreasonable inconvenience or expense.

34. If the seller is unable to preserve the goods without unreasonable inconvenience or unreasonable expense or the buyer has not taken the goods into his possession within a reasonable time after having been requested to do so, the seller may sell the goods at the expense of the buyer. Prior to such sale, the seller must give the buyer reasonable notice as far as possible. If the goods are sold at a properly advertised and conducted auction or in any other proper manner, the buyer may not object to the price obtained. If no sale can be made or it is clear that the expense incidental to the sale cannot be reimbursed from the selling price, the seller may dispose of the goods.

35. If the goods are subject to rapid deterioration or their preservation would involve unreasonable expense, the seller shall sell the goods subject to the restriction contained in the last provision of section 34 of this Act. If a sale in a manner specified in section 34 of this Act cannot be awaited without a loss, the seller may sell the goods at the best price obtainable.

36. If the seller has incurred expenses with respect to the preservation of the goods or other additional expense by reason of the buyer's delay, the seller may claim damages and retain the goods as security for the payment of damages.

37. If the risk of the goods is on the seller, but their late delivery is caused by circumstances attributable to the buyer, the risk shall pass to the buyer, however, in a sale of generic goods the risk does not pass to the buyer until particular goods have been identified to the contract.

38. Repealed.

Oversigt over eksplikiteringer og impliciteringer i Købeloven		
I (R)	Denne loves bestemmelser kommer kun til anvendelse, for så vidt ikke andet er udtrykkelig aftalt, eller må anses for indeholdt i aftalen eller følger af handelsbrug eller anden sædvane.	The provisions of this Act shall apply unless otherwise agreed, expressly or by implication, in a contract or required by trade usage or other custom.
I (R)	Denne loves bestemmelser kommer kun til anvendelse, for så vidt ikke andet er udtrykkelig aftalt, eller må anses for indeholdt i aftalen eller følger af handelsbrug eller anden sædvane.	The provisions of this Act shall apply unless otherwise agreed, expressly or by implication , in a contract or required by trade usage or other custom.
E (A)	I forbrugerkøb, jf. § 4 a, kan § 2, stk. 1, § 4 a, § 50, §§ 55-58, §§ 74 og 75, § 76, stk. 1, nr. 1-3, og stk. 2 og 3, §§ 77-79, § 80, stk. 1, og §§ 81-87 dog ikke fraviges til skade for køberen.	In a consumer sale, sections 2(1), 4A, 50, 55-58, 74, 75, 76(1)(i)-(iii), 76(2)-(3), 77-79, 80(1) and 81-87 of this Act may not be derogated from to the detriment of the consumer, see section 4A of this Act.
E (A)	Bestemmelsen i § 54, stk. 4, kan ikke fraviges til skade for en senere erhverver, som hovedsagelig handler uden for sit erhverv.	The provisions of section 54(4) of this Act may not be derogated from to the detriment of a subsequent assignee who is primarily acting for purposes that are not related to his trade, business or profession.
E (A)	Bestemmelsen i § 54, stk. 4, kan ikke fraviges til skade for en senere erhverver, som hovedsagelig handler uden for sit erhverv .	The provisions of section 54(4) of this Act may not be derogated from to the detriment of a subsequent assignee who is primarily acting for purposes that are not related to his trade, business or profession .
E (S)	Loven gælder for alle køb, bortset fra køb af fast ejendom.	This Act shall apply to all contracts of sale other than contracts for the sale of immovable property.
E (A)	§§ 72-87 gælder dog kun i forbrugerkøb.	Sections 72-87 of this Act shall apply exclusively to consumer sales, however.
E(A)	§§ 5, 10 og 11, § 17, stk. 2, § 42, § 43, stk. 1 og 2, § 44, §§ 47-49 og 52-54 gælder ikke i forbrugerkøb.	Sections 5, 10, 11, 17(2), 42, 43(1)-(2), 44, 47-49 and 52-54 of this Act do not apply to consumer sales.
E (A)	Bestilling af genstande, som først skal fremstilles, anses i denne lov for køb	A contract for the supply of goods to be manufactured or produced is to be considered a sale for the purposes of this Act.
I (R)	Uden for forbrugerkøb gælder dette	In a non-consumer sale, this shall

	dog kun, såfremt den overvejende del af de for fremstillingen nødvendige materialer skal ydes af den, der har påtaget sig fremstillingen.	only apply if the party who undertakes the manufacture or production supplies the substantial part of materials necessary.
E (S)	Uden for forbrugerkøb gælder dette dog kun, såfremt den overvejende del af de for fremstillingen nødvendige materialer skal ydes af den , der har påtaget sig fremstillingen.	In a non-consumer sale, this shall only apply if the party who undertakes the manufacture or production supplies the substantial part of materials necessary.
E (A)	Loven gælder ikke for opførelse af bygning eller andet anlæg på fast ejendom	However , this Act does not apply to contracts for the construction of buildings or other facilities on immovable property.
E (S)	Loven gælder ikke for opførelse af bygning eller andet anlæg på fast ejendom	However, this Act does not apply to contracts for the construction of buildings or other facilities on immovable property.
E (A)	Hvad der i denne lov er bestemt om køb, finder tilsvarende anvendelse på bytte .	The provisions of this Act regulating contracts of sale shall apply correspondingly to contracts of barter or exchange .
I (R)	Ved handelskøb forstås i denne lov køb, som indgås mellem handlende i eller for deres bedrift.	For the purposes of this Act, a commercial sale means a sale between merchants in the ordinary course of business.
I (R)	Ved handelskøb forstås i denne lov køb, som indgås mellem handlende i eller for deres bedrift.	For the purposes of this Act, a commercial sale means a sale between merchants in the ordinary course of business.
I (R)	Som handlende anses herved enhver, der gør sig til bedrift at afhænde dertil indkøbte varer, at drive vekseler- eller bankforretning, forsikringsvirksomhed, kommissionshandel, forlagsvirksomhed, apotek, beværtning, håndværk eller fabrik, at overtage udførelse af bygnings- eller anlægsarbejder eller at befodre personer, gods eller meddelelser.	A merchant means any person who makes it his business to sell goods bought for such purpose, to carry on stock broking or banking, insurance business, commission agency business, publishing business, pharmacy, restaurant keeping, a trade, a craft or industrial production, to undertake the construction of buildings or other construction work or to convey persons, goods or communications.
E (A)	Som handlende anses herved enhver, der gør sig til bedrift at afhænde dertil indkøbte varer, at drive vekseler- eller bankforretning, forsikringsvirksomhed, kommissionshandel, forlagsvirksomhed, apotek,	A merchant means any person who makes it his business to sell goods bought for such purpose, to carry on stock broking or banking, insurance business, commission agency business, publishing business, pharmacy, restaurant keeping, a

	beværtning, håndværk eller fabrik, at overtage udførelse af bygnings- eller anlægsarbejder eller at befodre personer, gods eller meddelelser.	trade, a craft or industrial production, to undertake the construction of buildings or other construction work or to convey persons, goods or communications.
E (A)	Ved forbrugerkøb forstås et køb, som en køber (forbruger) foretager hos en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv, når køberen hovedsagelig handler uden for sit erhverv.	For the purposes of this Act, a consumer sale means a contract of sale between a buyer (consumer) and a merchant acting in the course of business when the buyer is primarily acting for purposes that are not related to his trade, business or profession.
E (A)	Ved forbrugerkøb forstås et køb, som en køber (forbruger) foretager hos en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv, når køberen hovedsagelig handler uden for sit erhverv .	For the purposes of this Act, a consumer sale means a contract of sale between a buyer (consumer) and a merchant acting in the course of business when the buyer is primarily acting for purposes that are not related to his trade, business or profession .
I (R)	Om bestemmelse af købesummen	Determination of the Price
E (S)	Er køb sluttet, men intet aftalt om købesummens størrelse, har køberen at betale, hvad sælgeren fordrer, for så vidt det ikke kan anses for ubilligt.	If a contract has been concluded without making provision for the price, the buyer shall pay the price charged by the seller provided such price is not considered unfair.
E (S)	Er køb sluttet, men intet aftalt om købesummens størrelse, har køberen at betale, hvad sælgeren fordrer, for så vidt det ikke kan anses for ubilligt.	If a contract has been concluded without making provision for the price, the buyer shall pay the price charged by the seller provided such price is not considered unfair.
I (R)	Er i handelskøb regning (faktura eller nota) tilstillet køberen, og gør han ikke, såsnart ske kan, indsigelse mod den i regningen anførte pris, er han pligtig at betale denne, medmindre lavere pris oplyses at være aftalt, eller regningen er åbenbart urimelig.	If, in a commercial sale, the buyer has received an invoice or a bill, the buyer shall pay the invoiced or billed price unless he declares without delay that he does not accept the price unless a lower price follows from a contract or the invoice or bill is clearly unreasonable.
I (R)	Er i handelskøb regning (faktura eller nota) tilstillet køberen, og gør han ikke, såsnart ske kan, indsigelse mod den i regningen anførte pris , er han pligtig at betale denne, medmindre lavere pris oplyses at være aftalt, eller regningen er åbenbart urimelig.	If, in a commercial sale, the buyer has received an invoice or a bill, the buyer shall pay the invoiced or billed price unless he declares without delay that he does not accept the price unless a lower price follows from a contract or the invoice or bill is clearly unreasonable.

E (A)	Er i handelskøb regning (faktura eller nota) tilstillet køberen, og gør han ikke, såsnart ske kan, indsigelse mod den i <u>regningen</u> anførte pris, er han pligtig at betale denne, medmindre lavere pris oplyses at være aftalt, eller regningen er åbenbart urimelig.	If, in a commercial sale, the buyer has received an invoice or a bill, the buyer shall pay the <u>invoiced or billed</u> price unless he declares without delay that he does not accept the price unless a lower price follows from a contract or the invoice or bill is clearly unreasonable.
E (A)	Er i handelskøb regning (faktura eller nota) tilstillet køberen, og gør han ikke, såsnart ske kan, indsigelse mod den i regningen anførte pris, er han pligtig at betale denne, medmindre lavere pris oplyses at være aftalt, eller <u>regningen</u> er åbenbart urimelig.	If, in a commercial sale, the buyer has received an invoice or a bill, the buyer shall pay the invoiced or billed price unless he declares without delay that he does not accept the price unless a lower price follows from a contract or the <u>invoice or bill</u> is clearly unreasonable.
E (A)	Skal købesummen beregnes efter varens vægt, antages indpakningens vægt (taravægten) at skulle fradragtes.	If the price is to be determined according to the weight of the goods, the weight of the packaging (tare) shall <u>first</u> be deducted.
I (R)	<u>Om stedet, hvor salgsgenstanden skal leveres</u> (leveringsstedet)	<u>Delivery of the Goods</u> (Place of Delivery)
I (R)	<u>Om</u> stedet, hvor salgsgenstanden skal leveres (leveringsstedet)	Delivery of the Goods (Place of Delivery)
E (A)	Sælgeren har at levere salgsgenstanden på det sted, hvor han ved købets afslutning havde sin bolig. Drev han på dette tidspunkt forretning, og stod salget i forbindelse dermed, skal levering ske på forretningsstedet.	The seller shall deliver the goods at the place where, at the time of the conclusion of the contract, he had his residence. <u>If</u> , at the time of the conclusion of the contract, the seller was carrying on business and the contract relates to that business, delivery shall be made at the place of business.
E (A)	Sælgeren har at levere salgsgenstanden på det sted, hvor han ved købets afslutning havde sin bolig. Drev han <u>på dette tidspunkt</u> forretning, og stod salget i forbindelse dermed, skal levering ske på forretningsstedet.	The seller shall deliver the goods at the place where, at the time of the conclusion of the contract, he had his residence. If, <u>at the time of the conclusion of the contract</u> , the seller was carrying on business and the contract relates to that business, delivery shall be made at the place of business.
E (S)	Sælgeren har at levere salgsgenstanden på det sted, hvor han ved købets afslutning havde sin bolig. Drev han på dette tidspunkt forretning, og stod salget i forbindelse <u>dermed</u> , skal levering ske på	The seller shall deliver the goods at the place where, at the time of the conclusion of the contract, he had his residence. If, at the time of the conclusion of the contract, the seller was carrying on business and the

	forretningsstedet.	contract relates to <u>that business</u> , delivery shall be made at the place of business.
E (A)	Befandt genstanden sig ved købets afslutning på et andet sted end <u>ovenfor nævnt</u> , og var parterne eller burde de være vidende derom, anses dette som leveringssted.	If, at the time of the conclusion of the contract, the goods were at a place other than one <u>specified in subsection (1) above</u> , and if the parties knew or ought to have known this, that place is to be considered the place of delivery.
E (A)	Skal genstanden af sælgeren forsendes fra et sted til et andet for der at overgives i køberens besiddelse, anses levering for sket, når genstanden er overgivet til en fragtfører, som har påtaget sig forsendelsen fra vedkommende sted, eller den, hvis afsendelsen sker med skib, er bragt inden for skibssiden.	<u>If the contract of sale involves</u> carriage of the goods by the seller from one place to another to be handed over to the buyer at the latter place, delivery is considered to be made when the goods have been handed over to a carrier for transmission from the place concerned or, if the goods are carried by ship, when the goods are on board the ship.
E (S)	Skal genstanden af sælgeren forsendes fra et sted til et andet for <u>der</u> at overgives i køberens besiddelse, anses levering for sket, når genstanden er overgivet til en fragtfører, som har påtaget sig forsendelsen fra vedkommende sted, eller den, hvis afsendelsen sker med skib, er bragt inden for skibssiden.	If the contract of sale involves carriage of the goods by the seller from one place to another to be handed over to the buyer at <u>the latter place</u> , delivery is considered to be made when the goods have been handed over to a carrier for transmission from the place concerned or, if the goods are carried by ship, when the goods are on board the ship.
I (R)	Skal genstanden af sælgeren forsendes fra et sted til et andet for der at overgives i køberens besiddelse, anses levering for sket, når genstanden er overgivet til <u>en fragtfører, som har påtaget sig forsendelsen fra vedkommende sted</u> , eller den, hvis afsendelsen sker med skib, er bragt inden for skibssiden.	If the contract of sale involves carriage of the goods by the seller from one place to another to be handed over to the buyer at the latter place, delivery is considered to be made when the goods have been handed over to <u>a carrier for transmission from the place concerned</u> or, if the goods are carried by ship, when the goods are on board the ship.
E (A)	Skal sælgeren besørge genstanden sendt til <u>noget inden pladsens grænser beliggende sted</u> , anses levering ikke at være sket, forinden genstanden er kommet i køberens	If the seller shall cause the goods to be brought to the buyer <u>in the same place or within the same area to which the seller ordinarily undertakes to bring such goods</u> ,

	besiddelse.	delivery is considered to be made when the goods have come into in the buyer's possession.
I (R)	Om tiden for aftalens opfyldelse	Time of Performance
E (A)	Er tid for købesummens betaling eller salgsgenstandens levering ikke bestemt, og fremgår det ikke af omstændighederne, at opfyldelse skal ske snarest muligt, skal den ske ved påkrav.	If no time for payment of the price or delivery of the goods has been fixed and circumstances do not indicate that performance shall be made as soon as possible, performance shall be made on demand.
I (G)	Er et tidsrum fastsat for leveringen, har sælgeren ret til inden for dettes grænser at vælge tidspunktet for leveringen, medmindre det fremgår af omstændighederne, at spillerummet er fastsat i køberens interesse.	If a period of time has been fixed for delivery, the seller may within that period choose a date of delivery unless circumstances indicate that the period was fixed for the benefit of the buyer.
I (R)	Om retten til at kræve ydelse mod ydelse	The Right to Demand Concurrent Performance
E (A)	Er der ikke givet henstand fra nogen af siderne, er sælgeren ikke pligtig at levere salgsgenstanden, medmindre købesummen samtidig betales, og køberen ikke pligtig at betale købesummen, medmindre salgsgenstanden samtidig stilles til hans rådighed.	If no extension of time has been granted by either party, the seller is not bound to deliver the goods except against the simultaneous payment of the price, and the buyer is not bound to pay the price except against the goods being simultaneously placed at his disposal.
E (A)	Skal genstanden forsendes fra leveringsstedet, kan sælgeren dog ikke i medfør af bestemmelsen i foregående paragraf undlade at afsende den, men kan hindre, at den overgives i køberens besiddelse, så længe købesummen ikke er betalt.	If the goods are to be shipped from the place of delivery, the seller may not, under the provisions of section 14 of this Act, refrain from shipping them, but the seller may prevent the goods from being handed over to the buyer until the price has been paid.
E (S)	Skal genstanden forsendes fra leveringsstedet, kan sælgeren dog ikke i medfør af bestemmelsen i foregående paragraf undlade at afsende den, men kan hindre, at den overgives i køberens besiddelse, så længe købesummen ikke er betalt.	If the goods are to be shipped from the place of delivery, the seller may not, under the provisions of section 14 of this Act, refrain from shipping them, but the seller may prevent the goods from being handed over to the buyer until the price has been paid.
I (R)	Skal genstanden forsendes fra leveringsstedet, kan sælgeren dog ikke i medfør af bestemmelsen i foregående paragraf undlade at afsende den, men kan hindre, at den overgives i køberens besiddelse , så længe købesummen ikke er betalt.	If the goods are to be shipped from the place of delivery, the seller may not, under the provisions of section 14 of this Act, refrain from shipping them, but the seller may prevent the goods from being handed over to the buyer until the price has been paid.
E (A)	Skal genstanden forsendes fra	If the goods are to be shipped from

	leveringsstedet, kan sælgeren dog ikke i medfør af bestemmelsen i foregående paragraf undlade at afsende den, men kan hindre, at den overgives i køberens <u>besiddelse</u> , så længe købesummen ikke er betalt.	the place of delivery, the seller may not, under the provisions of section 14 <u>of this Act</u> , refrain from shipping them, but the seller may prevent the goods from being handed over to the buyer until the price has been paid.
I (G)	Benyttes i handelskøb ved genstandens forsendelse fra leveringsstedet til bestemmelsesstedet konnossement eller fragtbrev af sådan beskaffenhed, at sælgeren efter dets udlevering til køberen ikke kan råde over genstanden, skal <u>købesummen</u> betales mod udlevering af det pågældende dokument overensstemmende med reglerne i § 71.	If, in a commercial sale, the shipment of the goods from the place of delivery to their destination involves a bill of lading or waybill of such a nature as to prevent the seller from disposing of the goods after they have been handed over to the buyer, <u>the price</u> shall be paid against the handing over of the document concerned as provided in section 71 of this Act.
E (A)	Benyttes i handelskøb ved genstandens forsendelse fra leveringsstedet til bestemmelsesstedet konnossement eller fragtbrev af sådan beskaffenhed, at sælgeren efter dets udlevering til køberen ikke kan råde over genstanden, skal købesummen betales mod udlevering af det pågældende dokument overensstemmende med reglerne i § 71.	If, in a commercial sale, the shipment of the goods from the place of delivery to their destination involves a bill of lading or waybill of such a nature as to prevent the seller from disposing of the goods after they have been handed over to the buyer, the price shall be paid against the handing over of the document concerned as provided in section 71 <u>of this Act</u> .
E (S)	Om faren (risikoen) for salgsgenstanden	<u>Passing of Risk</u>
I (R)	Om faren (<u>risikoen</u>) for salgsgenstanden	Passing of Risk
I (R)	<u>Om</u> faren (risikoen) for salgsgenstanden	Passing of Risk
I (R)	Sælgeren bærer faren for salgsgenstandens hændelige undergang eller forringelse, indtil levering har fundet sted (<u>if. §§ 9-11</u>).	The risk of accidental loss of or damage to the goods is on the seller until delivery has been made.
I (R)	Angår købet en bestemt genstand, som skal hentes af køberen, og er tiden inde, da den ifølge aftalen kan hentes, samt genstanden holdes rede, bærer <u>dog</u> køberen faren og må således betale købesummen, selv om genstanden hændelig er gået til grunde eller forringet.	If the contract concerns the sale of specific goods to be collected by the buyer and if the contractual time of collection has come and if the goods are ready for collection, the risk is on the buyer, and the buyer must pay the price even if the goods are accidentally lost or damaged.
E (A)	Angår købet en bestemt genstand,	If the contract concerns the sale of

	som skal hentes af køberen, og er tiden inde, da den ifølge aftalen kan hentes, samt genstanden holdes rede, bærer dog køberen faren og må således betale købesummen, selv om genstanden hændelig er gået til grunde eller forringet.	specific goods to be collected by the buyer and if the contractual time of collection has come and if the goods are ready for collection, the risk is on the buyer, and the buyer must pay the price even if the goods are accidentally lost or damaged.
E (A)	Angår købet en bestemt genstand, som skal hentes af køberen, og er tiden inde, da den ifølge aftalen kan hentes, samt genstanden holdes rede, bærer dog køberen faren og må således betale købesummen, selv om genstanden hændelig er gået til grunde eller forringet.	If the contract concerns the sale of specific goods to be collected by the buyer and if the contractual time of collection has come and if the goods are ready for collection, the risk is on the buyer, and the buyer must pay the price even if the goods are accidentally lost or damaged.
I (R)	Angår købet en bestemt genstand, som skal hentes af køberen, og er tiden inde, da den ifølge aftalen kan hentes, samt genstanden holdes rede, bærer dog køberen faren og må således betale købesummen, selv om genstanden hændelig er gået til grunde eller forringet.	If the contract concerns the sale of specific goods to be collected by the buyer and if the contractual time of collection has come and if the goods are ready for collection, the risk is on the buyer, and the buyer must pay the price even if the goods are accidentally lost or damaged.
I (R)	Om udbytte af salgsgenstanden	Benefits Yielded by the Goods
I (R)	Udbytte, som vindes efter leveringstiden, tilfalder køberen, medmindre det med grund kunne påregnes allerede at ville falde forinden.	Benefits yielded subsequent to the date of delivery shall accrue to the buyer unless it was reasonable to expect them to be yielded at an earlier time.
E (A)	Køb af aktie omfatter det udbytte, som ikke var forfalden på den tid, da købet sluttedes.	A contract for the acquisition of a share shall include any dividend that has not fallen due for payment at the time of the conclusion of the contract.
E (A)	Køb af aktie omfatter det udbytte, som ikke var forfalden på den tid, da købet sluttedes.	A contract for the acquisition of a share shall include any dividend that has not fallen due for payment at the time of the conclusion of the contract.
I (R)	Køb af rentebærende skriftlig fordring omfatter de ved købet eller, hvis senere levering skal finde sted, de ved leveringstiden påløbne, men endnu ikke forfaldne renter. Fremgår det ikke af omstændighederne, at fordringen er solgt som usikker, bliver det til renterne svarende beløb	The acquisition of an interest-bearing, written claim includes the interest that has accrued but not fallen due at the time of the conclusion of the contract or, if delivery is to be made at a later date, the interest accrued but not fallen due at the date of delivery. An amount equal to such interest is

	at betale i tillæg til købesummen og samtidig med denne.	payable as an addition to and concurrently with the price <u>unless</u> circumstances indicate that the claim is sold as doubtful.
E (S)	Køb af rentebærende skriftlig fordring omfatter de ved købet eller, hvis senere levering skal finde sted, de ved leveringstiden påløbne, men endnu ikke forfaldne renter. Fremgår det ikke af omstændighederne, at fordringen er solgt som usikker, bliver det til <u>renterne</u> svarende beløb at betale i tillæg til købesummen og samtidig med denne.	The acquisition of an interest-bearing, written claim includes the interest that has accrued but not fallen due at the time of the conclusion of the contract or, if delivery is to be made at a later date, the interest accrued but not fallen due at the date of delivery. An amount equal to <u>such interest</u> is payable as an addition to and concurrently with the price unless circumstances indicate that the claim is sold as doubtful.
I (R)	<u>Om</u> forsinkelse fra sælgerens side	Late Performance by the Seller
E (S)	Leveres salgsgenstanden ikke i rette tid og skyldes dette ikke køberens forhold eller en hændelig begivenhed, for hvilken <u>han</u> bærer faren, har køberen valget mellem at forlange genstanden leveret og at hæve købet.	If the goods are not delivered by the agreed time and this is not due to circumstances attributable to the buyer or an accidental event for which <u>the buyer</u> bears the risk, the buyer may demand performance or declare the contract avoided.
E (S)	Var forsinkelsen eller måtte den af sælgeren forudsættes at være af uvæsentlig betydning for køberen, kan <u>denne</u> dog ikke hæve købet, medmindre han har betinget sig opfyldelse nøjagtig til bestemt tid.	If the late delivery was or the seller must have presumed it to be immaterial to the buyer, <u>the buyer</u> may not declare the contract avoided unless he has made delivery on a specified date a condition of the contract.
E (A)	Var forsinkelsen eller måtte den af sælgeren forudsættes at være af uvæsentlig betydning for køberen, kan denne dog ikke hæve købet, medmindre han har betinget sig opfyldelse nøjagtig til bestemt tid.	If the late delivery was or the seller must have presumed it to be immaterial to the buyer, the buyer may not declare the contract avoided unless he has made delivery on a specified date a condition <u>of the contract</u> .
E (S)	Var forsinkelsen eller måtte den af sælgeren forudsættes at være af uvæsentlig betydning for køberen, kan denne dog ikke hæve købet, medmindre han har betinget sig opfyldelse nøjagtig til bestemt <u>tid</u> .	If the late delivery was or the seller must have presumed it to be immaterial to the buyer, the buyer may not declare the contract avoided unless he has made delivery on a specified <u>date</u> a condition of the contract.
E (A)	I handelskøb anses enhver forsinkelse for væsentlig, medmindre det alene er en ringe del af det solgte, som er	In a commercial sale any delay is considered <u>to be</u> material unless the delay concerns only an insignificant

	forsinket.	part of the goods.
E (A)	Skal sælgeren levere efterhånden, og finder forsinkelse sted med en enkelt levering, kan køberen i medfør af foregående paragraf alene hæve købet, for så vidt angår denne levering.	In the case of a contract where the seller is to deliver by instalments and one of the instalments is late, the buyer may declare the contract avoided with respect to that instalment under the provisions of section 21 of this Act.
I (R)	Skal sælgeren levere efterhånden, og finder forsinkelse sted med en enkelt levering, kan køberen i medfør af foregående paragraf alene hæve købet, for så vidt angår denne levering.	In the case of a contract where the seller is to deliver by instalments and one of the instalments is late, the buyer may declare the contract avoided with respect to that instalment under the provisions of section 21 of this Act.
E (A)	Skal sælgeren levere efterhånden, og finder forsinkelse sted med en enkelt levering, kan køberen i medfør af foregående paragraf alene hæve købet, for så vidt angår denne levering.	In the case of a contract where the seller is to deliver by instalments and one of the instalments is late, the buyer may declare the contract avoided with respect to that instalment under the provisions of section 21 of this Act.
E (S)	Skal sælgeren levere efterhånden, og finder forsinkelse sted med en enkelt levering, kan køberen i medfør af foregående paragraf alene hæve købet, for så vidt angår denne levering.	In the case of a contract where the seller is to deliver by instalments and one of the instalments is late, the buyer may declare the contract avoided with respect to that instalment under the provisions of section 21 of this Act.
I (R)	Skal sælgeren levere efterhånden, og finder forsinkelse sted med en enkelt levering, kan køberen i medfør af foregående paragraf alene hæve købet, for så vidt angår denne levering. Dog kan han også hæve købet for senere leveringers vedkommende, såfremt gentagelse af forsinkelsen må ventes, eller endog hæve købet i dets helhed, såfremt dette er begrundet i sammenhængen mellem leveringerne.	In the case of a contract where the seller is to deliver by instalments and one of the instalments is late, the buyer may declare the contract avoided with respect to that instalment under the provisions of section 21 of this Act. The buyer may declare the contract avoided with respect to future instalments if there are grounds to conclude that delays will occur in respect of future instalments, or declare the contract avoided in its entirety by reason of the interdependence of the instalments.
I (R)	Dog kan han også hæve købet for senere leveringers vedkommende, såfremt gentagelse af forsinkelsen må ventes, eller endog hæve købet i dets	The buyer may declare the contract avoided with respect to future instalments if there are grounds to conclude that delays will occur in

	helhed, såfremt dette er begrundet i sammenhængen mellem leveringerne.	respect of future instalments, or declare the contract avoided in its entirety by reason of the interdependence of the instalments.
E (S)	Dog kan han også hæve købet for senere leveringers vedkommende, såfremt gentagelse af forsinkelsen må ventes , eller endog hæve købet i dets helhed, såfremt dette er begrundet i sammenhængen mellem leveringerne.	The buyer may declare the contract avoided with respect to future instalments if there are grounds to conclude that delays will occur in respect of future instalments, or declare the contract avoided in its entirety by reason of the interdependence of the instalments.
I (R)	Angår købet en bestemt genstand, og bliver denne ikke leveret i rette tid, har sælgeren at svare skadeserstatning, medmindre det oplyses, at forsinkelsen ikke kan tilregnes ham.	If, in a sale of specific goods, the goods are not delivered by the agreed time, the seller shall be liable to pay damages unless it is established that the delay is not his fault.
E (S)	Ved køb af genstande, bestemte efter art, er sælgeren, selv om forsinkelsen ikke kan tilregnes ham, pligtig til at svare skadeserstatning, medmindre han har forbeholdt sig fritagelse derfor , eller muligheden af at opfylde aftalen må anses for udelukket ved omstændigheder, der ikke er af sådan beskaffenhed, at sælgeren ved købets afslutning burde have taget dem i betragtning, såsom ved hændelig undergang af alle genstande af den art eller det parti, købet angår, ved krig, indførselsforbud eller lignende.	In a sale of generic goods, the seller shall pay damages even if the delay is no fault of his unless he has reserved the right to be exempted from paying damages or the performance of the contract must be deemed impossible by reason of circumstances that are not of such a nature that the seller should have had them in contemplation at the time of the conclusion of the contract, including accidental loss of all goods of the type or the bulk to which they relate, war, import restrictions etc.
I (R)	Ved køb af genstande, bestemte efter art, er sælgeren, selv om forsinkelsen ikke kan tilregnes ham, pligtig til at svare skadeserstatning, medmindre han har forbeholdt sig fritagelse derfor, eller muligheden af at opfylde aftalen må anses for udelukket ved omstændigheder, der ikke er af sådan beskaffenhed, at sælgeren ved købets afslutning burde have taget dem i betragtning, såsom ved hændelig undergang af alle genstande af den art eller det parti, købet angår, ved krig, indførselsforbud eller lignende.	In a sale of generic goods, the seller shall pay damages even if the delay is no fault of his unless he has reserved the right to be exempted from paying damages or the performance of the contract must be deemed impossible by reason of circumstances that are not of such a nature that the seller should have had them in contemplation at the time of the conclusion of the contract, including accidental loss of all goods of the type or the bulk to which they relate, war, import restrictions etc.
E (A)	Hæves et køb, og skal erstatning svarer i henhold til § 23 eller § 24,	If a contract is avoided and damages are payable as provided in section 23

	bliver denne i mangel af bevis for, at anden skade er lidt, at fastsætte til det beløb, hvormed prisen for genstande af samme art og godhed som de solgte på leveringstiden overstiger købesummen.	or 24 <u>of this Act</u> , then, in the absence of evidence that other damage has been suffered, the amount of damages shall be fixed as the amount by which the price of the goods of the same nature and quality as those sold exceed the contract price at the date of delivery.
E (S)	Hæves et køb, og skal erstatning svarer i henhold til § 23 eller § 24, bliver <u>denne</u> i mangel af bevis for, at anden skade er lidt, at fastsætte til det beløb, hvormed prisen for genstande af samme art og godhed som de solgte på leveringstiden overstiger købesummen.	If a contract is avoided and damages are payable as provided in section 23 or 24 of this Act, then, in the absence of evidence that other damage has been suffered, the <u>amount of damages</u> shall be fixed as the amount by which the price of the goods of the same nature and quality as those sold exceed the contract price at the date of delivery.
E (S)	Foretager køberen dækningskøb på forsvarlig måde og inden for rimelig tid efter ophævelsen, lægges den <u>ved købet opnåede pris</u> til grund ved beregning af prisforskellen.	If, in a reasonable manner and within a reasonable time after avoidance, the buyer has bought goods in replacement, <u>the price of the substitute goods</u> shall be applied for the purpose of computing the amount.
I (G)	Foretager køberen dækningskøb på forsvarlig måde og inden for rimelig tid efter ophævelsen, lægges den ved købet opnåede pris til grund ved beregning af <u>prisforskellen</u> .	If, in a reasonable manner and within a reasonable time after avoidance, the buyer has bought goods in replacement, the price of the substitute goods shall be applied for the purpose of computing <u>the amount</u> .
E (A)	Er leveringstiden forløbet, og har levering ikke fundet sted, må køberen, om han vil fastholde købet, på forespørgsel fra sælgerens side uden ugrundet ophold give meddelelse derom. Undlader han dette, taber han sin ret til at kræve levering.	If the time for delivery has expired and delivery has not been made <u>and</u> if he intends to affirm the contract, the buyer must inform the seller of his intention without undue delay on inquiry from the seller. If he fails to do so, the buyer will lose his right to require delivery.
E (A)	Er leveringstiden forløbet, og har levering ikke fundet sted, må køberen, om han vil fastholde købet, på forespørgsel fra sælgerens side uden ugrundet ophold give meddelelse derom. Undlader han dette, taber han sin ret til at kræve levering.	If the time for delivery has expired and delivery has not been made and if he intends to affirm the contract, the buyer must inform <u>the seller</u> of his intention without undue delay on inquiry from the seller. If he fails to do so, the buyer will lose his right to require delivery.
E (S)	Er leveringstiden forløbet, og har	If the time for delivery has expired

	levering ikke fundet sted, må køberen, om han vil fastholde købet, på forespørgsel fra sælgerens side uden ugrundet ophold give meddelelse derom . Undlader han dette, taber han sin ret til at kræve levering.	and delivery has not been made and if he intends to affirm the contract, the buyer must inform the seller of his intention without undue delay on inquiry from the seller. If he fails to do so, the buyer will lose his right to require delivery.
E (S)	Er leveringstiden forløbet, og har levering ikke fundet sted, må køberen, om han vil fastholde købet, på forespørgsel fra sælgerens side uden ugrundet ophold give meddelelse derom. Undlader han dette, taber han sin ret til at kræve levering.	If the time for delivery has expired and delivery has not been made and if he intends to affirm the contract, the buyer must inform the seller of his intention without undue delay on inquiry from the seller. If he fails to do so, the buyer will lose his right to require delivery.
E (A)	Det samme gælder, selv om han ikke har modtaget nogen forespørgsel, dersom han ikke inden rimelig tid meddeler, at han vil fastholde købet.	This shall also apply if the buyer has received no inquiry provided he does not inform the seller of his intention to affirm the contract within a reasonable time.
E (A)	Har levering fundet sted efter leveringstidens udløb, må køberen, når det ved genstandens fremkomst eller underretning fra sælgeren viser sig, at leveringen er sket for sent, i handelskøb straks og ellers uden ugrundet ophold meddele sælgeren, at han vil påberåbe sig forsinkelsen.	If delivery has been made after the expiration of the time for delivery, then , when the goods are received late or it appears from a notice from the seller that delivery was late, the buyer must, in a commercial sale immediately or otherwise without undue delay, inform the seller that he intends to rely on the delay.
E (S)	Har levering fundet sted efter leveringstidens udløb, må køberen, når det ved genstandens fremkomst eller underretning fra sælgeren viser sig, at leveringen er sket for sent, i handelskøb straks og ellers uden ugrundet ophold meddele sælgeren, at han vil påberåbe sig forsinkelsen. Undlader han dette, kan han ikke senere påberåbe sig forsinkelsen	If delivery has been made after the expiration of the time for delivery, then, when the goods are received late or it appears from a notice from the seller that delivery was late, the buyer must, in a commercial sale immediately or otherwise without undue delay, inform the seller that he intends to rely on the delay. If he fails to do so, the buyer is prevented from relying on the delay at a later time.
I (G)	Vil køberen benytte sin ret til at hæve købet, må han under denne rets fortabelse uden ugrundet ophold meddele sælgeren dette.	If he intends to exercise his right to declare the contract avoided, the buyer must inform the seller of his intention without undue delay or he will lose his right.
E (S)	Vil køberen benytte sin ret til at hæve købet, må han under denne rets fortabelse uden ugrundet ophold	If he intends to exercise his right to declare the contract avoided, the buyer must inform the seller of his

	meddele sælgeren dette.	intention without undue delay or he will lose his right.
E (S)	Vil køberen benytte sin ret til at hæve købet, må han under denne rets fortabelse uden ugrundet ophold meddele sælgeren dette.	If he intends to exercise his right to declare the contract avoided, the buyer must inform the seller of his intention without undue delay or he will lose his right .
I (R)	Om forsinkelse fra køberens side	Late Performance by the Buyer
E (A)	I handelskøb anses enhver forsinkelse for væsentlig.	In a commercial sale any late performance is considered to be material.
I (G)	Er den solgte genstand allerede overgivet til køberen, kan sælgeren ikke hæve købet, medmindre han enten må anses at have taget forbehold i så henseende, eller genstanden afvises af køberen.	If the goods have been handed over to the buyer, the seller may not declare the contract avoided unless he must be deemed to have reserved the right to avoid the contract or the buyer rejects the goods.
I (R)	Er den solgte genstand allerede overgivet til køberen, kan sælgeren ikke hæve købet, medmindre han enten må anses at have taget forbehold i så henseende, eller genstanden afvises af køberen.	If the goods have been handed over to the buyer, the seller may not declare the contract avoided unless he must be deemed to have reserved the right to avoid the contract or the buyer rejects the goods.
E (S)	Er den solgte genstand allerede overgivet til køberen, kan sælgeren ikke hæve købet, medmindre han enten må anses at have taget forbehold i så henseende , eller genstanden afvises af køberen.	If the goods have been handed over to the buyer, the seller may not declare the contract avoided unless he must be deemed to have reserved the right to avoid the contract or the buyer rejects the goods.
E (A)	Skal sælgeren levere efterhånden , og skal betaling erlægges særskilt for hver levering, er sælgeren, når der med hensyn til betalingen for en enkelt levering indtræder sådan forsinkelse, som efter § 28, stk. 1, anses for væsentlig, berettiget til at hæve købet for de følgende leveringers vedkommende, medmindre der ikke er nogen grund til at befrygte gentagelse af forsinkelsen.	In the case of a contract where the seller has to deliver by instalments and payment shall be made separately for each instalment, then, if there is a delay that must be deemed material under section 28(1) of this Act with respect to the payment of an individual instalment, the seller may declare the contract avoided with respect to future instalments unless there are no grounds to expect repeated delays.
E (A)	Skal sælgeren levere efterhånden, og skal betaling erlægges særskilt for hver levering, er sælgeren, når der med hensyn til betalingen for en enkelt levering indtræder sådan forsinkelse, som efter § 28, stk. 1, anses for væsentlig, berettiget til at	In the case of a contract where the seller has to deliver by instalments and payment shall be made separately for each instalment, then, if there is a delay that must be deemed material under section 28(1) of this Act with respect to the payment of an

	hæve købet for de følgende leveringers vedkommende, medmindre der ikke er nogen grund til at befrygte gentagelse af forsinkelsen.	individual instalment, the seller may declare the contract avoided with respect to future instalments unless there are no grounds to expect repeated delays.
E (A)	Dette gælder, selv om sælgeren efter § 28, stk. 2, er afskåret fra at hæve købet med hensyn til den levering, for hvis vedkommende købesummens betaling er blevet forsinket.	This shall also apply if, under section 28(2) of this Act , the seller is prevented from declaring the contract avoided with respect to the instalment in respect of which the payment of the price has been delayed.
E (A)	Hæver sælgeren i medfør af de to foregående paragraffer købet, har han krav på skadeserstatning efter de regler, som er givne i § 24.	If the seller declares the contract avoided by virtue of sections 28 and 29 of this Act, the seller may claim damages as provided in section 24 of this Act .
E (S)	Hæver sælgeren i medfør af de to foregående paragraffer købet, har han krav på skadeserstatning efter de regler, som er givne i § 24.	If the seller declares the contract avoided by virtue of sections 28 and 29 of this Act, the seller may claim damages as provided in section 24 of this Act.
E (S)	Hæver sælgeren i medfør af de to foregående paragraffer købet, har han krav på skadeserstatning efter de regler, som er givne i § 24.	If the seller declares the contract avoided by virtue of sections 28 and 29 of this Act, the seller may claim damages as provided in section 24 of this Act.
I (R)	Hæver sælgeren i medfør af de to foregående paragraffer købet, har han krav på skadeserstatning efter de regler , som er givne i § 24.	If the seller declares the contract avoided by virtue of sections 28 and 29 of this Act, the seller may claim damages as provided in section 24 of this Act.
E (A)	Hæver sælgeren i medfør af de to foregående paragraffer købet, har han krav på skadeserstatning efter de regler, som er givne i § 24.	If the seller declares the contract avoided by virtue of sections 28 and 29 of this Act, the seller may claim damages as provided in section 24 of this Act .
E (S)	Erstatningen bliver i mangel af bevis for, at anden skade er lidt, at fastsætte til det beløb, hvormed købesummen overstiger prisen for genstande af samme art og godhed som de solgte på den tid, da forsinkelsen indtrådte .	In the absence of evidence that other damage has been suffered, the amount of damages shall be fixed at the amount by which the contract price exceeds the price of goods of the same nature and quality as those sold at the date of delivery .
I (R)	Foretages salg af genstanden på forsvarlig måde og inden for en rimelig tid efter ophævelsen, lægges den ved salget opnåede pris til grund ved beregning af prisforskellen	If the goods are sold in a reasonable manner and within a reasonable time after avoidance, the selling price shall be applied for the purpose of computing the amount.

I (G)	Foretages salg af genstanden på forsvarlig måde og inden for en rimelig tid efter ophævelsen, lægges den ved salget opnåede pris til grund ved beregning af prisforskellen .	If the goods are sold in a reasonable manner and within a reasonable time after avoidance, the selling price shall be applied for the purpose of computing the amount .
E (A)	Er købesummen ikke betalt, uagtet betalingstiden er forløbet, eller har køberen undladt at træffe sådan foranstaltning, som i § 28 er nævnt, og er salgsgenstanden ikke overgivet til køberen, har sælgeren, når han vil fastholde købet, på forespørgsel fra køberens side uden ugrundet ophold at give meddelelse derom.	If the price has not been paid when the period for payment has expired or if the buyer has failed to take the steps specified in section 28 of this Act, and if the goods have not been handed over to the buyer, the seller must, if he intends to affirm the contract, inform the buyer of his intention without undue delay on inquiry from the buyer. If he fails to do so, the seller will lose his right to affirm the contract.
E (A)	Er købesummen ikke betalt, uagtet betalingstiden er forløbet, eller har køberen undladt at træffe sådan foranstaltning, som i § 28 er nævnt, og er salgsgenstanden ikke overgivet til køberen, har sælgeren, når han vil fastholde købet, på forespørgsel fra køberens side uden ugrundet ophold at give meddelelse derom.	If the price has not been paid when the period for payment has expired or if the buyer has failed to take the steps specified in section 28 of this Act , and if the goods have not been handed over to the buyer, the seller must, if he intends to affirm the contract, inform the buyer of his intention without undue delay on inquiry from the buyer. If he fails to do so, the seller will lose his right to affirm the contract.
E (S)	Er købesummen ikke betalt, uagtet betalingstiden er forløbet, eller har køberen undladt at træffe sådan foranstaltning, som i § 28 er nævnt, og er salgsgenstanden ikke overgivet til køberen, har sælgeren, når han vil fastholde købet, på forespørgsel fra køberens side uden ugrundet ophold at give meddelelse derom .	If the price has not been paid when the period for payment has expired or if the buyer has failed to take the steps specified in section 28 of this Act, and if the goods have not been handed over to the buyer, the seller must, if he intends to affirm the contract, inform the buyer of his intention without undue delay on inquiry from the buyer.
E (S)	Er købesummen ikke betalt, uagtet betalingstiden er forløbet, eller har køberen undladt at træffe sådan foranstaltning, som i § 28 er nævnt, og er salgsgenstanden ikke overgivet til køberen, har sælgeren, når han vil fastholde købet, på forespørgsel fra køberens side uden ugrundet ophold at give meddelelse derom. Undlader	If the price has not been paid when the period for payment has expired or if the buyer has failed to take the steps specified in section 28 of this Act, and if the goods have not been handed over to the buyer, the seller must, if he intends to affirm the contract, inform the buyer of his intention without undue delay on

	han dette, taber han sin ret til at fastholde købet	inquiry from the buyer. If he fails to do so, the seller will lose his right to affirm the contract.
E (A)	Det samme gælder, selv om han ikke har modtaget nogen forespørgsel, dersom han ikke inden rimelig tid meddeler, at han vil fastholde købet.	This shall also apply if the seller has received no inquiry provided he does not inform the buyer of his intention to affirm the contract within a reasonable time.
E (S)	Det samme gælder, selv om han ikke har modtaget nogen forespørgsel, dersom han ikke inden rimelig tid meddeler, at han vil fastholde købet.	This shall also apply if the seller has received no inquiry provided he does not inform the buyer of his intention to affirm the contract within a reasonable time.
E (A)	Betales købesummen for sent, eller træffer køberen for sent sådan foranstaltung, som i § 28 er nævnt, må sælgeren, hvis han på grund af forsinkelsen vil hæve købet, give køberen meddelelse derom, i handelskøb straks og ellers uden ugrundet ophold. Undlader han dette, taber han sin ret til at hæve købet.	In case of the late payment of the price or of delay by the buyer in taking the steps specified in section 28 of this Act , the seller must, if he intends to declare the contract avoided by reason of the delay, inform the buyer of his intention immediately in a commercial sale or otherwise without undue delay. If he fails to do so, the seller will lose his right to declare the contract avoided.
E (S)	Betales købesummen for sent, eller træffer køberen for sent sådan foranstaltung, som i § 28 er nævnt, må sælgeren, hvis han på grund af forsinkelsen vil hæve købet, give køberen meddelelse derom , i handelskøb straks og ellers uden ugrundet ophold. Undlader han dette, taber han sin ret til at hæve købet.	In case of the late payment of the price or of delay by the buyer in taking the steps specified in section 28 of this Act, the seller must, if he intends to declare the contract avoided by reason of the delay, inform the buyer of his intention immediately in a commercial sale or otherwise without undue delay. If he fails to do so, the seller will lose his right to declare the contract avoided.
E (A)	Undlader køberen at afhente eller modtage salgsgenstanden i rette tid, eller har hans forhold i øvrigt bevirket, at den ikke i rette tid er blevet overgivet i hans besiddelse, har sælgeren for køberens regning at drage omsorg for genstanden, indtil forsinkelsen ophører, eller sælgeren benytter den ret til at hæve købet, som efter § 28 måtte tilkomme ham.	If the buyer fails to collect or take over the goods at the agreed time or if the goods have not been handed over to the buyer at the agreed time by reason of other circumstances attributable to the buyer, the seller must take steps to preserve the goods at the expense of the buyer until the delay ceases or the seller exercises his right to declare the contract avoided as provided in section 28 of this Act .
E (S)	Er genstanden forsendt og kommet til	If the goods have been dispatched

	bestemmelsesstedet, gælder dette dog kun, når der her findes nogen, som på sælgerens vegne kan tage den i besiddelse, og sådant kan ske uden væsentlig omkostning eller ulempe.	and reached their destination, this provision shall only apply if a person authorised to take charge of the goods on the seller's behalf is present at the destination and this can be done without unreasonable inconvenience or expense.
E (S)	Er genstanden forsendt og kommet til bestemmelsesstedet, gælder dette dog kun, når der her findes nogen, som på sælgerens vegne kan tage den i besiddelse, og sådant kan ske uden væsentlig omkostning eller ulempe.	If the goods have been dispatched and reached their destination, this provision shall only apply if a person authorised to take charge of the goods on the seller's behalf is present at the destination and this can be done without unreasonable inconvenience or expense.
I (R)	Kan sælgeren ikke uden væsentlig omkostning eller ulempe vedblive med at sørge for genstanden, eller råder køberen ikke over den inden rimelig tid, efter at han dertil er blevet opfordret, har sælgeren ret til at sælge den for køberens regning.	If the seller is unable to preserve the goods without unreasonable inconvenience or unreasonable expense or the buyer has not taken the goods into his possession within a reasonable time after having been requested to do so, the seller may sell the goods at the expense of the buyer.
E (S)	Kan sælgeren ikke uden væsentlig omkostning eller ulempe vedblive med at sørge for genstanden, eller råder køberen ikke over den inden rimelig tid, efter at han dertil er blevet opfordret, har sælgeren ret til at sælge den for køberens regning. Forinden salg finder sted, har sælgeren så vidt muligt at give køberen betimeligt varsel.	If the seller is unable to preserve the goods without unreasonable inconvenience or unreasonable expense or the buyer has not taken the goods into his possession within a reasonable time after having been requested to do so, the seller may sell the goods at the expense of the buyer. Prior to such sale , the seller must give the buyer reasonable notice as far as possible.
E (A)	Er genstanden udsat for hurtig fordærvelse, eller vil dens bevaring medføre uforholdsmæssig store omkostninger, er sælgeren med den begrænsning, som følger af slutningsbestemmelsen i foregående paragraf, pligtig at sælge den.	If the goods are subject to rapid deterioration or their preservation would involve unreasonable expense, the seller shall sell the goods subject to the restriction contained in the last provision of section 34 of this Act .
E (S)	Er genstanden udsat for hurtig fordærvelse, eller vil dens bevaring medføre uforholdsmæssig store omkostninger, er sælgeren med den begrænsning, som følger af slutningsbestemmelsen i foregående paragraf , pligtig at sælge den.	If the goods are subject to rapid deterioration or their preservation would involve unreasonable expense, the seller shall sell the goods subject to the restriction contained in the last provision of section 34 of this Act .

E (S)	Kan salg på nogen af de i samme paragraf omhandlede måder ikke uden skade oppebies, skal genstanden sælges, som bedst ske kan.	If a sale in a manner specified in section 34 of this Act cannot be awaited without a loss, the seller may sell the goods at the best price obtainable.
E (S)	Har forsinkelse fra køberens side påført sælgeren udgifter til genstandens bevaring eller anden forøget omkostning, kan sælgeren fordrer erstatning og til sikkerhed for denne holde genstanden tilbage.	If the seller has incurred expenses with respect to the preservation of the goods or other additional expense by reason of the buyer's delay, the seller may claim damages and retain the goods as security for the payment of damages .
E (A)	Bærer sælgeren faren for salgsgenstanden, men køberens forhold har bevirket, at den ikke bliver leveret i rette tid, overføres faren på køberen, ved køb af genstande, bestemte efter art, dog ikke forinden bestemte genstande er udskilte for ham.	If the risk of the goods is on the seller, but their late delivery is caused by circumstances attributable to the buyer, the risk shall pass to the buyer, however, in a sale of generic goods the risk does not pass to the buyer until particular goods have been identified to the contract.

Glostrup Rets kendelse af 25. oktober 1995.

Under denne sag, der er anlagt den 31. januar 1994, har sagsøger påstået sagsøgte tilpligtet at betale 2.040.064,07 kr. med tillæg af nærmere angivne renter.

Kravet, der senere er nedsat, vedrører betaling for leverancer i henhold til en række fakturaer, udstedt af Dansk Rattan A/S i tiden 23/4 – 28/8 1992, hvilke fakturaer i henhold til aftale mellem sagsøger og Dansk Rattan A/S af 22. december 1987 er tiltransporteret sagsøger som led i en faktureringsordning.

Firmaet Dansk Rattan A/S er siden taget under konkursbehandling.
Sagsøgte har principalt påstået sagen afvist, da der ikke er værneting her i landet.
Sagsøgte har subsidiært påstået frifindelse, dels fordi transporterne ikke er behørigt meddelt sagsøgte, dels fordi der foreligger modregningskrav, der overstiger det indtalte krav, i form af leverancer fra sagsøgte til Danish Rattan A/S, ligesom de indtalte krav i vidt omfang vedrører varer, der er leveret som erstatning for tidligere varer, der er betalt, og endelig at der er mangler ved en række leverancer.

Retten har udskilt spørgsmålet om rettens kompetence til særskilt behandling.

Sagsøger har påberåbt sig EF-domskonventionens artikel 5 nr. 1.

Sagsøger har videre påberåbt sig en skrivelse af 17. december 1993 fra sagsøgtes tyske advokat, hvori det blandt andet hedder:

»Die Muttergesellschaft unserer Mandantin hat ihren Sitz in Dänemark. Vor diesem Hintergrund sehen wir keine Schwierigkeiten einen Rechtsstreit vor dem für den Sitz der Fa. Danish Rattan zuständigen Gericht zu führen.«,
idet sagsøger har gjort gældende, at der herved er indgået en værnetingsaftale.

Sagsøgte har gjort gældende, at der ikke foreligger noget kontraktforhold mellem denne sags parter, hvorfor sagen i medfør af artikel 5 nr. 3 må anlægges ved sagsøgtes værneting i Flensborg.

Sagsøgte har videre gjort gældende, at den af sagsøger påberåbte skrivelse af 17. december 1993 fra sagsøgtes tyske advokat, ikke er en værnetingsaftale, men alene en udtalelse om, at sagsøgte ikke ville have særlige vanskeligheder, dersom der blev anlagt sag her i landet.

Retten skal udtale:

Retten kan tiltræde, at der ikke ved nævnte skrivelse af 17. december 1993 er indgået værnetingsaftale.

Kravet støttes på en transport fra den oprindelige fordringshaver til sagsøger, således at sagsøger er indtrådt i det kontraktforhold, der bestod mellem Dansk Rattan A/S og sagsøgte. Da sagsøger således er indtrådt i det mellem sagsøgte og firmaet Dansk Rattan bestående kontraktforhold, findes kravet at være omfattet af EF-domskonventionens artikel 5 nr. 1.

Retten har ikke herved taget stilling til, i hvilket omfang sagsøgers krav består.

Det bemærkes videre:

Efter artikel 5 nr. 1 er det herefter afgørende, hvor betalingsforpligtelsen skal opfyldes. Da det drejer sig om et internationalt køb, vil spørgsmålet være at afgøre i henhold til CISG (Den Internationale Købelov), der i 1990 blev ratificeret af såvel Tyskland som Danmark.

Ifølge denne lovs artikel 57 skal betaling ske på sælgers forretningssted, når intet andet er aftalt. Da det ikke er godtgjort, at andet er aftalt, er opfyldelsesstedet således her i landet, således at henværende ret er kompetent.

— — —

Østre Landsrets kendelse.

Idet landsretten kan tiltræde, at sagsøgtes betalingsforpligtelse er omfattet af EF-domskonventionens artikel 5 nr. 1, og at opfyldelsesstedet er i Danmark, bestemmes:

Den påkærede kendelse stadfæstes.

Order of Glostrup County Court of 22 October 1995

In the proceedings, which were brought on 31 January 1994, the [seller] claimed that the [buyer] be ordered to pay DKK [Danish krone] 2,040,064.07 plus interest at a specified amount.

The claim, which was later reduced, concerns payment for consignments of goods under a number of invoices made out by Dansk Rattan A/S during the period from 23 April to 28 August 1992. Under a contract of 22 December 1987 between the [seller] and Dansk Rattan A/S, these invoices were assigned to the [seller] under an invoicing arrangement.

Dansk Rattan A/S has subsequently become subject to insolvency proceedings.

In its primary claim, the [buyer] moved for a dismissal arguing that the Danish courts had no jurisdiction over the [buyer]. In the alternative, the [buyer] moved for a dismissal, because it had not received proper notice of the assignments, and because of set-offs relating to consignments from the [buyer] to Danish Rattan A/S, which exceeded the amount claimed. Furthermore, the amounts claimed largely related to substitute goods replacing goods that had been delivered and paid for. Finally, the [buyer] claimed that, in several consignments, the goods did not conform to the terms of the contract.

The question concerning the jurisdiction of the court has been considered separately.

The [seller] relied on Article 5(1) of the EC Judgments Convention. The [seller] also relied on a letter dated 17 December 1993 from the [buyer's] German lawyer, which contains a passage reading:

"Die Muttergesellschaft unserer Mandantin hat ihren Sitz in Dänemark. Vor diesem Hintergrund sehen wir keine Schwierigkeiten einen Rechtstreit vor dem für den Sitz der Fa. Danish Rattan zuständigen Gericht zu führen," [The principal place of business of the parent company of our client [the buyer] is situated in Denmark. Consequently, we see no problems having a dispute heard by the court in whose district the principal place of business of Danish Rattan is situated.]

The [seller] submitted that this constitutes a choice-of-forum agreement.

The [buyer] submitted that there is no contractual relationship between the parties to these proceedings and, consequently, proceedings must be brought at the [buyer's] home court in Flensburg [Germany] pursuant to Article 5(3). The [buyer] further submitted that the letter of 17 December 1993 from the [buyer's] German lawyer and invoked by the [seller] did not constitute a choice-of-forum agreement, but was merely a statement to the effect that it would present no serious problem to the [buyer] if the proceedings were brought in Denmark.

Grounds of the order

The court holds that the letter of 17 December 1993 does not constitute a choice-of-forum agreement.

The claim is based on an assignment by the original creditor to the [seller], so that the [seller] has become a party to the contract between Dansk Rattan A/S and the [buyer]. As the [seller] has become a party to the contract between the [buyer] and Dansk Rattan A/S, the claim is governed by Article 5(1) of the EC Judgments Convention.

The court does not hereby decide the extent to which the [seller] has a valid claim.

The court further observes that according to Article 5(1), the decisive factor is the place of performance of the obligation to pay. As this case concerns international sale of goods, this question will have to be decided according to CISG (Convention on Contracts for the International Sale of Goods), which was ratified by both Denmark and Germany in 1990. According to Article 57 of the Convention, payment must be made at the seller's place of business unless otherwise agreed. As the existence of a contrary agreement has not been proved to the satisfaction of the court, the place of performance is in Denmark and consequently, this court is the court of competent jurisdiction.

Order of the Danish High Court

This court holds that the [buyer's] obligation to pay is governed by Article 5(1) of the EC Judgments Convention, and that the place of performance is in Denmark. On those grounds the court hereby rules that the appeal is dismissed.

Oversigt over eksplickeringer og impliciteringer i højesteretsdom		
E (S)	Glostrup Rets kendelse af 25. oktober 1995.	Order of Glostrup County Court of 22 October 1995
E (A)	Under denne sag, der er anlagt den 31. januar 1994, har sagsøger påstået sagsøgte tilpligtet at betale 2.040.064,07 kr. med tillæg af nærmere angivne renter.	In the proceedings, which were brought on 31 January 1994, the [seller] claimed that the [buyer] be ordered to pay DKK [Danish krone] 2,040,064.07 plus interest at a specified amount.
E (A)	Kravet, der senere er nedsat, vedrører betaling for leverancer i henhold til en række fakturaer, udstedt af Dansk Rattan A/S i tiden 23/4 – 28/8 1992, ...	The claim, which was later reduced, concerns payment for consignments of goods under a number of invoices made out by Dansk Rattan A/S during the period from 23 April to 28 August 1992.
I (R)	Firmaet Dansk Rattan A/S er siden taget under konkursbehandling.	Dansk Rattan A/S has subsequently become subject to insolvency proceedings.
E (A)	Sagsøgte har principalt påstået sagen afvist, da der ikke er værneting her i landet.	In its primary claim, the [buyer] moved for a dismissal arguing that the Danish courts had no jurisdiction over the [buyer].
I (R)	Sagsøgte har subsidiært påstået frifindelse, dels fordi transporterne ikke er behørigt meddelt sagsøgte, dels fordi der foreligger modregningskrav, der overstiger det indtalte krav, i form af leverancer fra sagsøgte til Danish Rattan A/S, ligesom de indtalte krav i vidt omfang vedrører varer, der er leveret som erstatning for tidligere varer, der er betalt, og endelig at der er mangler ved en række leverancer.	In the alternative, the [buyer] moved for a dismissal, because it had not received proper notice of the assignments, and because of set-offs relating to consignments from the [buyer] to Danish Rattan A/S, which exceeded the amount claimed. Furthermore, the amounts claimed largely related to substitute goods replacing goods that had been delivered and paid for. Finally, the [buyer] claimed that, in several consignments, the goods did not conform to the terms of the contract.
E (A)	endelig at der er mangler ved en række leverancer.	Finally, the [buyer] claimed that, in several consignments, the goods did not conform to the terms of the contract.
E (A)	endelig at der er mangler ved en række leverancer.	Finally, the [buyer] claimed that, in several consignments, the goods did not conform to the terms of the contract.
I (R)	idet sagsøger har gjort gældende, at der herved er indgået en	The [seller] submitted that this constitutes a choice-of-forum

	værnetingsaftale.	agreement.
E (A)	Sagsøgte har gjort gældende, at der ikke foreligger noget kontraktforhold mellem denne sags parter, hvorfor sagen i medfør af artikel 5 nr. 3 må anlægges ved sagsøgtes værneting i Flensborg.	The [buyer] submitted that there is no contractual relationship between the parties to these proceedings and, consequently, proceedings must be brought at the [buyer's] home court in Flensburg [Germany] pursuant to Article 5(3).
E (A)	Sagsøgte har videre gjort gældende, at den af sagsøger påberåbte skrivelse af 17. december 1993 fra sagsøgtes tyske advokat, ikke er en værnetingsaftale, men alene en udtalelse om, at sagsøgte ikke ville have særlige vanskeligheder, dersom der blev anlagt sag her i landet.	The [buyer] further submitted that the letter of 17 December 1993 from the [buyer's] German lawyer and invoked by the [seller] did not constitute a choice-of-forum agreement, but was merely a statement to the effect that it would present no serious problem to the [buyer] if the proceedings were brought in Denmark.
I (R)	Da sagsøger således er indtrådt i det mellem sagsøgte og firmaet Dansk Rattan bestående kontraktforhold, findes kravet at være omfattet af EF-domskonventionens artikel 5 nr. 1.	As the [seller] has become a party to the contract between the [buyer] and Dansk Rattan A/S, the claim is governed by Article 5(1) of the EC Judgments Convention.
I (R)	Da sagsøger således er indtrådt i det mellem sagsøgte og firmaet Dansk Rattan bestående kontraktforhold, findes kravet at være omfattet af EF-domskonventionens artikel 5 nr. 1.	As the [seller] has become a party to the contract between the [buyer] and Dansk Rattan A/S, the claim is governed by Article 5(1) of the EC Judgments Convention.
E (A)	Det bemærkes videre:	The court further observes that...
E (A)	Det bemærkes videre:	The court further observes that ...
I (G)	Da det drejer sig om et internationalt køb , vil spørgsmålet være at afgøre i henhold til CISG (Den Internationale Købelov), ...	As this case concerns international sale of goods , this question will have to be decided according to CISG (Convention on Contracts for the International Sale of Goods)...
E (A)	Da det ikke er godtgjort, at andet er aftalt, er opfyldelsesstedet således her i landet, således at henværende ret er kompetent,	As the existence of a contrary agreement has not been proved to the satisfaction of the court , the place of performance is in Denmark and consequently, this court is the court of competent jurisdiction.
E (S)	Da det ikke er godtgjort, at andet er aftalt, er opfyldelsesstedet således her i landet , således at henværende ret er kompetent	As the existence of a contrary agreement has not been proved to the satisfaction of the court, the place of performance is in Denmark and consequently, this court is the court of

		competent jurisdiction.
E (A)	Østre Landsrets kendelse.	Order of the Danish High Court
I (R)	Idet landsretten kan tiltræde, at sagsøgtes betalingsforpligtelse er omfattet af EF-domskonventionens artikel 5 nr. 1, og at opfyldelsesstedet er i Danmark, bestemmes:	This court holds that the [buyer's] obligation to pay is governed by Article 5(1) of the EC Judgments Convention, and that the place of performance is in Denmark.
E (S)	Idet landsretten kan tiltræde, at sagsøgtes betalingsforpligtelse er omfattet af EF-domskonventionens artikel 5 nr. 1, og at opfyldelsesstedet er i Danmark, bestemmes:	This court holds that the [buyer's] obligation to pay is governed by Article 5(1) of the EC Judgments Convention, and that the place of performance is in Denmark.
E (A)	Idet landsretten kan tiltræde, at sagsøgtes betalingsforpligtelse er omfattet af EF-domskonventionens artikel 5 nr. 1, og at opfyldelsesstedet er i Danmark, bestemmes: Den påkærede kendelse stadfæstes.	This court holds that the [buyer's] obligation to pay is governed by Article 5(1) of the EC Judgments Convention, and that the place of performance is in Denmark. On those grounds the court hereby rules that the appeal is dismissed.
E (A)	Idet landsretten kan tiltræde, at sagsøgtes betalingsforpligtelse er omfattet af EF-domskonventionens artikel 5 nr. 1, og at opfyldelsesstedet er i Danmark, bestemmes: Den påkærede kendelse stadfæstes.	This court holds that the [buyer's] obligation to pay is governed by Article 5(1) of the EC Judgments Convention, and that the place of performance is in Denmark. On those grounds the court hereby rules that the appeal is dismissed.
E (A)	Idet landsretten kan tiltræde, at sagsøgtes betalingsforpligtelse er omfattet af EF-domskonventionens artikel 5 nr. 1, og at opfyldelsesstedet er i Danmark, bestemmes: Den påkærede kendelse stadfæstes.	This court holds that the [buyer's] obligation to pay is governed by Article 5(1) of the EC Judgments Convention, and that the place of performance is in Denmark. On those grounds the court hereby rules that the appeal is dismissed.

UDKAST

**TILLÆG TIL
TOTALRÅDGIVERAFTALE**

Oktober 2007

Mellem

xxxx
xxxx
xxxx
xxxx

og

yyyy
yyyy
yyyy
yyyy

om [et sted] i København

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Entrepriseomkostninger, omprojekteringsgrænse	4
2.	Honorar	6
3.	Økonomimøder	7
4.	Øvrige forhold.....	7
5.	Omkostninger.....	8

BILAG

- Bilag K: Dispositionsforslag inkl. kalkulerede entrepriseomkostninger, udarbejdet af YYYY, dateret [dato]
- Bilag L: Kalkulation over byggeriets entrepriseomkostninger, udarbejdet af XXXX, dateret [dato]
(Revision af Bilag F)
- Bilag M: Revideret tidsplan, udarbejdet af YYYY, dateret [dato]
- Bilag N: Byggeprogram af 19. marts 2007, rev. den [dato], udarbejdet af YYYY
- Bilag O: Revideret betalingsplan over Totalrådgiverens honorar, udarbejdet af XXXX og YYYY i fællesskab, dateret [dato]
- Bilag P: Standard dagsorden for økonomistyringsmøder, udarbejdet af XXXX, dateret [dato]

XXXX
XXXX
XXXX
XXXX
XXXX
(herefter "Klienten")

og

YYYY
YYYY
YYYY
YYYY
(herefter "Totalrådgiveren")

under ét benævnt "Parter/Parterne" og hver for "Part/Parten"

har dags dato, idet bemærkes:

- i) at entrepriseomkostninger til realisering af det planlagte byggeri på Grunden, er af Parterne i henhold til bilag F til Totalrådgiveraftalen (herefter "Aftalen") estimeret til €[beløb], ekskl. moms,
- ii) at det af Totalrådgiveren udarbejdede dispositionsforslag inkl. kalkulationer af byggeriets entrepriseomkostninger, dateret [ ], **Bilag K**, samt kalkulation over byggeriets entrepriseomkostninger, dateret [ ], **Bilag L**, viser en meget drastisk forøgelse af entrepriseomkostningerne, idet de estimerede entrepriseomkostninger i Bilag L er beregnet til €[beløb], ekskl. moms, (index svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt),
- iii) at Klienten fortsat ønsker at skabe og realisere et byggeri på Grunden af exceptionel arkitektonisk kvalitet og forudsætter, at dette kan ske inden for den nu afsatte økonomiske ramme i Bilag L.

indgået følgende

TILLÆG TIL TOTALRÅDGIVERAFTALE

med henblik på at realisere det byggeri, som fremgår af Totalrådgiverens dispositionsforslag, Bilag K, med efterfølgende færdigprojektering (herefter "Tillægget").

1. Enterpriseomkostninger, omprojekteringsgrænse

- 1.1 Det styrende budget for byggeriets enterpriseomkostninger (honorarbærende omkostninger), Bilag L, er på baggrund af dispositionsforslag, Bilag K, fastsat til € [beløb], ekskl. moms (index svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt), beregnet i henhold til Aftalens bilag F.
- 1.2 Totalrådgiveren er forpligtet til ved udarbejdelse af henholdsvis Projektforslag og Hovedprojekt, såvel midtvejs i de enkelte projekteringsfaser (50 % udført), som ved aflevering af de enkelte projekter at dokumentere ved kalkulationer, baseret på mængder og enhedspriser kalkuleret på de enkelte bygningsdele, at byggeriets enterpriseomkostninger, ekskl. moms (index svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt) maksimalt udgør € [beløb], dog eksklusiv eventuelle aftalte ekstraydelser. Kalkulationsmodellen skal godkendes af Klienten. [Bør udarbejdes nu og indgå som bilag]
- 1.3 Viser en af beregningerne i pkt. 1.2, enten i forbindelse med et af projekternes 50 % udførsel eller ved dettes aflevering, at de beregnede enterpriseomkostninger, jf. oven for, overstiger € [beløb], er Totalrådgiveren forpligtet til uden beregning at omprojektere byggeriet og fremkomme med relevante besparelsesforslag således, at enterpriseomkostningerne kan holdes inden for det styrende budget på € [beløb], jf. pkt. 1.1. Omprojektering må ikke indebære væsentlige forringelser af byggeriet, herunder af byggeriets uformning og kvalitet, og skal godkendes af Klienten.
- 1.4 Totalrådgiveren er endvidere forpligtet til ved alle økonomimøder at redegøre for enterpriseomkostningerne og at bekräfte, at det styrende budget for enterpriseomkostningerne, jf. pkt. 1.1, fortsat kan overholdes.
- 1.5 Parterne har aftalt, at i forbindelse med enterprisearbejdernes udbud, er målet for licitationsresultatet er € [beløb], svarende til det styrende budget (honorarbærende omkostninger) fratrukket
  - (i) byggepladsetablering og –drift
  - (ii) vinterforanstaltninger
  - (iii) uforudsete enterpriseomkostninger

I det omfang det efter afholdt licitation konstateres, at enterpriseomkostningerne ikke kan holdes inden for de aftalte € [beløb], ekskl. moms, (index svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt) og med tillæg af eventuelle ekstra ydelser godkendt af Klienten, er Totalrådgiveren forpligtet til uden beregning at omprojektere byggeriet og fremkomme med relevante besparelsesforslag, således at enterpriseomkostningerne ikke overstiger € [beløb] (index svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt).

Omprojekteringen må ikke indebære væsentlige forringelser af byggeriet, herunder af byggeriets udformning og kvalitet, og skal godkendes af Klienten.

- 1.6 Totalrådgiveren er forpligtet til umiddelbart efter at denne er blevet bekendt med, at det styrende budget for byggeriets entrepriseomkostninger ikke kan holde, enten i forbindelse med den løbende projektering (€ [beløb], jf. pkt. 1.2, eller efter den afholdte licitation (€ [beløb]), jf. pkt. 1.5, straks at igangsætte omprojektering og således, at revideret projektmateriale inkl. nye kalkulationer, der dokumenterer, at det tilrettede projekt kan realiseres inden for det styrende budget på € [beløb], jf. pkt. 1.2/Tender Target Sum på € [beløb], jf. pkt. 1.5, beregnet i henhold til Bilag L. Det reviderede projektmateriale inkl. fornævnte nye kalkulation skal være Klienten i hænde senest 30 arbejdsdage efter, at Totalrådgiveren er blevet opmærksom på, at byggeriets entrepriseomkostninger ikke kan holdes inden for det i Bilag L angivne beløb på € [beløb], jf. pkt. 1.2/Tender Target Sum eller € [beløb], jf. pkt. 1.5.
- 1.7 Totalrådgiveren har i forbindelse med aflevering af dispositionsforslag udarbejdet en revideret tidsplan, dateret [ ], jf. **Bilag M**. Da det er meget vigtigt for Klienten, at den reviderede tidsplan, bilag M, overholdes, har Parterne aftalt, at manglende omprojektering i henhold til pkt. 1.6 inden for fristen på 30 arbejdsdage, indebærer, at Totalrådgiveren betaler en bod på € [beløb] pr. kalenderdag til Klienten, indtil der foreligger den fornødne omprojektering indeholdende besparelser, som indebærer, at det styrende budget på € [beløb], jf. pkt. 1.2/Tender Target Sum på € 155.000.000, jf. pkt. 1.5, jf. Bilag L kan overholdes.
- 1.7.1 I henhold til den reviderede tidsplan, Bilag M, er aftalt følgende afleveringsterminer:
- (i) Projektforslag afleveres senest den [ ]
  - (ii) Forprojekt afleveres senest den [ ]
  - (iii) Hovedprojekt afleveres senest den [ ]
- 1.7.2 Såfremt en af de aftalte afleveringsterminer i pkt. 1.7.1 (i)-(iii) ikke overholdes af Totalrådgiveren, betaler Totalrådgiveren en dagbod på € [beløb] pr. kalenderdag indtil det pågældende projektmateriale er afleveret i kontraktmæssig stand til Klienten.
- Overholdelse af efterfølgende afleveringsterminer medfører ikke, at tidligere forfaldne dagbøder bortfalder.
- 1.7.3 Ved igangsat omprojektering i henhold til pkt. 1.6 inden for fristerne nævnt i pkt. 1.7.1 (i)-(iii) skal der tages højde for den igangsatte omprojektering således, at de dagbods-givende frister i pkt. 1.7.1 (i)-(iii) tillægges den del af fristen på 30 arbejdsdage til omprojektering, der ligger udover fristerne i pkt. 1.7.1 (i)-(iii).

Eksempel:

Projektforslag skal i henhold til pkt. 1.7.1 (i) afleveres 1. september 2008. Totalrådgiveren bliver 1. august 2008 bekendt med, at byggeriets entrepriseomkostninger ikke kan holdes inden for det styrende budget i Bilag L og starter omprojektering 1. august 2008. Frist for omprojektering på 30 arbejdsdage løber således fra 1. august 2008. 30 arbejdsdage svarer til 6 arbejdsuger, dvs. at Totalrådgiveren er forpligtet til at aflavere revideret projektmateriale til Klienten senest 14. september 2008.

Uanset at frist i pkt. 1.7.1 (i) er overskredet vil der først kunne kræves dagbøder i tilfælde af, at der ikke senest 14. september 2008 er afleveret revideret projektmateriale til Klienten, der dokumenterer, at byggeriets entrepriseomkostninger kan holdes inden for beløbet på € [beløb], som fremgår af Bilag L.

Ved overskridelse af frister for både omprojektering og frister i henhold til pkt. 1.7.1 (i)-(iii) opkræves alene én dagbod.

- 1.7.4 Eventuelle dagbøder, som Totalrådgiveren skal betale til Klienten, modregnes i næste honorarudbetaling til Totalrådgiveren.
- 1.8 Såfremt Klienten fremsætter ønske om, at der skal etableres en parkeringsløsning i form af et mekanisk parkeringsanlæg i det planlagte byggeri, er Totalrådgiveren forpligtet til uden beregning af foretage den nødvendige omprojektering.

2. Honorar

- 2.1 Det er aftalt i Aftalens pkt. 9, at Totalrådgiverens honorar udgør 18,56 % af entrepriseomkostningerne, dog minimum 18,56 % af € [beløb] ekskl. moms, beregnet i henhold til index 107,6.
- 2.2 For entrepriseomkostninger fra € [beløb], ekskl. moms (index 107,6) og op til € [beløb], ekskl. moms (index svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt), jf. Bilag L, honoreres Totalrådgiveren med et fast honorar på € [ ].
- 2.3 Det i pkt. 2.2 omhandlede honorar dækker alle ydelser i henhold til byggeprogram af 19. marts 2007, rev. den [ ], **Bilag N** samt alle Totalrådgiverens ydelser i henhold til Aftalen, herunder pkt. 4.

Yderligere honorar kan kun godkendes i forhold til godkendte ændringer til det reviderede byggeprogram, Bilag N, og skal aftales særskilt.

- 2.4 Parterne udarbejder i forbindelse med dispositionsforslagets godkendelse på baggrund af det godkendte styrende budget på € [beløb], jf. pkt. 1.1, en revideret betalingsplan, omfattende Totalrådgiverens honorar, der indgår i Tillægget som **Bilag O**.

Bilag Q udarbejdes af Parterne i fællesskab inden underskrift af Tillægget og udarbejdes som revision af Aftalens bilag G.

Skal Totalrådgiveren omprojekttere i henhold til pkt. 1.2, sættes betalinger i henhold til betalingsplanen i bero indtil omprojektering er sket i henhold til pkt. 1.2.

3. Økonomimøder

- 3.1 Parterne har aftalt, at der i forlængelse af de aftalte bygherremøder (client meetings) afholdes separate økonomistyringsmøder mellem Parterne til sikring af, at de i Bilag L kalkulerede entrepriseomkostninger kan overholdes. (Bygherremøder og økonomimøder afholdes hver anden uge. Totalrådgiveren indkalder til disse møder.)

Standard dagsorden for økonomistyringsmøder vedlægges som **Bilag P**.

4. Øvrige forhold

- 4.1 Parterne har aftalt, at fra underskrift af Tillægget overtager Klienten den i Aftalen pkt. 7.1 nævnte forpligtelse til udarbejdelse af referater fra møder (client meetings, design committee meetings). Klienten overtager samtidig Totalrådgiverens forpligtelse til indkaldelse samt sørger for, at disse møder afholdes.

Klienten fakturerer Totalrådgiveren herfor, baseret på timebasis og svarende til de direkte afledte omkostninger Klienten har haft.

- 4.2 Totalrådgiveren har med Klientens accept udpeget [navn] som daglig projekterings, jf. Aftalens pkt. 2.4.

[navn] fortsætter som daglig projekteringsleder, også når projektet og projekteringen flyttes til København, jf. Aftalens pkt. 7.4.(ii). [Navn] vil dog fortsat have det overordnede design og projekteringsansvar overfor Klienten, jf. Aftalens pkt. 2.4.

- 4.3 Parterne er enige om, at Aftalens pkt. 10.3 udgår og erstattes af følgende:

"De samlede udgifter i henhold til pkt. 10.1 og pkt. 10.2 skønnes maksimalt at udgøre € 2.300.000 ekskl. moms. Udgifter til udlæg er delt i to konti:

Konto 1 dækker udlæg til pkt. 10.1, 1. og 2. bulletpoint, mens Konto 2 udgør 3.-7. bulletpoint, idet 8. bulletpoint udgår og er en klientydelse.

Udgifter til udlæg omfattet af konto 1 skønnes maksimalt at udgøre € [ ].

Udgifter til udlæg omfattet af konto 2 skønnes maksimalt at udgøre € [ ].

De fornævnte skønnede udgifter kan kun overskrides efter forudgående aftale med Klienten."

Udlæg faktureres samtidig med fremsendelse af honorarbetninger i henhold til betalingsplanen, Bilag O.

- 4.4 Aftalens bestemmelser med respekt af det i Tillægget opregnede, vil fortsat være gældende.

5. Omkostninger

- 5.1 Hver Part bærer egne omkostninger i forbindelse med udarbejdelse af Tillægget.

København, den / 2007

For XXXX:

For YYYY:

DRAFT
12 October 2007

Our ref. 032484-0004

**ADDENDUM TO
MAIN CONSULTANCY AGREEMENT OF 1 NOVEMBER 2006**

October 2007

Between

XXXX
XXXX
XXXX
XXXX

and

YYYY
YYYY
YYYY
YYYY
YYYY

concerning [a place] in Copenhagen

CONTENTS

1.	Construction costs – redesign limit	3
2.	Fees	6
3.	Financial control meetings	7
4.	Miscellaneous	7
5.	Costs	8

APPENDICES

- Appendix K: Outline Proposal, including calculated construction costs, prepared by YYYY, dated [date]
- Appendix L: Calculation of the construction costs of the project, prepared by XXXX A/S, dated [date] (Revision of Appendix F)
- Appendix M: Revised Time Schedule, prepared by YYYY, dated [date]
- Appendix N: Building Program of 19 March 2007, rev. on [date], prepared by YYYY
- Appendix O: Revised Payment Schedule of the Main Consultant's fees, prepared jointly by XXXX A/S and YYYY, dated [date]
- Appendix P: Standard agenda for financial control meetings, prepared by XXXX A/S, dated [date]

This Agreement is made this day between

XXXX A/S
XXXX
XXXX
XXXX
Denmark
(hereinafter referred to as the "Client")

and

YYYY
YYYY
YYYY
YYYY
(hereinafter referred to as the "Main Consultant")

hereinafter collectively referred to as the "Parties" and individually as the "Party"

Whereas the Parties have estimated the construction costs associated with the completion of the contemplated building project on the "Lot" at €[ ], not including VAT, (index 107,6), as set out in Appendix F to the Main Consultancy Agreement of 1 November 2006 (hereinafter the "Agreement");

whereas the outline proposal prepared by the Main Consultant, including calculations of the construction costs of the project, dated [ ], **Appendix K**, as well as the calculation of the construction costs of the project, dated [ ], **Appendix L**, shows a very dramatic increase in the construction costs, the construction costs having been estimated at €[ ], not including VAT, (index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal) in Appendix L;

whereas the Client still wishes to create and complete a building of exceptional architectural quality on the "Lot" and assumes that it can be undertaken within the financial framework now allocated in Appendix L;

NOW THEREFORE it is agreed as follows:

for the purpose of completing the building project set out in the Main Consultant's outline proposal, Appendix K, including the subsequent final design (hereinafter the "Addendum").

1. Construction costs – redesign limit

- 1.1 The Construction Budget (fee-carrying costs), Appendix L, is based on the outline proposal (Appendix K), fixed at € [ ], exclusive of VAT (index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal), calculated in accordance with Appendix F to the Agreement.
- 1.2 When preparing the Project Proposal and the Main Project – half-way through the individual design phases (50 percent performance) and on handing-over of the individual projects - the Main Consultant is obliged to provide documentation (using calculations based on quantity and unit prices of the building elements) showing that the construction costs of the project, exclusive of VAT (index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal) do not exceed € [ ], exclusive of any agreed additional services. The calculation model is subject to the approval of the Client. [Should be prepared now and appended]
- 1.3 If in connection with the 50 percent performance of one of the projects or on its handing-over, one of the calculations described in Clause 1.2 shows that the calculated construction costs (see above) exceed € [ ], the Main Consultant is obliged to redesign the project at no extra charge and to make relevant savings proposals to ensure that the construction costs are kept within the Construction Budget of € [ ], see Clause 1.1. The redesign may not cause a material deterioration of the project, including its design and quality, and is subject to the approval of the Client.
- 1.4 The Main Consultant is further obliged to account for the construction costs at all financial control meetings and to confirm that it continues to be possible to perform as budgeted in the Construction Budget, see Clause 1.1.
- 1.5 The Parties agree that in connection with the invitation of tenders for the contract work, the Tender Target Sum shall be € [ ], equal to the Construction Budget (fee-carrying costs), less
  - (i) costs of establishing and operating building site
  - (ii) costs of winter measures
  - (iii) unforeseen construction costs

If after completion of the tendering process, it is established that the construction costs exceed the agreed € [ ], exclusive of VAT (index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal) and plus any additional services approved by the Client, the Main Consultant is obliged to redesign the project at no extra charge and to make relevant savings proposals to ensure that the construction costs (Tender Target Sum) do not exceed € [ ] (index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal).

The redesign may not cause a material deterioration of the project, including its design and quality, and is subject to the approval of the Client.

- 1.6 Immediately after having become aware that it is not possible to perform as budgeted in the Construction Budget – either in connection with the current design (€[ ]), cf. Clause 1.2, or after completion of the tendering process (€ [ ]), cf. Clause 1.5, the Main Consultant is obliged to begin redesigning the project to the effect that the revised project material, including new calculations, shows that the revised project can be realised within the Construction Budget of € [ ], see Clause 1.2/Tender Target Sum of € [ ], see Clause 1.5, calculated in accordance with Appendix L. The Client shall receive the revised project material, including the beforementioned new calculation, within 30 business days of the Main Consultant having become aware that the construction costs of the project cannot be kept within the limit of € [ ] set out in Appendix L, see Clause 1.2/Tender Target Sum or € [ ], see Clause 1.5.
- 1.7 In connection with the delivery of the outline proposal, the Main Consultant has prepared a revised time schedule dated [ ], see **Appendix M**. As it is very important to the Client that the revised time schedule in Appendix M is observed, the Parties agree that any failure to redesign as set out in Clause 1.6 within thirty business days will make the Main Consultant liable to pay a penalty of € [ ] per calendar day to the Client until the Main Consultant has delivered the necessary redesign involving savings and ensuring compliance with the Construction Budget of € [ ], see Clause 1.2/Tender Target Sum of € [ ], see Clause 1.5 and Appendix L.
- 1.7.1 In the revised time schedule (Appendix M), the Parties agree on the following delivery dates:
- (i) Project Proposal to be delivered on or before [ ]
  - (ii) Preliminary Project to be delivered on or before [ ]
  - (iii) Main Project to be delivered on or before [ ]
- 1.7.2 If the Main Consultant fails to meet one of the agreed delivery dates set out in Clause 1.7.1 (i)-(iii), the Main Consultant shall pay a penalty of € 5,000 per calendar day until the relevant project material has been delivered to the Client in conformity with the contract.
- The compliance of subsequent delivery dates will not cause penalties previously imposed to lapse.
- 1.7.3 When the Main Consultant begins the redesign work as set out in Clause 1.6 within the dates specified in Clause 1.7.1 (i)-(iii), account must be taken of the redesign work to the effect that the time limits in Clause 1.7.1 (i)-(iii), which may give rise to daily penalties, are added to the part of the thirty-day time limit allowed for redesign which is not included in the time limits specified in Clause 1.7.1 (i)-(iii).

Example:

According to Clause 1.7.1 (i), the Project Proposal is to be delivered on 1 September 2008. On 1 August 2008, the Main Consultant becomes aware that it is not possible to keep the construction costs of the project within the Construction Budget in Appendix L and begins to redesign the project on 1 August 2008.

The thirty-day time limit allowed for redesign thus runs from 1 August 2008. Thirty business days equal six business weeks, which means that the Main Consultant is obliged to deliver the revised project material to the Client on or before 14 September 2008.

Notwithstanding that the time limit in Clause 1.7.1 (i) is exceeded, the Main Consultant will not be liable to pay daily penalties unless he fails to deliver the revised project material to the Client on or before 14 September 2008, showing that it is possible to keep the construction costs of the project within € [ ] as set out in Appendix L.

In case of failure to meet the time allowed for redesign and the time limits set out in Clause 1.7.1 (i)-(iii), the Main Consultant will be liable to pay only one daily penalty.

- 1.7.4 Any daily penalties payable by the Main Consultant to the Client shall be set off against the next payment of fees to the Main Consultant.
- 1.8 If the Client requests a parking solution in the form of a mechanical car park in the contemplated building, the Main Consultant is obliged to carry out the necessary redesign at no extra charge.

2. Fees

- 2.1 In clause 9 of the Agreement, it is agreed that the Main Consultant's fee is 18.56% of the construction costs, but at least 18.56% of € [ ], exclusive of VAT, calculated in accordance with index 107.6.
- 2.2 The Main Consultant will be paid a fixed fee of € [ ] for construction costs from € 130,000,000, exclusive of VAT (index 107.6) and up to € [ ], exclusive of VAT (index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal), see Appendix L.
- 2.3 The fee described in Clause 2.2 shall cover all services under the building program of 19 March 2007, revised on [ ], **Appendix N**, as well as all services of the Main Consultant under the Agreement, including clause 4 thereof.

Any additional fees will be approved only in case of approved changes to the revised building program, Appendix N, and shall be agreed separately.

- 2.4 In connection with the approval of the outline proposal based on the approved Construction Budget of € [ ], see Clause 1.1, the Parties will prepare a revised

payment schedule which includes the Main Consultant's fees and is appended to the Addendum as **Appendix O**.

Appendix O will be prepared jointly by the Parties before the Addendum is signed and will constitute a revision of Appendix G to the Agreement.

In the event that the Main Consultant is to redesign as set out in Clause 1.2, payments set out in the payment schedule will be suspended until the project has been redesigned in accordance with Clause 1.2.

3. Financial control meetings

- 3.1 The Parties agree that in continuance of the agreed client meetings, the Parties will hold separate financial control meetings to ensure compliance with the calculation of the construction costs in Appendix L. (Client meetings and financial control meetings shall be held every other week. The Main Consultant will convene these meetings.)

A standard agenda for financial control meetings is attached as **Appendix P**.

4. Miscellaneous

- 4.1 The Parties agree that from the signing of the Addendum, the obligation to take minutes of meetings (client meetings, design committee meetings) set out in clause 7.1 of the Agreement shall pass to the Client. At the same time, the Client shall take over the Main Consultant's obligation to convene such meetings and to ensure that they are held.

The Client will charge the Main Consultant for its services based on time spent and on the costs and expenses directly incurred by the Client in this respect.

- 4.2 Subject to the acceptance of the Client, the Main Consultant has appointed [name] as design manager, see clause 2.4 of the Agreement.

[name] will continue as the daily design manager, also when the project and design services move to Copenhagen, see clause 7.4 (ii) of the Agreement. However, [name] will continue to have the overall responsibility for the general design to the Client, see clause 2.4 of the Agreement.

- 4.3 The Parties agree that clause 10.3 of the Agreement shall be deleted and replaced by the following provision:

"The aggregate costs and expenses under Clauses 10.1 and 10.2 are estimated not to exceed € [ ], exclusive of VAT. Expenses shall be divided into two accounts:

Account 1 covers the expenses described in Clause 10.1, first and second bullet points, whereas Account 2 covers the third to seventh bullet points. The eighth bullet point will be deleted and covers expenses payable by the Client.

Account 1 expenses are estimated not to exceed € [ ].

Account 2 expenses are estimated not to exceed € [ ].

The beforementioned estimates may not be exceeded unless agreed with the Client."

Expenses will be invoiced together with fees in accordance with the payment schedule (Appendix O).

- 4.4 Subject to the provisions of the Addendum, the provisions of the Agreement shall remain in force.

5. Costs

- 5.1 Each Party shall bear its own costs in connection with the preparation of this Addendum.

Copenhagen, [date] 2007

For XXXX A/S:

For YYYY:

Oversigt over eksplickeringer og impliciteringer i tillæg til totalrådgiveraftale		
I (G)	...har dags dato, idet bemærkes: [...]indgået følgende tillæg til totalrådgiveraftale	This Agreement is made this day between...
I (R)	'ii) at det af Totalrådgiveren udarbejdede dispositionsforslag inkl. kalkulationer af byggeriets entrepriseomkostninger, dateret [ ], Bilag K, samt kalkulation over byggeriets entrepriseomkostninger, dateret [ ], Bilag L, viser en meget drastisk forøgelse af entrepriseomkostningerne, idet de estimerede entrepriseomkostninger i Bilag L er beregnet til €[beløb], ekskl. moms, (index svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt)	Whereas the outline proposal prepared by the Main Consultant, including calculations of the construction costs of the project, dated [ ], Appendix K, as well as the calculation of the construction costs of the project, dated [ ], Appendix L, shows a very dramatic increase in the construction costs, the construction costs having been estimated at €[ ], not including VAT, (index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal) in Appendix L;
E (A)	(index svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt)	(index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal)
I (R)	Det styrende budget for byggeriets entrepriseomkostninger (honorarbærende omkostninger), Bilag L, er på baggrund af dispositionsforslag, Bilag K, fastsat til € [beløb]'	The Construction Budget (fee-carrying costs), Appendix L, is based on the outline proposal (Appendix K), fixed at € [ ]'
E (A)	(index svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt)	(index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal)
I (R)	Totalrådgiveren er forpligtet til ved udarbejdelse af henholdsvis Projektforslag og Hovedprojekt, såvel midtvejs i de enkelte projekteringsfaser (50 % udført), som ved aflevering af de enkelte projekter at dokumentere ved kalkulationer, baseret på mængder og enhedspriser kalkuleret på de enkelte bygningsdele, at byggeriets entrepriseomkostninger, ekskl. moms (indeks svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt) maksimalt	When preparing the Project Proposal and the Main Project – half-way through the individual design phases (50 percent performance) and on handing-over of the individual projects - the Main Consultant is obliged to provide documentation (using calculations based on quantity and unit prices of the building elements) showing that the construction costs of the project, exclusive of VAT (index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal) do not exceed € [ ]

	udgør € [beløb], dog eksklusiv eventuelle aftalte ekstraydelser.	], exclusive of any agreed additional services.
I (R)	Totalrådgiveren er forpligtet til ved udarbejdelse af henholdsvis Projektforslag og Hovedprojekt, såvel midtvejs i de enkelte projekteringsfaser (50 % udført), som ved aflevering af de enkelte projekter at dokumentere ved kalkulationer, baseret på mængder og enhedspriser kalkuleret på de enkelte bygningsdele, at byggeriets entrepriseomkostninger, ekskl. moms (indeks svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt) maksimalt udgør € [beløb], dog eksklusiv eventuelle aftalte ekstraydelser.	When preparing the Project Proposal and the Main Project – half-way through the individual design phases (50 percent performance) and on handing-over of the individual projects - the Main Consultant is obliged to provide documentation (using calculations based on quantity and unit prices of the building elements) showing that the construction costs of the project, exclusive of VAT (index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal) do not exceed € [ ], exclusive of any agreed additional services.
E (A)	(index svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt)	(index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal)
I (R)	Totalrådgiveren er forpligtet til ved udarbejdelse af henholdsvis Projektforslag og Hovedprojekt, såvel midtvejs i de enkelte projekteringsfaser (50 % udført), som ved aflevering af de enkelte projekter at dokumentere ved kalkulationer, baseret på mængder og enhedspriser kalkuleret på de enkelte bygningsdele, at byggeriets entrepriseomkostninger, ekskl. moms (indeks svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt) maksimalt udgør € [beløb], dog eksklusiv eventuelle aftalte ekstraydelser.	When preparing the Project Proposal and the Main Project – half-way through the individual design phases (50 percent performance) and on handing-over of the individual projects - the Main Consultant is obliged to provide documentation (using calculations based on quantity and unit prices of the building elements) showing that the construction costs of the project, exclusive of VAT (index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal) do not exceed € [ ], exclusive of any agreed additional services.
E (A)	Viser en af beregningerne i pkt. 1.2, enten i forbindelse med et af projekternes 50 % udførsel eller ved dettes aflevering, at de beregnede entrepriseomkostninger, jf. oven for, overstiger € [beløb], ...	If in connection with the 50 percent performance of one of the projects or on its handing-over, one of the calculations described in Clause 1.2 shows that the calculated construction costs (see above) exceed € [ ], ...
I (R)	Viser en af beregningerne i pkt. 1.2, enten i forbindelse med et af projekternes 50 % udførsel eller ved dettes aflevering, at de beregnede	If in connection with the 50 percent performance of one of the projects or on its handing-over, one of the calculations described in Clause 1.2

	entrepriseomkostninger, jf. oven for, overstiger € [beløb], ...	shows that the calculated construction costs (see above) exceed € [ ], ...
I (G)	Omprojektering må ikke indebære væsentlige forringelser af byggeriet, herunder af byggeriets udformning og kvalitet, og skal godkendes af Klienten.	The redesign may not cause a material deterioration of the project, including its design and quality, and is subject to the approval of the Client.
I (R)	Totalrådgiveren er endvidere forpligtet til ved alle økonomimøder at redegøre for entrepriseomkostningerne og at bekræfte, at det styrende budget for entrepriseomkostningerne , jf. pkt. 1.1, fortsat kan overholdes.	The Main Consultant is further obliged to account for the construction costs at all financial control meetings and to confirm that it continues to be possible to perform as budgeted in the Construction Budget , see Clause 1.1.
E (A)	(index svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt)	(index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal)
E (A)	er Totalrådgiveren forpligtet til uden beregning at omprojektere byggeriet og fremkomme med relevante besparelsesforslag, således at entrepriseomkostningerne ikke overstiger € [beløb]	the Main Consultant is obliged to redesign the project at no extra charge and to make relevant savings proposals to ensure that the construction costs (Tender Target Sum) do not exceed € [ ]
E (A)	(index svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt)	(index equivalent to the final date for delivery of the outline proposal)
I (G):	Omprojektering må ikke indebære væsentlige forringelser af byggeriet, herunder af byggeriets udformning og kvalitet, og skal godkendes af Klienten.	The redesign may not cause a material deterioration of the project, including its design and quality, and is subject to the approval of the Client.
I (R):	Totalrådgiveren er forpligtet til umiddelbart efter at denne er blevet bekendt med, at det styrende budget for byggeriets entrepriseomkostninger ikke kan holde, enten i forbindelse med den løbende projektering (€ [beløb], jf. pkt. 1.2, eller efter den afholdte licitation (€ [beløb]), jf. pkt. 1.5, straks at igangsætte omprojektering...	Immediately after having become aware that it is not possible to perform as budgeted in the Construction Budget – either in connection with the current design (€[ ]), cf. Clause 1.2, or after completion of the tendering process (€ [ ]), cf. Clause 1.5, the Main Consultant is obliged to begin redesigning the project...
E (A)	Totalrådgiveren er forpligtet til umiddelbart efter at denne er blevet	Immediately after having become aware that it is not possible to

	bekendt med, at det styrende budget for byggeriets entrepriseomkostninger ikke kan holde, enten i forbindelse med den løbende projektering (€ [beløb], jf. pkt. 1.2, eller efter den afholdte licitation (€ [beløb]), jf. pkt. 1.5, straks at igangsætte omprojektering og således, at revideret projektmateriale inkl. nye kalkulationer, der dokumenterer, at det tilrettede projekt kan realiseres inden for det styrende budget på € [beløb]	perform as budgeted in the Construction Budget – either in connection with the current design (€[ ]), cf. Clause 1.2, or after completion of the tendering process (€ [ ]), cf. Clause 1.5, the Main Consultant is obliged to begin redesigning the project to the effect that the revised project material, including new calculations, shows that the revised project can be realised within the Construction Budget of € [ ],
E (A):	Da det er meget vigtigt for Klienten, at den reviderede tidsplan, bilag M, overholdes, har Parterne aftalt, at...	As it is very important to the Client that the revised time schedule in Appendix M is observed, the Parties agree that
I (R):	Da det er meget vigtigt for Klienten, at den reviderede tidsplan, bilag M, overholdes, har Parterne aftalt, at manglende omprojektering i henhold til pkt. 1.6 inden for fristen på 30 arbejdsdage, indebærer, at Totalrådgiveren betaler en bod på € [beløb] pr. kalenderdag til Klienten, ...	As it is very important to the Client that the revised time schedule in Appendix M is observed, the Parties agree that any failure to redesign as set out in Clause 1.6 within thirty business days will make the Main Consultant liable to pay a penalty of € [ ] per calendar day to the Client...
E (A):	Da det er meget vigtigt for Klienten, at den reviderede tidsplan, bilag M, overholdes, har Parterne aftalt, at manglende omprojektering i henhold til pkt. 1.6 inden for fristen på 30 arbejdsdage, indebærer, at Totalrådgiveren betaler en bod på € [beløb] pr. kalenderdag til Klienten, indtil der foreligger den fornødne omprojektering indeholdende besparelser, som indebærer, at det styrende budget på € [beløb], jf. pkt. 1.2/Tender Target Sum på € 155.000.000, jf. pkt. 1.5, jf. Bilag L kan overholdes.	As it is very important to the Client that the revised time schedule in Appendix M is observed, the Parties agree that any failure to redesign as set out in Clause 1.6 within thirty business days will make the Main Consultant liable to pay a penalty of € [ ] per calendar day to the Client until the Main Consultant has delivered the necessary redesign involving savings and ensuring compliance with the Construction Budget of € [ ], see Clause 1.2/Tender Target Sum of € [ ], see Clause 1.5 and Appendix L.
E (A):	I henhold til den reviderede tidsplan, Bilag M, er aftalt følgende afleveringsterminer	In the revised time schedule (Appendix M), the Parties agree on the following delivery dates:
E (A):	Ved igangsat omprojektering i	When the Main Consultant begins

	henhold til pkt. 1.6 inden for fristerne nævnt i pkt. 1.7.1 (i)-(iii) skal der tages højde for...	the redesign work as set out in Clause 1.6 within the dates specified in Clause 1.7.1 (i)-(iii), account must be taken of...
I (R):	Ved igangsat omprojektering i henhold til pkt. 1.6 inden for fristerne nævnt i pkt. 1.7.1 (i)-(iii) skal der tages højde for den <u>igangsatte</u> omprojektering således, at de dagbodsgivende frister i pkt. 1.7.1 (i)-(iii) tillægges den del af fristen på 30 arbejdsdage til omprojektering, der ligger uover fristerne i pkt. 1.7.1 (i)-(iii).	When the Main Consultant begins the redesign work as set out in Clause 1.6 within the dates specified in Clause 1.7.1 (i)-(iii), account must be taken of the redesign work to the effect that the time limits in Clause 1.7.1 (i)-(iii), which may give rise to daily penalties, are added to the part of the thirty-day time limit allowed for redesign which is not included in the time limits specified in Clause 1.7.1 (i)-(iii).
E (A):	Uanset at frist i pkt. 1.7.1 (i) er overskredet vil der først kunne kræves dagbøder i tilfælde af, at der ikke senest 14. september 2008 er afleveret revideret projektmateriale til Klienten, der dokumenterer, at byggeriets entrepriseomkostninger kan holdes inden for beløbet på € [beløb], som fremgår af <u>Bilag L</u> .	Notwithstanding that the time limit in Clause 1.7.1 (i) is exceeded, <u>the Main Consultant</u> will not be liable to pay daily penalties unless he fails to deliver the revised project material to the Client on or before 14 September 2008, showing that it is possible to keep the construction costs of the project within € [ ] as set out in <u>Appendix L</u> .
E (A):	Ved overskridelse af frister for både omprojektering og frister i henhold til pkt. 1.7.1 (i)-(iii) opkræves alene én dagbod.	In case of failure to meet the time allowed for redesign and the time limits set out in Clause 1.7.1 (i)-(iii), <u>the Main Consultant</u> will be liable to pay only one daily penalty.
I (R):	Ved overskridelse af frister for <u>både</u> omprojektering og frister i henhold til pkt. 1.7.1 (i)-(iii) opkræves alene én dagbod.	In case of failure to meet the time allowed for redesign and the time limits set out in Clause 1.7.1 (i)-(iii), the Main Consultant will be liable to pay only one daily penalty.
E (A):	(index svarende til dispositionsforslagets afleveringstidspunkt)	(index equivalent to the <u>final</u> date for delivery of the outline proposal)
I (R):	Parterne udarbejder i forbindelse med dispositionsforslagets godkendelse på baggrund af det godkendte <u>styrende budget</u> på € [beløb], ...	In connection with the approval of the outline proposal based on the approved <u>Construction Budget</u> of € [ ], ...
I (G):	Parterne udarbejder i forbindelse med dispositionsforslagets godkendelse på baggrund af det godkendte styrende budget på € [beløb], jf. pkt. 1.1, en	In connection with the approval of the outline proposal based on the approved Construction Budget of € [ ], see Clause 1.1, the Parties will

	revideret betalingsplan, omfattende Totalrådgiverens honorar, <u>der</u> indgår i Tillægget som Bilag O.	prepare a revised payment schedule which includes the Main Consultant's fees <u>and</u> is appended to the Addendum as Appendix O.
I (G):	Bilag O udarbejdes af Parterne i fællesskab inden underskrift af Tillægget og <u>udarbejdes</u> som revision af Aftalens bilag G.	Appendix O will be prepared jointly by the Parties before the Addendum is signed and <u>will constitute</u> a revision of Appendix G to the Agreement.
E (A):	Skal Totalrådgiveren omprojektere i henhold til pkt. 1.2, sættes betalinger i henhold til betalingsplanen i bero indtil omprojektering er sket i henhold til pkt. 1.2.	In the event that the Main Consultant is to redesign as set out in Clause 1.2, payments set out in the payment schedule will be suspended until <u>the project</u> has been redesigned in accordance with Clause 1.2.
I (R):	Parterne har aftalt, at der i forlængelse af de aftalte <u>bygherremøder (client meetings)</u> afholdes separate økonomistyringsmøder mellem Parterne til sikring af, at de i Bilag L kalkulerede entrepriseomkostninger kan overholdes.	The Parties agree that in continuance of the agreed <u>client meetings</u> , the Parties will hold separate financial control meetings to ensure compliance with the calculation of the construction costs in Appendix L.
E (S):	Klienten fakturerer Totalrådgiveren <u>herfor</u> , baseret på timebasis og svarende til de direkte afledte omkostninger Klienten har haft.	The Client will charge the Main Consultant <u>for its services</u> based on time spent and on the costs and expenses directly incurred by the Client in this respect.
E (A):	Klienten fakturerer Totalrådgiveren herfor, baseret på timebasis og svarende til de direkte afledte <u>omkostninger</u> Klienten har haft.	The Client will charge the Main Consultant for its services based on time spent and on the <u>costs and expenses</u> directly incurred by the Client in this respect.
E (A):	[Navn] vil dog fortsat have det overordnede design og projekteringsansvar overfor Klienten, jf. Aftalens pkt. 2.4.	However, [name] will continue to have the overall responsibility for the <u>general</u> design to the Client, see clause 2.4 of the Agreement.
E (A):	Parterne er enige om, at Aftalens pkt. 10.3 udgår og erstattes af følgende:	The Parties agree that clause 10.3 of the Agreement shall be deleted and replaced by the following <u>provision</u> :
I (R):	Udgifter <u>til udlæg</u> er delt i to konti:	Expenses shall be divided into two accounts:

E (A):	Konto 1 dækker udlæg til pkt. 10.1, 1. og 2. bulletpoint, mens Konto 2 udgør 3.-7. bulletpoint, idet 8. bulletpoint udgår og er en klientydelse.	Account 1 covers the expenses <u>described</u> in Clause 10.1, first and second bullet points, whereas Account 2 covers the third to seventh bullet points. The eighth bullet point will be deleted and covers expenses payable by the Client.
I (R):	Konto 1 dækker udlæg til pkt. 10.1, 1. og 2. bulletpoint, mens Konto 2 udgør 3.-7. bulletpoint, <u>idet</u> 8. bulletpoint udgår og er en klientydelse.	Account 1 covers the expenses described in Clause 10.1, first and second bullet points, whereas Account 2 covers the third to seventh bullet points. The eighth bullet point will be deleted and covers expenses payable by the Client.
I (R):	Udgifter til udlæg <u>omfattet</u> af konto 1 skønnes maksimalt at udgøre € [ ].	Account 1 expenses are estimated not to exceed € [ ].
I (R):	Udgifter til udlæg <u>omfattet</u> af konto 2 skønnes maksimalt at udgøre € [ ].	Account 2 expenses are estimated not to exceed € [ ].
I (R):	Udlæg faktureres samtidig med <u>fremsendelse af</u> honorarbetalinger i henhold til betalingsplanen, Bilag O.	Expenses will be invoiced together with fees in accordance with the payment schedule (Appendix O).

E (S):	Hver Part bærer egne omkostninger i forbindelse med udarbejdelse af <u>Tillægget.</u>	Each Party shall bear its own costs in connection with the preparation of <u>this Addendum.</u>
--------	---	---

DOM

(afsagt den 10. november 1999 af Vestre Landsrets 9. afdeling (dommerne Chr. Bache, Stig Glent-Madsen og Jens P. Christensen (kst.)) i ankesag B-29-1998

For landsretten har appellanten, og indstævnte, NN, gentaget deres påstande for byretten.

NN har supplerende forklaret, at appellanten normalt køber juletræspartier i september og oktober måned. I november 1996 var der imidlertid et konkret ønske om at købe større træer. Han spurgte hos sine normale leverandører, men de havde ikke mulighed for at levere høje træer. Via GG fik han kontakt til indstævnte. Han tog telefonisk kontakt til indstævnte, der oplyste, at han havde træer i intervallet mellem 170 - 220 cm, og at der var en jævn fordeling af træerne, appellanten var ikke interesseret i træer under 170 cm, og det blev præciseret overfor indstævnte. Da appellantens repræsentant, BB, undersøgte træerne ved ankomsten til Paris, bemærkede han blandt andet, at det var urealistisk at transportere så mange træer af en højde på 170 cm. på en lastvogn. BB meddelte den 2. december vidnet, at højden og kvaliteten af træerne ikke var i orden. Det var imidlertid først den 4. december, at det klart fremgik, at kvaliteten ikke var acceptabel. Appellanten har haft et større tab end 25.000 kr, da indstævntes mangelfulde leverance har betydet tab af kunder og alternativt opkøb af dyre træer. Juletræerne lå ca. 1 – 1 ½ måned på pladsen, hvor de blev indhegnet med et 250 cm højt hegnet. Appellantens betalte 1.567,80 franc for leje af hegnet samt ekstra pladsleje med 2.577,10 franc. Senere betalte appellanten 7.055,10 franc for håndtering, transport og opbevaring af træerne. Hvis træerne havde været som forudsat, havde appellantens brutto-avance varet ca. på 30 - 40%, og appellanten har tabt ca. 50 kr. pr. træ. Vidnet kender ikke UU, men han kender Dansk Skovforening, Pyntegrøntsektionen. Skønsmanden HH og UU undersøgte de træer, indstævnte havde leveret. Destruktionserklæringerne er udfærdiget af RR af hensyn til det offentliges kontrol med salget af produkter fra pladsen. Der er ikke tale om en egentlig destruktion men alene en erklæring om at træerne er usælgelige. Normalt har appellanten et par tusinde træer, der ikke kan sælges, og som efterfølgende bliver destrueret. Den 5. december tilbød appellanten at købe træerne for 65 kr. pr. stk., fordi der nu var en situation, hvor det var nødvendigt, at der blev handlet hurtigt. Det var hans opfattelse, at det fortsat var indstævntes træer, og at træerne derfor var på pladsen på indstævntes ansvar. Ingen af de af indstævnte leverede træer blev solgt.

Indstævnte har forklaret, at han driver en virksomhed med handel med juletræer. I sæsonen har han flere ansatte. En stor del af virksomhedens salg går til eksport. Størsteparten af træerne køber han hos juletræsproducenter. Normalt mærker han selv træerne, men producenterne mærker også selv. Han køber altid første og anden kvalitets træer. Det omhandlede parti træer var på i alt ca. 5.000 stk., og en del af dette parti blev solgt til appellanten. Den øvrige del af partiet blev blandt andet solgt til Sverige, og der har ikke været reklamationer vedrørende disse træer. Normalt besigtiger køber træerne, inden han køber. Partiet var et mixparti bestående af første og anden sortering. Træernes kvalitet var forbedret ved en formpilning og stabklipning under væksten. Træernes størrelse varierede mellem 160 - 210 cm. For aftalens indgåelse kendte han alene NN af

navn. GG formidlede kontakten med NN. I slutningen af november havde de en telefonisk drøftelse, hvor de nåede til enighed om handelsvilkårene og prisen. Den 29. november fik han en ordrebekræftelse, og han hæftede sig på daværende tidspunkt alene ved beskrivelsen af, at der var tale om første og anden klasses træer. Han havde købt træerne skovet og læsset af OO, og han deltog derfor ikke selv i læsningen. Der kan være mere end 1.000 træer på en lastbil, idet det afhænger af, hvordan træerne og lastbilen pakkes. Den 2. december reklamerede NN telefonisk. NN sagde, at træerne var for små, og at der var træer under 150 cm. Han nævnte intet om kvaliteten. Efter opfordring fra NN fik indstævnede kontakt med TT, der er formand for brancheforeningen - en forening som indstævnede dog ikke selv er medlem af. Indstævnede vidste, at TT var aktiv i juletræshandel i Frankrig. Den 3. december foretog TT en opmåling og udfærdigede en rapport. Der var et mindre antal træer, der var mellem. 150 -170 cm, og indstævnede indvilgede på den baggrund i at give appellanten et afslag i prisen. Efter TTs rapport reklamerede appellanten over kvaliteten, og appellanten foreslog i den forbindelse at betale 65 kr. pr. stk. NN nævnte intet om at hæve handlen. Indstævnede har selv betalt 90 kr. pr. træ til OO. Han har ikke reklameret over for OO, da der ikke er noget grundlag for en reklamation. På hvert juletræ var der påhæftet en rød seddel med et fortløbende nummer.

UU har supplerende forklaret, at juletræer normalt mærkes fortløbende i henhold til en sorteringsvejledning. De træer, han besigtigede i Frankrig, var ikke mærket i henhold til sorteringsvejledningen. Træerne var fortløbende mærket med røde mærker. Der var ikke andre mærker på træerne. Han anslog, at den foreviste mængde træer svarede til det solgte antal, men han kan ikke med sikkerhed sige, at det var træer leveret af indstævnede. De pakkede 110 træer ud for at undersøge kvaliteten og højden. Det er hans opfattelse, at der var tale om et repræsentativt udsnit. Han målte blandt andet afstanden mellem første og anden grenkrans.

Det var kun NN og BB til stede i forbindelse med vidnets undersøgelse af træerne. Ca. halvdelen af de træer, der var over 170 cm var ikke fyldige og derfor af dårlig kvalitet. De træer, der var under 170 cm, var af god kvalitet.

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender i 1. instans.

Landsrettens begrundelse og resultat:

Med hensyn til tidspunktet for appellants ophævelse af købet bermærkes, at det fremgår af skrivelsen af 10. december 1996 fra indstævnets advokat, at denne har opfattet appellants faxskrivelse af 9. december 1996 som indeholdende en ophævelse.

Under hensyn til indholdet af appellants faxskrivelse af 5. december 1996, som er afgivet efter, at partiet er gennemgået, og som omfatter reklamation vedrørende såvel højde som kvalitet, og af de grunde, der i den henseende i øvrigt er anført i byrettens dom, tiltrædes det imidlertid, at appellanten er afskåret fra at hæve købet.

Herefter og af de i øvrigt af byretten anførte grunde stadfæster landsretten dommen.

Som følge af, at dommen er anket efter udløb af fuldbyrdelsesfristen, og indstævnte herefter har påtaget sig oversættelses- og legaliseringsudgifter forud for landsrettens bestemmelse om opsættende virkning, findes disse udgifter at burde tages i betragtning ved fastsattelse af sagsomkostninger for landsretten.

T h i k e n d e s f o r r e t:

Byrettens dom stadfæstes.

Sagens omkostninger for landsretten skal appellanten betale til indstævnte med 21.000 kr

Det idømte skal betales inden 14 dage.

Judgment of the Western Division of the Danish High Court of 10 November 1999

In the proceedings before the High Court, the appellant buyer and the respondent seller, and the witness NN, relied on the claims and testimony made and given before the court of first instance.

In addition to his testimony before the district court, NN has explained that the buyer usually places his orders for Christmas trees in September and October. However, in November 1996 the buyer specifically wanted to buy tall trees. He contacted his usual suppliers, but they were unable to supply tall trees. GG established a contact between the buyer and the seller. The buyer telephoned the seller, who said that he was able to supply trees in the range of 170cm to 220 cm and that there was an even distribution of height. The buyer was only interested in trees taller than 170 cm, which he specifically told the seller. When the buyer's agent, BB, examined the trees on arrival in Paris, he noted, *inter alia*, that it was unrealistic to carry so many trees of a height of 170 cm in a single truck. On 2 December BB informed the witness that the height and the quality of the trees were wrong. However, it was not until 4 December that it became apparent that the quality of the goods was unacceptable. The buyer has suffered a loss exceeding 25,000 Danish kroner, because the non-conforming goods have resulted in a loss of customers and an alternative purchase of expensive trees. For 1 to 1½ months the trees were stored at the market stall, where they were surrounded by a 250 cm tall fence. The buyer paid 1,567.80 French francs for renting the fence and an additional 2,577.10 French francs for renting the market stall. Subsequently the buyer paid 7,055.10 French francs for handling, carrying and storing the trees. If the trees had conformed with the contract, the buyer would have earned a gross profit of 30% to 40%, but instead he lost about 50 Danish kroner on each tree. The witness does not know UU, but is familiar with Dansk Skovforening, Pyntegrøntsektionen (the Danish Forest Association, decorative greenery section). HH, surveyor, and UU examined the trees delivered by the seller. The declaration of destruction was prepared by RR to protect the public control of the sale of products from the market place. It does not entail an actual destruction but is merely a declaration stating that the trees are unmarketable. The buyer normally has a couple of thousand trees that are unmarketable and subsequently destroyed. On 5 December the buyer offered to buy the trees at a price of 65 Danish kroner each, because it was now necessary to act quickly. He was still of the opinion that the trees were owned by the seller and that the trees were at the market place at the seller's risk. None of the trees delivered by the seller was sold.

The seller has explained that he deals in Christmas trees commercially, and that he has several employees during the season. A substantial number of the trees are exported. He buys trees from the producers of Christmas trees; he labels some of the tree himself whereas others are labelled by the producers. He only buys first and second grade trees. The consignment in question consisted of approximately 5,000 trees and part of this consignment was sold to the buyer. The rest of the consignment was sold to other customers, including Swedish buyers, and none of these has given notice of lack of conformity. It is customary for the buyers to examine the trees before they place their orders. The consignment was a mix consisting of first and second grade trees, whose

quality had been improved by pruning and shearing during growth. The height of the trees ranged from 160 cm to 210 cm. For the purpose of concluding the contract he only knew NN by name. The contact between NN and the seller had been established by GG. At the end of November they had a telephone conversation during which they agreed on the terms of business and the price. On 29 November he received an order confirmation, and at that time, he only noticed the description specifying that the goods concerned first and second grade trees. He bought the trees felled and loaded by OO and he therefore did not take part in the loading. A truck can hold more than 1,000 trees, depending on how they are packed and how they are loaded. On 2 December NN phoned him and gave notice of lack of conformity. At NN's request, the seller contacted TT, president of the relevant Danish trade association – the seller is not a member of the association, however. The seller knew that TT sold Christmas trees to France. On 3 December TT examined the trees and subsequently made a report. A few trees were between 150 cm and 170 cm, and therefore the seller agreed to reduce the price. After TT's report had been made the buyer complained about the quality and in that connection offered to pay 65 Danish kroner for each tree. The buyer said nothing about avoiding the contract. The seller had paid 90 Danish kroner for each tree to OO. He has not given notice of lack of conformity to OO, as there is no basis for such a notice. Each tree had a red label with consecutive numbers.

In his testimony, UU has further explained that the Christmas trees are usually numbered consecutively according to a screening guide. The trees he examined in France were not marked according to the screening guide, but all had red labels with consecutive numbers. There were no other labels on the trees. He estimated that the number of trees presented to him corresponded to the number sold, but he is not completely sure that the trees examined had been delivered by the seller. 110 trees were unwrapped in order to examine the quality and the height. In his opinion this was a representative selection. His examination included the measurement of the distance between the first and the second whirl of branches.

Only NN and BB were present during the examination by UU. Approximately half of the trees above 170 cm lacked in fullness and were therefore of poor quality. The trees below 170 cm were of good quality.

During the proceedings before the High Court, the parties have generally relied on the claims and allegation submitted before the court of first instance.

Grounds of the Judgment

As for the time at which the buyer declared the contract avoided, the Court notes that it appears from the letter of 10 December from the buyer's lawyer that the buyer intended his fax of 9 December 1996 to contain a declaration of avoidance.

Having regard to the contents of the buyer's fax of 5 December 1996, which was sent after the goods had been examined and which concerns a notice that the trees did not conform to the height and quality as required by the contract, and for the reasons given by the district court in this respect, the Court finds that the buyer was not entitled to declare the contract avoided.

On those grounds and for the reasons given by the district court in its judgment, the Court dismisses the appeal.

Because the appeal was made after the expiry of the period allowed for appeal and because the seller has paid for translation of the documents and their authentication prior to the High Court's grant of a stay of execution, these expenses are taken into consideration when determining the costs of the proceedings before the High Court.

On those grounds the Court hereby rules:

APPEAL DISMISSED.

The buyer is ordered to pay the costs of the proceedings before the High Court, i.e. 21,000 Danish kroner, to the seller.

The buyer is ordered to pay the above costs within two weeks.

Oversigt over eksplickeringer og impliciteringer i landsrettsdom		
E (A)	For landsretten har appellanten, og indstævnte, NN, gentaget deres påstande for byretten.	In the proceedings before the High Court, the appellant buyer and the respondent seller, and the witness NN , relied on the claims and testimony made and given before the court of first instance.
E(A)	For landsretten har appellanten, og indstævnte, NN, gentaget deres påstande for byretten.	In the proceedings before the High Court , the appellant buyer and the respondent seller, and the witness NN, relied on the claims and testimony made and given before the court of first instance.
E (A)	For landsretten har appellanten, og indstævnte, NN, gentaget deres påstande for byretten.	In the proceedings before the High Court, the appellant buyer and the respondent seller, and the witness NN, relied on the claims and testimony made and given before the court of first instance.
E (A)	For landsretten har appellanten, og indstævnte, NN, gentaget deres påstande for byretten .	In the proceedings before the High Court, the appellant buyer and the respondent seller, and the witness NN, relied on the claims and testimony made and given before the court of first instance .
E (A)	NN har supplerende forklaret, at appellanten normalt køber juletræspartier i september og oktober måned.	In addition to his testimony before the district court , NN has explained that the buyer usually places his orders for Christmas trees in September and October.
E (A)	I november 1996 var der imidlertid et konkret ønske om at købe større træer.	However, in November 1996 the buyer specifically wanted to buy tall trees.
I (G)	Han tog telefonisk kontakt til indstævnte, ...	The buyer telephoned the seller, ...
E (A)	Han tog telefonisk kontakt til indstævnte, der oplyste, at han havde træer i intervallet mellem 170 - 220 cm, og at der var en jævn fordeling af træerne, appellanten var ikke interesseret i træer under 170 cm, og det blev præcisert overfor indstævnte.	The buyer telephoned the seller, who said that he was able to supply trees in the range of 170cm to 220 cm and that there was an even distribution of height. The buyer was only interested in trees taller than 170 cm, which he specifically told the seller.
E (A)	har haft et større tab end 25.000 kr ...	The buyer has suffered a loss

		exceeding 25,000 Danish kroner ...
E (A)	Appellanten betalte 1.567,80 franc for leje af hegning samt ekstra pladsleje med 2.577,10 franc.	The buyer paid 1,567.80 French francs for renting the fence and an additional 2,577.10 French francs for renting the market stall.
E (A)	Appellanten betalte 1.567,80 franc for leje af hegning samt ekstra pladsleje med 2.577,10 franc .	The buyer paid 1,567.80 French francs for renting the fence and an additional 2,577.10 French francs for renting the market stall.
E (A)	Senere betalte appellanten 7.055,10 franc for håndtering, transport og opbevaring af træerne.	Subsequently the buyer paid 7,055.10 French francs for handling, carrying and storing the trees.
E (A)	Vidnet kender ikke UU, men han kender Dansk Skovforening, Pyntegrøntsektionen.	The witness does not know UU, but is familiar with Dansk Skovforening, Pyntegrøntsektionen (the Danish Forest Association, decorative greenery section).
E (S)	Destruktionserklæringerne er udfærdiget af RR af hensyn til det offentliges kontrol med salget af produkter fra pladsen.	The declaration of destruction was prepared by RR to protect the public control of the sale of products from the market place.
E (A)	Indstævnte har forklaret, at han driver en virksomhed med handel med juletræer. I sæsonen har han flere ansatte.	The seller has explained that he deals in Christmas trees commercially, and that he has several employees during the season.
I (R)	Størsteparten af træerne køber han hos juletræsproducenter.	He buys trees from the producers of Christmas trees; ...
I (R)	Normalt mærker han selv træerne, men producenterne mærker også selv.	... he labels some of the tree himself whereas others are labelled by the producers.
E (A)	Den øvrige del af partiet blev blandt andet solgt til Sverige , og der har ikke været reklamationer vedrørende disse træer.	The rest of the consignment was sold to other customers , including Swedish buyers , and none of these has given notice of lack of conformity.
E (A)	Den øvrige del af partiet blev blandt andet solgt til Sverige, og der har ikke været reklamationer vedrørende disse træer.	The rest of the consignment was sold to other customers, including Swedish buyers, and none of these has given notice of lack of conformity.
I (G)	Partiet var et mixparti bestående af første og anden sortering. Træernes kvalitet var forbedret ved en formpruning og stabklipning under væksten.	The consignment was a mix consisting of first and second grade trees, whose quality had been improved by pruning and shearing during growth.
E (A)	Den 2. december reklamerede NN telefonisk.	On 2 December NN phoned him and gave notice of lack of conformity
I (R)	Efter opfordring fra NN fik	At NN's request, the seller contacted

	indstævnte kontakt med TT, der er formand for brancheforeningen - en forening som indstævnte dog ikke selv er medlem af.	TT, president of the relevant Danish trade association – the seller is not a member of the association, however.
E (A)	Efter opfordring fra NN fik indstævnte kontakt med TT, der er formand for brancheforeningen - en forening som indstævnte dog ikke selv er medlem af.	At NN's request, the seller contacted TT, president of the relevant Danish trade association – the seller is not a member of the association, however.
I (G)	Efter opfordring fra NN fik indstævnte kontakt med TT, der er formand for brancheforeningen - en forening som indstævnte dog ikke selv er medlem af.	At NN's request, the seller contacted TT, president of the relevant Danish trade association – the seller is not a member of the association, however.
E (A)	Efter opfordring fra NN fik indstævnte kontakt med TT, der er formand for brancheforeningen - en forening som indstævnte dog ikke selv er medlem af.	At NN's request, the seller contacted TT, president of the relevant Danish trade association – the seller is not a member of the association, however.
E (A)	Den 3. december foretog TT en opmåling og udfærdigede en rapport.	On 3 December TT examined the trees and subsequently made a report.
E (A)	Efter TTs rapport reklamerede appellanten over kvaliteten, og appellanten foreslog i den forbindelse at betale 65 kr. pr. stk.	After TT's report had been made the buyer complained about the quality and in that connection offered to pay 65 Danish kroner for each tree.
I (R)	Efter TTs rapport reklamerede appellanten over kvaliteten, og appellanten foreslog i den forbindelse at betale 65 kr. pr. stk.	After TT's report had been made the buyer complained about the quality and in that connection offered to pay 65 Danish kroner for each tree.
E (A)	UU har supplerende forklaret, at juletræer normalt mærkes fortløbende i henhold til en sorteringsvejledning.	In his testimony , UU has further explained that the Christmas trees are usually numbered consecutively according to a screening guide.
E (A)	De træer, han besigtigede i Frankrig, var ikke mærket i henhold til sorteringsvejledningen. Træerne var fortløbende mærket med røde mærker.	The trees he examined in France were not marked according to the screening guide, but all had red labels with consecutive numbers.
I (R)	UU har supplerende forklaret, at juletræer normalt mærkes fortløbende i henhold til en sorteringsvejledning. De træer, han besigtigede i Frankrig, var ikke mærket i henhold til sorteringsvejledningen. Træerne var fortløbende mærket med røde mærker. Der var ikke andre mærker på træerne. Han anslog, at den foreviste mængde træer svarede til det solgte	In his testimony, UU has further explained that the Christmas trees are usually numbered consecutively according to a screening guide. The trees he examined in France were not marked according to the screening guide, but all had red labels with consecutive numbers. There were no other labels on the trees. He estimated that the number of trees

	antal, men han kan ikke med sikkerhed sige, at det var træer leveret af indstævnte. <u>De</u> pakkede 110 træer ud for at undersøge kvaliteten og højden.	presented to him corresponded to the number sold, but he is not completely sure that the trees examined had been delivered by the seller. 110 trees were unwrapped in order to examine the quality and the height.
E (A)	Parterne har i det væsentlige gentaget deres <u>anbringender</u> i 1. instans.	<u>During the proceedings before the High Court</u> , the parties have generally relied on the claims and allegation submitted before the court of first instance.
E (A)	Parterne har i det væsentlige gentaget deres <u>anbringender</u> i 1. instans.	During the proceedings before the High Court, the parties have generally relied on the <u>claims and allegation</u> submitted before the court of first instance.
I (G)	Parterne har i det væsentlige gentaget <u>deres</u> anbringender i 1. instans.	During the proceedings before the High Court, the parties have generally relied on <u>the</u> claims and allegation submitted before the court of first instance.
I (R)	Landsrettens begrundelse <u>og resultat</u> :	Grounds of the Judgment
I (R)	<u>Landsrettens</u> begrundelse og resultat:	Grounds of the Judgment
E (A)	Med hensyn til tidspunktet for appellantens ophævelse af købet bermærkes, at det fremgår af skrivelsen af 10. december 1996 fra indstævnets advokat, at denne har opfattet appellantens faxskrivelse af 9. december 1996 som indeholdende en ophævelse.	As for the time at which the buyer declared the contract avoided, <u>the Court</u> notes that it appears from the letter of 10 December from the buyer's lawyer that the buyer intended his fax of 9 December 1996 to contain a declaration of avoidance.
E (A)	Under hensyn til indholdet af appellantens faxskrivelse af 5. december 1996, som er afgivet efter, at partiet er gennemgået, og som omfatter reklamation vedrørende såvel højde som kvalitet, og af de grunde, der i den henseende i øvrigt er anført i byrettens dom, tiltrædes det imidlertid, at appellanten er afskåret fra at hæve købet.	Having regard to the contents of the buyer's fax of 5 December 1996, which was sent after the goods had been examined and which concerns a notice that the trees did not conform to the height and quality <u>as required by the contract</u> , and for the reasons given by the district court in this respect, the Court finds that the buyer was not entitled to declare the contract avoided.

I (G)	Under hensyn til indholdet af appellantens faxskrivelse af 5. december 1996, som er afgivet efter, at partiet er gennemgået, og som omfatter reklamation vedrørende såvel højde som kvalitet, og af de grunde, der i den henseende i øvrigt er anført i byrettens dom, <u>tiltrædes</u> det imidlertid, at appellanten er afskåret fra at hæve købet.	Having regard to the contents of the buyer's fax of 5 December 1996, which was sent after the goods had been examined and which concerns a notice that the trees did not conform to the height and quality as required by the contract, and for the reasons given by the district court in this respect, the Court <u>finds</u> that the buyer was not entitled to declare the contract avoided.
E (A)	Under hensyn til indholdet af appellantens faxskrivelse af 5. december 1996, som er afgivet efter, at partiet er gennemgået, og som omfatter reklamation vedrørende såvel højde som kvalitet, og af de grunde, der i den henseende i øvrigt er anført i byrettens dom, <u>tiltrædes</u> det imidlertid, at appellanten er afskåret fra at hæve købet.	Having regard to the contents of the buyer's fax of 5 December 1996, which was sent after the goods had been examined and which concerns a notice that the trees did not conform to the height and quality as required by the contract, and for the reasons given by the district court in this respect, <u>the Court</u> finds that the buyer was not entitled to declare the contract avoided.
I (G)	Herefter og af de i øvrigt af byretten anførte grunde stadfæster <u>landsretten</u> dommen.	On those grounds and for the reasons given by the district court in its judgment, <u>the Court</u> dismisses the appeal.
E (A)	Herefter og af de i øvrigt af byretten anførte grunde stadfæster landsretten dommen.	On those grounds and for the reasons given by the district court <u>in its judgment</u> , the Court dismisses the appeal.

J.nr. [REDACTED]
A.J. [REDACTED]

Nævningesag

A N K L A G E S K R I F T

Arrestanten [REDACTED],
cpr. 01 01 48 - GYUJ,
p.t. Anstalten Herstedvester,

Arrestanten A [REDACTED],
cpr. [REDACTED],
p.t. Vestre fængsel,

Bilag [REDACTED],
cpr. [REDACTED]
J. [REDACTED],
[REDACTED]

sættes herved under tiltale ved Østre Landsret til straf

1.

for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jfr. stk. 1, 2. pkt., jfr. lov om euforiserende stoffer § 3, stk. 1, jfr. § 1, stk. 2, jfr. bekendtgørelse nr. 559 af 9. november 1984 § 27, jfr. § 2, jfr. bilag 1, liste A, nr. 2, jfr. tildels straffelovens § 21,

a. (XIV)

Alle de tiltalte

ved den 17. [REDACTED] 1989 efter forudgående aftale med henblik på videre-overdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns Lufthavn i Kastrup, idet tiltalte [REDACTED] i lufthavnen i Wien overdrog en toilettaske indeholdende heroinen til tiltalte S [REDACTED], der herefter medbragte stoffet til Danmark, hvor det blev overgivet til tiltalte D [REDACTED].

b. (IV)

Alle de tiltalte

ved den 26. [redacted] 1989 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns Lufthavn i Kastrup, idet tiltalte Dole i lufthavnen i Frankfurt overdrog en toilettaske indeholdende heroinen til tiltalte Sprange, der heroverdrog en medbragte stoffet til Danmark, hvor det blev overgivet til tiltalte Dhungana.

c. (V)

Tiltalte [redacted]

ved den 25. [redacted] 1990 efter forudgående aftale med de medtiltalte med henblik på videreoverdragelse at have forsøgt at indsmugle ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns lufthavn i Kastrup, idet tiltalte [redacted] rejste til Frankfurt med henblik på der af tiltalte [redacted] at få overdraget heroinen, hvilket imidlertid mislykkedes, idet tiltalte [redacted] ikke mødte frem til den aftalte tid.

d. (VI)

De tiltalte [redacted] Dole

ved omkring den 25. [redacted] 1990 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns lufthavn i Kastrup, idet tiltalte [redacted], ifølge aftalen, skulle overdrage heroinen til tiltalte S. [redacted] i Frankfurt lufthavn, hvilket mislykkedes, idet tiltalte P. [redacted] ikke mødte tiltalte S. [redacted] på det aftalte tidspunkt, hvorfor tiltalte [redacted] foranledigede heroinen indsmuglet på anden vis til Danmark, hvor det blev overgivet til tiltalte D. [redacted].

e. (VI)

Tiltalte S. [redacted]

ved den 10. [redacted] 1990 efter forudgående aftale med de medtiltalte med henblik på videreoverdragelse at have forsøgt at indsmugle ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns lufthavn i Kastrup, idet tiltalte S. [redacted] rejste til Amsterdam med henblik på der af tiltalte P. [redacted] at få overdraget heroinen, hvilket imidlertid mislykkedes, idet tiltalte P. [redacted] ikke mødte frem til den aftalte tid.

- 3 -

f. (VI)

De tiltalte D. [REDACTED] og D. [REDACTED]

ved omkring 00.10.1990 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns lufthavn i Kastrup, idet tiltalte [REDACTED], ifølge aftalen, skulle overdrage heroinen til tiltalte S. [REDACTED] i Amsterdam lufthavn, hvilket mislykkedes, idet tiltalte D. [REDACTED] ikke mødte tiltalte S. [REDACTED] på det aftalte tidspunkt, hvorfor tiltalte D. [REDACTED] foranledigede heroinen indsmuglet på anden vis til Danmark, hvor det blev overgivet til tiltalte D. [REDACTED] og D. [REDACTED].

g. (IX)

Alle de tiltalte

ved den 20.07.1990 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark, via Københavns lufthavn i Kastrup, idet tiltalte [REDACTED] i lufthavnen i Frankfurt overdrog en toilettaske indeholdende heroinen til tiltalte S. [REDACTED], der herefter medbragte stoffet til Danmark, hvor det blev overgivet til tiltalte D. [REDACTED].

h. (X)

Alle de tiltalte

ved den 20.07.1990 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns lufthavn i Kastrup, idet tiltalte [REDACTED] i Frankfurt lufthavn overdrog en toilettaske indeholdende heroinen til tiltalte S. [REDACTED], der herefter medbragte stoffet til Danmark, hvor det blev overgivet til tiltalte D. [REDACTED].

i. (VII)

Alle de tiltalte

ved den 10.08.1990 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns lufthavn i Kastrup, idet tiltalte [REDACTED] i Frankfurt lufthavn overdrog en toilettaske indeholdende heroinen til tiltalte S. [REDACTED], der herefter medbragte stoffet til Danmark, hvor det blev videregivet til tiltalte D. [REDACTED].

j. (VIII)

Alle de tiltalte

ved den 26. august 1990 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns lufthavn i Kastrup, idet tiltalte [REDACTED] i Frankfurt lufthavn overdrog en toilettaske indeholdende heroinen til tiltalte [REDACTED], der herefter medbragte stoffet til Danmark, hvor det blev videregivet til tiltalte [REDACTED].

k. (II)

De tiltalte [REDACTED] og [REDACTED]

ved den 26. august 1990 i forening med [REDACTED] [REDACTED], hvis sag behandles særskilt, efter forudgående aftale, med henblik på videreoverdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns lufthavn i Kastrup.

l. (XII)

Tiltalte [REDACTED]

ved den 6. december 1990 i sin kiosk beliggende [REDACTED] København, med henblik på videreoverdragelse, at have været i besiddelse af 77,5 gram heroin.

2.

Tiltalte [REDACTED]

for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 1, nr. 1, ved i ca. 1985 at have indrejst til Danmark og taget ophold her i landet til trods for, at tiltalte den 20. 11. 1985 blev udvist af Danmark med indrejseforbud gældende for bestandig.

Der nedlægges endvidere følgende konfiskationspåstande:

Ad forhold 1, [REDACTED]

260.780 danske kroner, 1000 svenske kroner, 1100 US\$, 4000 norske kroner, 669,2 gram heroin, 1 vægtlodsæt (koster nr. 12).

Ad forhold 1, [REDACTED]

77,5 gram heroin, 5 håndledstasker (koster nr. 52), pas (A 001733047) (koster nr. 65).

Der nedlægges endvidere i medfør af udlændingelovens § 24, nr. 4, påstand om at [redacted] udvises af Danmark med indrejseforbud gældende for bestandig.

Domsforhandling, der vil finde sted under medvirken af nævninger foregår ved rettens hovedtingsted i København.

Forsvarerens frist efter retsplejelovens § 836 fastsættes til 14 dage fra den dag, da anklagemyndighedens bevisfortegnelse m.v. afsendes herfra.

Statsadvokaten for København, d. [redacted]

P.s.v.

V. [redacted]

GENPART til [redacted]

MODTAGET 7

til underretning

TRANSLATIONStatsadvokaten for
København

File No. [redacted]

A.J. [redacted]

I N D I C T M E N T

Trial by jury

The Eastern Division of the Danish High Court

[redacted]
personal code no. [redacted],
who is currently under arrest in Hersted-
vester Prison,

[redacted]
personal code no. [redacted],
who is currently under arrest in Vestre
Prison,

[redacted]
personal code no. [redacted] 1943,
[redacted],
[redacted],

are hereby charged, under penalty of the law, with the follow-
ing offence:

STATEMENT OF OFFENCE

Contravention of section 191(2), cf. the second period of sub-
section (1) of the Danish Penal Code, cf. section 3(1), cf.
section 1(2) of the Danish Misuse of Drugs Act, cf. section 27,
cf. section 2, cf. Appendix 1, list A, no. 2 of Order No. 559
of November 9, 1984, cf. section 21 (in part) of the Penal
Code.

PARTICULARS OF OFFENCE

a. (XIV)

On [REDACTED], 1989, all the accused - according to previous agreement - smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. In the airport of Vienna, the aforesaid [REDACTED] handed over a toiletries kit containing heroin to the aforesaid S[REDACTED], who subsequently imported the drugs into Denmark, where they were passed on to the aforesaid D[REDACTED].

b. (IV)

On N[REDACTED], 1989, all the accused - according to previous agreement - smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. In the airport of Frankfurt, the aforesaid [REDACTED] handed over a toiletries kit containing heroin to the aforesaid S[REDACTED], who subsequently imported the drugs into Denmark, where they were passed on to the aforesaid P[REDACTED].

c. (V)

On [REDACTED], 1990, the aforesaid S[REDACTED] - according to previous agreement with the other persons accused - attempted to smuggle not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. The aforesaid S[REDACTED] travelled to Frankfurt in order to collect the heroin from the aforesaid P[REDACTED], without succeeding however, as P[REDACTED] did not appear at the appointed time.

d. (V)

Around [REDACTED], 1990, the aforesaid [REDACTED] and [REDACTED] - according to previous agreement - smuggled not less than 600

9

grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. According to the agreement, the aforesaid [REDACTED] was to pass on the heroin to the aforesaid [REDACTED] in the airport of Frankfurt. However, this attempt proved abortive, as the aforesaid [REDACTED] did not meet the aforesaid [REDACTED] at the appointed time, for which reason [REDACTED] made other arrangements to smuggle the heroin into Denmark, where it was passed on to the aforesaid [REDACTED].

e. (VI)

On [REDACTED], 1990, the aforesaid [REDACTED] - according to previous agreement with the other persons accused - attempted to smuggle not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. The aforesaid [REDACTED] travelled to Amsterdam in order to collect the heroin from the aforesaid [REDACTED] without succeeding however, as [REDACTED] did not appear at the appointed time.

f. (VI)

Around May 19, 1990, the aforesaid [REDACTED] and [REDACTED] - according to previous agreement - smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. According to the agreement, the aforesaid [REDACTED] was to pass on the heroin to the aforesaid [REDACTED] in the airport of Amsterdam. However, this attempt proved abortive, as the aforesaid [REDACTED] did not meet the aforesaid [REDACTED] at the appointed time, for which reason [REDACTED] made other arrangements to smuggle the heroin into Denmark, where it was passed on to the aforesaid [REDACTED].

g. (IX)

On June 29, 1990, all the accused - according to previous agreement - smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to

10

passing on such heroin. In the airport of Frankfurt, the afore-said [REDACTED] handed over a toiletries kit containing heroin to the aforesaid [REDACTED], who subsequently imported the drugs into Denmark, where they were passed on to the aforesaid [REDACTED].

h. (X)

On [REDACTED], 1990, all the accused - according to previous agreement - smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. In the airport of Frankfurt, the afore-said [REDACTED] handed over a toiletries kit containing heroin to the aforesaid [REDACTED], who subsequently imported the drugs into Denmark, where they were passed on to the aforesaid [REDACTED].

i. (VII)

On [REDACTED], 1990, all the accused - according to previous agreement - smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. In the airport of Frankfurt, the afore-said [REDACTED] handed over a toiletries kit containing heroin to the aforesaid [REDACTED], who subsequently imported the drugs into Denmark, where they were passed on to the aforesaid [REDACTED].

j. (VIII)

On [REDACTED], 1990, all the accused - according to previous agreement - smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. In the airport of Frankfurt, the afore-said [REDACTED] handed over a toiletries kit containing heroin to the aforesaid [REDACTED], who subsequently imported the drugs into Denmark, where they were passed on to the aforesaid [REDACTED].

k. (II)

On S[redacted], 1990, the aforesaid [redacted] and [redacted] - together with and according to previous agreement with [redacted] whose case is being dealt with separately - smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin.

1. (XII)

On [redacted], 1990, at his kiosk at S[redacted], Copenhagen, the aforesaid [redacted] was found to be in possession of 77.5 grams of heroin, with a view to passing on such heroin.

2.

The aforesaid [redacted] is charged with contravention of paragraph 1 of section 59(1) of the Danish Aliens Act, in that he entered Denmark around 1985 and took up his residence in this country in spite of the fact that the aforesaid accused was expelled permanently from Denmark on [redacted].

Moreover, the Prosecution requests confiscation of the following property:

Re count no. 1, [redacted]:

DKK 260,780, SEK 1000, USD 1100, NOK 4000, 669.2 grams of heroin, 1 set of weights (stolen goods no. 12).

Re count no. 1, [redacted]:
77.5 grams of heroin, 5 wrist bags (stolen goods no. 52), passport (no. A 001733047) (stolen goods no. 65).

In addition, the Prosecution requests that the aforesaid [redacted] be expelled permanently from Denmark pursuant to paragraph 4 of section 24 of the Danish Aliens Act.

The trial, which will be by jury, will take place before the main venue of the Court in Copenhagen.

The time limit to be granted to the Defence according to section 836 of the Danish Administration of Justice Act has been fixed at 14 days from the day when the Prosecution's list of evidence, etc. is sent from here.

The Public Prosecutor of Copenhagen, [REDACTED], 1991.
On behalf of the Public Prosecutor.

[REDACTED]

Oversigt over eksplickeringer og impliciteringer i anklageskrift		
E (A)	p.t. Anstalten Herstedvester	who is currently <u>under arrest</u> in Herstedvester Prison
E (A)	p.t. Vestre fængsel	who is currently <u>under arrest</u> in Vestre Prison
E (A)	Sættes herved under tiltale ved Østre Landsret til straf 1. for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jfr. Stk. 1, 2. pkt., jfr. Lov om euforiserende stoffer § 3, stk 1, jfr. § 1, stk. 2, jfr. Bekendtgørelse nr. 559 af 9. November 1984...	Are hereby charged, under penalty of the law, with the following offence: STATEMENT OF OFFENCE Contravention of section 191(2), cf. the second period of subsection (1) of the Danish Penal Code , cf. section 3(1), cf. section 1(2) of the Danish Misuse of Drugs Act, cf. section 27, cf. section 2, cf. Appendix 1, list A, no. 2 of Order No. 559 of November 9, 1984...
E (A)	Sættes herved under tiltale ved Østre Landsret til straf 1. for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jfr. Stk. 1, 2. pkt., jfr. lov om euforiserende stoffer § 3, stk 1, jfr. § 1, stk. 2, jfr. Bekendtgørelse nr. 559 af 9. November 1984 § 27, jfr. § 2, jfr. bilag 1, liste A, nr. 2...	Are hereby charged, under penalty of the law, with the following offence: STATEMENT OF OFFENCE Contravention of section 191(2), cf. the second period of subsection (1) of the Danish Penal Code, cf. section 3(1), cf. section 1(2) of the Danish Misuse of Drugs Act , cf. section 27, cf. section 2, cf. Appendix 1, list A, no. 2 of Order No. 559 of November 9, 1984...
I (R)	Alle de tiltalte ved den xxx 1989 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns Lufthavn i Kastrup, idet tiltalte xxx i lufthavnen i Wien overdrog en toilettaske indeholdende heroinen til tiltalte xxx, der herefter medbragte stoffet til Danmark, hvor det blev overgivet til tiltalte xxx.	On xxx, 1989, all the accused – according to previous agreement – smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. In the airport of Vienna, the aforesaid xxx handed over a toiletries kit containing heroin to the aforesaid xxx, who subsequently imported the drugs into Denmark, where they were passed on to the aforesaid xxx.
I (G)	Alle de tiltalte ved den xxx 1989 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns Lufthavn i Kastrup, idet tiltalte xxx i lufthavnen i Wien overdrog en toilettaske indeholdende heroinen til tiltalte xxx,	On xxx, 1989, all the accused – according to previous agreement – smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. In the airport of Vienna, the aforesaid xxx handed over a toiletries kit

	der herefter medbragte stoffet til Danmark, hvor det blev overgivet til tiltalte xxx.	containing heroin to the aforesaid xxx, who subsequently imported the drugs into Denmark, where they were passed on to the aforesaid xxx.
E (A)	Alle de tiltalte ved den xxx 1989 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns Lufthavn i Kastrup, idet tiltalte xxx i lufthavnen i Wien overdrog en toilettaske indeholdende heroinen til tiltalte xxx, der herefter medbragte stoffet til Danmark, hvor det blev overgivet til tiltalte xxx.	On xxx, 1989, all the accused – according to previous agreement – smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin . In the airport of Vienna, the aforesaid xxx handed over a toiletries kit containing heroin to the aforesaid xxx, who subsequently imported the drugs into Denmark, where they were passed on to the aforesaid xxx.
I (R)	Alle de tiltalte xxx ved den xxx 1989 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns Lufthavn i Kastrup, idet tiltalte xxx i lufthavnen i Frankfurt overdrog en toilettaske indeholdende heroinen til tiltalte xxx, der herefter medbragte stoffet til Danmark, hvor det blev overgivet til tiltalte xxx.	On xxx, 1989, all the accused – according to previous agreement – smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. In the airport of Frankfurt, the aforesaid xxx handed over a toiletries kit containing heroin to the aforesaid xxx, who subsequently imported the drugs into Denmark, where they were passed on to the aforesaid xxx.
I (G)	Alle de tiltalte xxx ved den xxx 1989 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns Lufthavn i Kastrup, idet tiltalte xxx i lufthavnen i Frankfurt overdrog en toilettaske indeholdende heroinen til tiltalte xxx, der herefter medbragte stoffet til Danmark, hvor det blev overgivet til tiltalte xxx.	On xxx, 1989, all the accused – according to previous agreement – smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. In the airport of Frankfurt, the aforesaid xxx handed over a toiletries kit containing heroin to the aforesaid xxx, who subsequently imported the drugs into Denmark, where they were passed on to the aforesaid xxx.
E (A)	Alle de tiltalte xxx ved den xxx 1989 efter forudgående aftale med henblik på videreoverdragelse, at have indsmuglet ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns Lufthavn i Kastrup, idet tiltalte xxx i lufthavnen i Frankfurt overdrog en toilettaske indeholdende heroinen til tiltalte xxx,	On xxx, 1989, all the accused – according to previous agreement – smuggled not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin . In the airport of Frankfurt, the aforesaid xxx handed over a toiletries kit

	der herefter medbragte stoffet til Danmark, hvor det blev overgivet til tiltalte xxx.	containing heroin to the aforesaid xxx, who subsequently imported the drugs into Denmark, where they were passed on to the aforesaid xxx.
I (R)	Tiltalte xxx ved den xxx 1990 efter forudgående aftale med de medtildalte med henblik på videreoverdragelse at have forsøgt at indsmugle ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns lufthavn i Kastrup, <u>idet</u> tiltalte xxx rejste til Frankfurt med henblik på der af tiltalte xxx at få overdraget heroinen, hvilket imidlertid mislykkedes, idet tiltalte xxx ikke mødte frem til den aftalte tid.	On xxx, 1990, the aforesaid xxx – according to previous agreement with the other persons accused – attempted to smuggle not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. The aforesaid xxx travelled to Frankfurt in order to collect the heroin from the aforesaid xxx, without succeeding however, as xxx did not appear at the appointed time.
I (R)	Tiltalte xxx ved den xxx 1990 efter forudgående aftale med de medtildalte med henblik på videreoverdragelse at have forsøgt at indsmugle ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns lufthavn i Kastrup, idet tiltalte xxx rejste til Frankfurt med henblik på <u>der</u> af tiltalte xxx at få overdraget heroinen, hvilket imidlertid mislykkedes, idet tiltalte xxx ikke mødte frem til den aftalte tid.	On xxx, 1990, the aforesaid xxx – according to previous agreement with the other persons accused – attempted to smuggle not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on such heroin. The aforesaid xxx travelled to Frankfurt in order to collect the heroin from the aforesaid xxx, without succeeding however, as xxx did not appear at the appointed time.
E (A)	Tiltalte xxx ved den xxx 1990 efter forudgående aftale med de medtildalte med henblik på videreoverdragelse at have forsøgt at indsmugle ikke under 600 gram heroin til Danmark via Københavns lufthavn i Kastrup, idet tiltalte xxx rejste til Frankfurt med henblik på der af tiltalte xxx at få overdraget heroinen, hvilket imidlertid mislykkedes, idet tiltalte xxx ikke mødte frem til den aftalte tid.	On xxx, 1990, the aforesaid xxx – according to previous agreement with the other persons accused – attempted to smuggle not less than 600 grams of heroin into Denmark via the Copenhagen Airport in Kastrup, with a view to passing on <u>such heroin</u> . The aforesaid xxx travelled to Frankfurt in order to collect the heroin from the aforesaid xxx, without succeeding however, as xxx did not appear at the appointed time.
E (A)	Tiltalte xxx ved den xxx 1990 i sin kiosk beliggende xxx København, med henblik på videreoverdragelse, at have været i besiddelse af 77,5 gram heroin.	On xxx 1990, at his kiosk at xxx, Copenhagen, the aforesaid xxx was found to be in possession of 77,5 grams of heroin, with a view to passing on <u>such heroin</u> .

E (A)	Tiltalte xxx for overtrædelse af <u>udlændingelovens</u> § 59, stk. 1, nr. 1, ved i ca. 1985 at have indrejst til Danmark og taget ophold her i landet til trods for, at tiltalte den xxx blev udvist af Danmark med indrejseforbud gældende for bestandig.	The aforesaid xxx is charged with contravention of paragraph 1 of section 59(1) of the <u>Danish Aliens Act</u> , in that he entered Denmark around 1985 and took up his residence in this country in spite of the fact that the aforesaid accused was expelled permanently from Denmark
I (R)	Tiltalte xxx for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 1, nr. 1, ved i ca. 1985 at have indrejst til Danmark og taget ophold her i landet til trods for, at tiltalte den xxx blev udvist af Danmark med indrejseforbud gældende for bestandig.	The aforesaid xxx is charged with contravention of paragraph 1 of section 59(1) of the Danish Aliens Act, in that he entered Denmark around 1985 and took up his residence in this country in spite of the fact that the aforesaid accused was expelled permanently from Denmark
E(S)	Tiltalte xxx for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 1, nr. 1, ved i ca. 1985 at have indrejst til Danmark og taget ophold her i landet til trods for, at tiltalte den xxx blev udvist af Danmark med indrejseforbud gældende for bestandig.	The aforesaid xxx is charged with contravention of paragraph 1 of section 59(1) of the Danish Aliens Act, in that he entered Denmark around 1985 and took up his residence in this country in spite of the fact that the aforesaid accused was expelled permanently from Denmark
E (A)	Der nedlægges endvidere følgende konfiskationspåstande:	Moreover, <u>the Prosecution</u> requests confiscation of the following property:
E (A)	Der nedlægges endvidere følgende konfiskationspåstande:	Moreover, the Prosecution requests confiscation <u>of the following property</u> :
E (S)	(koster nr. 12)	(stolen goods no. 12)
E (S)	(koster nr. 65)	(stolen goods no. 65)
E (A)	Der nedlægges endvidere i medfør af udlændingelovens § 24, nr. 4, påstand om at xxx udvises fra Danmark med indrejseforbud gældende for bestandig.	In addition, <u>the Prosecution</u> requests that the aforesaid xxx be expelled permanently from Denmark pursuant to paragraph 4 of section 24 of the Danish Aliens Act.
E (A)	Der nedlægges endvidere i medfør af <u>udlændingelovens</u> § 24, nr. 4, påstand om at xxx udvises fra Danmark med indrejseforbud gældende for bestandig.	In addition, the Prosecution requests that the aforesaid xxx be expelled permanently from Denmark pursuant to paragraph 4 of section 24 of <u>the Danish Aliens Act</u> .
E (A)	Der nedlægges endvidere i medfør af udlændingelovens § 24, nr. 4, påstand om at xxx udvises fra Danmark med	In addition, the Prosecution requests that <u>the aforesaid</u> xxx be expelled permanently from Denmark pursuant

	indrejseforbud gældende for bestandig.	to paragraph 4 of section 24 of the Danish Aliens Act.
E (A)	Forsvarens frist efter retsplejelovens § 836 fastsættes til 14 dage fra den dag, da anklagemyndighedens bevisfortegnelse m.v. afsendes herfra.	The time limit to be granted to the Defence according to section 836 of the Danish Administration of Justice Act has been fixed at 14 days from the day when the Prosecution's list of evidence, etc, is sent from here.
E (A)	Forsvarens frist efter retsplejelovens § 836 fastsættes til 14 dage fra den dag, da anklagemyndighedens bevisfortegnelse m.v. afsendes herfra.	The time limit to be granted to the Defence according to section 836 of the Danish Administration of Justice Act has been fixed at 14 days from the day when the Prosecution's list of evidence, etc, is sent from here.

Akt: Skab nr.
(Udfyldes af tinglysningskontoret)

Ejerlav:
XXX Kvarter, København
Matr.nr. [ ]
ejerlejlighed nr. [ ]
Matr.nr.[ ]
Matr.nr. [ ]
ejerlejlighed nr. [ ]

Anmelder:
Advokat XXX

Gade og husnr.

Ejerpantebrev

Debitor: **XXX**
CVR nr. xxxxxxxx

Bopæl:

giver hermed mig selv eller den, til hvem nærværende pantebrev måtte blive overdraget, panteret med personligt gældsansvar for mig for nævnte beløb i tilfælde af dette pantebrevs overdragelse til andre, være sig til ejendom, pant eller på anden måde for

**Beløbets
størrelse:** Kr. xxxx, skriver kroner xxxx.

**Rente- og
betalings-
vilkår:** Pantebrevet forrentes fra den 1. august 2003 med 12% p.a. Renten erlægges i hver 11. juni og 11. december termin, første gang den 11. december 2003 for det da forløbne tidsrum.

Opsigelse: Nærværende pantebrev kan til enhver tid opsiges af kreditor eller af debitor med 14 dages varsel.

Pant: Til sikkerhed for lånet gives oprykkende panteret i ejendommene ejerlejlighed nr. [ ] af matr.nr. [ ] XXX Kvarter, København, matr.nr. [ ] XXX Kvarter, København og ejerlejlighed nr. [ ] af matr.nr. [ ], XXX Kvarter, København.

Panteretten forhøjes gradvis med pantebrevets påløbne renter i det omfang, renterne ikke er opkrævet af kreditor og betalt af debitor.

**Oprykkende
panteret
efter:** (fortsættes side 2)
(fortsat fra side 1)
For så vidt angår ejendommen ejerlejlighed nr. [ ] af matr.nr. [ ] XXX Kvarter, København

Kreditor   Oprindelig kr.   % p.a.   Uaflyst pr.   Nedbragt til kr.

Ejerpantebrev	XXX	Variabel
Ejerpantebrev	XXX	?%

NB: Bopælsforandring skal meddeles til kreditor. Ved forsinkel betaling af renter og afdrag kan kreditor forlange kapitalen indfriet, se side [ ], pkt. 9. a.

Respekterede

servitutter

m.v. Med hensyn til de ejendommene nu påhvilende servitutter og byrder henvises til ejendommenes blade i Tingbogen.

Særlige be-

stemmelser: Meddeelse i henhold til retsplejelovens kapitel 51, øvrige meddelelser, der efter loven skal sendes til pantekreditor, bedes sendt til
(fortsættes side 4)

(fortsat fra side 3)

Særlige be-

stemmelser: XXXXX

der i øvrigt bemyndiges til på mine vegne at underskrive påtegninger af enhver art på nærværende pantebrev, herunder kvitterings- transport-, moderations- og relaksationspåtegninger.

Pantet omfatter tillige samtlige indtægter i form af pligtige pengeydelser fra de til enhver tid værende lejekontrakter på ejendommene.

På pantsætningstidspunktet følger pantsætters rettigheder over de af pantet omfattede ejendomme af betingede skøder. Pantsætningen sker således i henhold til de betingede skøder, hvori betingelserne er opregnet som følger:

Vedrørende ejendommene ejerlighed nr. 1 – 4 af matr.nr. 58, XXX Kvarter, København:

”§ 9. Betingelser for handlen

9.1. Handlen er fra sælgers side betinget affølgende:

at købesummen berigtiges som anført i § 7, pkt. 7.2.

Akt: Skab nr.
(Udfyldes af tinglysningskontoret)

at betingelserne i den mellem køber og sælger indgåede udviklingsaftale er opfyldte senest den 15. juli 2003.

9.2. Handlen er fra købers side betinget af følgende:

at køber senest 31. marts 2004 opnår byggetilladelse fra Københavns Kommune til at iværksætte ombygning udstedt med tekniske og andre betingelser.

at sælger senest 31. marts 2004, efter forudgående godkendelse fra køber, indgår aftale med lejeren, om lejerens fraflytning fra ejendommen eller flytning til andet lejemål.

9.3 Advokat xxx meddeles fuldmagt til at meddele endeligt skøde, når betingelserne er opfyldte."

Vedrørende ejendommen matr.nr. [ ], XXX Kvarter, København:

(fortsættes side 5)

(fortsat fra side 3)

Særlige bestemmelser

"§ 9. Betingelser for handlen

9.1 Købsaftalen er fra sælgers side betinget af følgende:

at købesummen berigtes i overensstemmelse med ovenstående pkt. 7. Sker deponering iht. pkt .7.2 c) ikke, senest 5 dage efter et af sælger fremsat skriftligt påkrav er kommet frem til berigtede advokat, bortfalder købsaftalen i sin helhed, uden at nogen af parterne har krav på erstatning eller anden godtgørelse. Dog betaler køber til sælger en bod stor kr. 10.000.000,00, skriver timillioner DKK. Boden udbetales af det i henhold til pkt. 7.2. a) og b) deponerede beløb.

9.2 Køber har pligt til at tage endeligt skøde på ejendommen, når deponering i henhold til pkt. 7.2 b) og c) er sket.

9.3 Berigtede advokat meddeles fuldmagt til at meddele endeligt skøde, når betingelsen er opfyldt."

Vedrørende ejendommen ejerlejlighed nr. [ ] af matr.nr. [ ] XXX Kvarter, København:

"§ 9. Betingelse for handlen

9.1. Handlen er fra sælgers side betinget af følgende:

at købesummen berigtes som anført i § 7, pkt. 7.2.

9.2. Advokat XXX meddeles fuldmagt til at meddele endeligt skøde, når betingelsen er opfyldt."

I øvrigt gælder Justitsministeriets nedenstående pantebrevsformular A (side [   ]), som debitor ved sin underskrift tiltræder.

For så vidt pantebrevet alene
underskrives af debitor, erklærer medunderskrevne
erklærer denne samtidig at være ægtefælle samtykke i
ugift eller at ejendommen ikke pantsætningen. Er ægtefælle
omfattes af lov om ægeskabets medejer, underskrives som
retsvirkninger § 18.

For så vidt debitor er gift,
underskrives af debitor, erklærer medunderskrevne
erklærer denne samtidig at være ægtefælle samtykke i
ugift eller at ejendommen ikke pantsætningen. Er ægtefælle
omfattes af lov om ægeskabets medejer, underskrives som
debitor og pantsætter.

(fortsættes side 6)

(fortsat fra side 5)

Dato: _____

Underskrift: _____
Som debitor(er) og Ægtefælles samtykke
pantsætter(e)

Til vitterlighed om ægte underskrift/underskrifter, dateringens rigtighed og udstederens/udstedernes myndighed (påføres af to myndige personer, der ikke må være nærtstående familiemedlemmer, med tydelig angivelse af navn, stilling og bopæl samt underskrift):

Underskrift: _____ **Underskrift:** _____

Navn: _____ **Navn:** _____
Underskrift gentaget med blokbogstaver

Stilling: _____ **Stilling:** _____

Bopæl: _____ **Bopæl:** _____
_____

**Ting-
lysningspå-
tegninger**

Akt: Skab nr.
(Udfyldes af tinglysningskontoret)

Registration fee DKK

Applicant:

Owner's association:
XXX Kvarter, Copenhagen
Title no.,
flat nos
Title no.
Title no.
flat no.

Street and number

Owner's mortgage

Debtor: **xxxx**
CVR no. xxx

Address:

hereby grants the debtor or any other assignee hereof a mortgage subject to personal liability on the part of the debtor for the specified amount in case of the assignment or transfer of this Mortgage in ownership, by way of security or otherwise in the amount of

Amount: DKK xxx, in words xxx Danish kroner.

Interest and payment terms: This Mortgage is subject to interest at a rate of 12% p.a. from 1 August 2003. Interest is payable on 11 June and 11 December, the first payment to be made on 11 December 2003 for the days elapsed.

Termination: This Mortgage may at any time be terminated by the creditor or the debtor by 14 days' notice.

Secured assets: In security of the loan, the debtor hereby mortgages owner-occupied flats nos [ ] of title no. [ ] XXX Kvarter, Copenhagen, title no. [ ] XXX Kvarter, Copenhagen and owner-occupied flat no. [ ] of title no. [ ], XXX Kvarter, Copenhagen, such mortgage advancing with the repayment of prior mortgages.

(continued on page 2)

(continued from page 1)

The security will increase with the accrual of interest on the mortgage unless interest is charged by the creditor and paid by the debtor.

Mortgage**advancing with the repayment**

of these mortgages: As to flat no. [ ] of title no. [ ] XXX Kvarter, Copenhagen

Cancelled as at	Creditor	Originally DKK Reduced to DKK	% p.a.	Not
	Owner's mortgage		Floating	
Owner's mortgage	Owner's mortgage		Floating	
Owner's mortgage	Owner's mortgage		Floating	
Owner's mortgage	Owner's mortgage		Floating	

Owner's mortgage	Floating
Owner's mortgage	Floating
Owner's mortgage	?%

(continued on page 4)
(continued from page 3)

NB: Notice shall be given to the creditor in case of change of address. In case of default on payment of interest and instalments, the creditor is entitled to demand repayment of the capital, see page [ ], clause 9.a.

Charges ranking

prior to this

mortgage: With respect to the encumbrances and other charges affecting the properties, reference is made to the entries on the land register.

Special

provisions: Any notice to be given under Part 51 of the Danish Administration of Justice Act and any other statutory notices to be sent to the creditor shall be addressed to

XXXXX

being authorised to sign on my behalf any endorsement whatsoever on this Mortgage, including endorsements of payment, assignment, modification and release.

This Mortgage shall also include all income in the form of contractual payments under leases on properties.

At the date of this Mortgage, the rights of the mortgagor in the properties affected by this Mortgage shall be specified in conditional conveyances. The properties are thus mortgaged in accordance with the conditional conveyances in which the terms and conditions are set out as follows:

As to flat nos [ ] of title no. [ ] XXX Kvarter, Copenhagen:

(continued on page 5)

(continued from page 4)

" 9. Conditions precedent to the sale

9.1. On the part of the vendor, the sale is conditional on the following conditions:

that the purchase price is paid as set out in Clause 7.2, and
that the conditions of the Development Management Agreement between the purchaser and the vendor are satisfied on or before 15 July 2003.

9.2. On the part of the purchaser, the sale is conditional on the following conditions:

that the purchaser is granted a planning permission by the City of Copenhagen on or before 31 March 2004 for conversion issued with technical and other conditions, and
that the vendor enters into an agreement with the tenant on the tenant's vacation of the property or removal to other premises on or before 31 March 2004 subject to the prior approval of the purchaser.

XXX is hereby given the authority to grant conclusive title on satisfaction of the conditions."

As to the property title no. [ ] XXX Kvarter, Copenhagen:

**Special
provisions:**

" 9. Conditions precedent to the sale

9.1 On the part of the vendor, the contract of sale is conditional on the following conditions:

that the purchase price is paid as set out in Clause 7 above. Unless the purchase price is deposited in accordance with Clause 7.2 c) within five days from the receipt of the vendor's written request by the lawyer in charge of the completion of the sale, the contract of sale shall terminate in its entirety without either party having any claim for damages or other compensation. However, the purchaser shall by way of liquidated damages pay a sum of DKK 10,000,000.00, in words ten million Danish kroner, to the vendor. The liquidated damages are payable out of the amount deposited under Clause 7.2 a) and b).

9.2 The purchaser is obliged to take conclusive title to the property when the purchase price has been deposited in accordance with Clause 7.2 b) and c).

9.3 The lawyer in charge of the completion of the sale is hereby given the authority to grant conclusive title on satisfaction of the conditions."

(continued on page 6)

(continued from page 5)

As to flat no. [ ] of title no. [ ] XXX Kvarter, Copenhagen:

" 9. Condition precedent to the sale

9.1. On the part of the vendor, the sale is conditional on the following conditions:

that the purchase price is paid as set out in Clause 7.2.

9.2. XXX, is hereby given the authority to grant conclusive title on satisfaction of the conditions."

In all other respects the Mortgage is subject to the below mortgage form A issued by the Danish Ministry of Justice (page [ ]) accepted by the debtor by his signature.

In the event that this Mortgage is signed by the debtor alone, he or she hereby declares that he or she is not married or that the property is not subject to section 18 of the Danish Act on the Legal Effects of Marriage.

In the event that the debtor is married, the spouse shall by his or her signature consent to this Mortgage. If the spouse is the part-owner of the secured property, he or she shall sign as debtor and mortgagor.

Date:

_____

_____

Signature:

As debtor(s) and mortgagor(s)

Consent of the spouse

In witness of the genuineness of the signature(s), the correctness of the date and the legal capacity of the issuer(s) (to be filled in by two persons of full age and capacity who are not next of kin, clearly specifying name, occupation and signature):

(continued on page 7)
(continued from page 6)

Signature: _____

Signature: _____

Name: _____
Signature written in block letters

Name: _____
Signature written in block letters

Occupation: _____

Occupation: _____

Address: _____
_____

Address: _____
_____

**Endorsements
of registration:**

Oversigt over eksplikiteringer og impliciteringer i ejerpantebrev		
I (G)	... giver hermed mig selv eller den, til hvem nærværende pantebrev måtte blive overdraget, panteret med personligt gældsansvar for mig...	... hereby grants the debtor or any other assignee hereof a mortgage subject to personal liability on the part of the debtor...
E (A)	...giver hermed mig selv eller den, til hvem nærværende pantebrev måtte blive overdraget, panteret med personligt gældsansvar for mig for nævnte beløb i tilfælde af dette pantebrevs overdragelse til andre, være sig til ejendom, pant eller på anden måde for...	... hereby grants the debtor or any other assignee hereof a mortgage subject to personal liability on the part of the debtor for the specified amount in case of the assignment or transfer of this Mortgage in ownership, by way of security or otherwise in the amount of...
E (A)	...giver hermed mig selv eller den, til hvem nærværende pantebrev måtte blive overdraget, panteret med personligt gældsansvar for mig for nævnte beløb i tilfælde af dette pantebrevs overdragelse til andre, være sig til ejendom, pant eller på anden måde for...	... hereby grants the debtor or any other assignee hereof a mortgage subject to personal liability on the part of the debtor for the specified amount in case of the assignment or transfer of this Mortgage in ownership , by way of security or otherwise in the amount of...
I (R)	...giver hermed mig selv eller den, til hvem nærværende pantebrev måtte blive overdraget, panteret med personligt gældsansvar for mig for nævnte beløb i tilfælde af dette pantebrevs overdragelse til andre , være sig til ejendom, pant eller på anden måde for...	... hereby grants the debtor or any other assignee hereof a mortgage subject to personal liability on the part of the debtor for the specified amount in case of the assignment or transfer of this Mortgage in ownership, by way of security or otherwise in the amount of...
I (R)	...giver hermed mig selv eller den, til hvem nærværende pantebrev måtte blive overdraget, panteret med personligt gældsansvar for mig for nævnte beløb i tilfælde af dette pantebrevs overdragelse til andre, være sig til ejendom, pant eller på anden måde for...	... hereby grants the debtor or any other assignee hereof a mortgage subject to personal liability on the part of the debtor for the specified amount in case of the assignment or transfer of this Mortgage in ownership, by way of security or otherwise in the amount of...
E (A)	Beløbets størrelse: Kr.xxxxx, skriver kroner xxxx.	Amount: DKK xxx, in words xxx Danish kroner.
I (R)	Renten erlægges i hver 11. juni og 11. december termin, første gang den 11. december 2003 for det da forløbne tidsrum.	This Mortgage is subject to interest at a rate of 12% p.a. from 1 August 2003. Interest is payable on 11 June and 11 December, the first payment to be made on 11 December 2003 for the

E (A)	Renten erlægges i hver 11. juni og 11. december termin, første gang den 11. december 2003 for det da forløbne tidsrum.	This Mortgage is subject to interest at a rate of 12% p.a. from 1 August 2003. Interest is payable on 11 June and 11 December, the first payment to be made on 11 December 2003 for the
I (R)	Renten erlægges i hver 11. juni og 11. december termin, første gang den 11. december 2003 for det da forløbne tidsrum.	This Mortgage is subject to interest at a rate of 12% p.a. from 1 August 2003. Interest is payable on 11 June and 11 December, the first payment to be made on 11 December 2003 for the
E (S)	Pantebrevet forrentes fra den 1. august 2003 med 12% p.a. Renten erlægges i hver 11. juni og 11. december termin, første gang den 11. december 2003 for det da forløbne tidsrum .	This Mortgage is subject to interest at a rate of 12% p.a. from 1 August 2003. Interest is payable on 11 June and 11 December, the first payment to be made on 11 December 2003 for the days elapsed.
E (A)	Til sikkerhed for lånet gives oprykkende panteret i ejendommene ejerlejlighed nr. [ ] af matr.nr. [ ] XXX Kvarter, København...	In security of the loan, the debtor hereby mortgages owner-occupied flats nos [ ] of title no. [ ] XXX Kvarter, Copenhagen...
E (A)	Til sikkerhed for lånet gives oprykkende panteret i ejendommene ejerlejlighed nr. [ ] af matr.nr. [ ] XXX Kvarter, København, matr.nr. [ ] XXX Kvarter, København og ejerlejlighed nr. [ ] af matr.nr. [ ], XXX Kvarter, København.	In security of the loan, the debtor hereby mortgages owner-occupied flats nos [ ] of title no. [ ] XXX Kvarter, Copenhagen, title no. [ ] XXX Kvarter, Copenhagen and owner-occupied flat no. [ ] of title no. [ ], XXX Kvarter, Copenhagen, such mortgage advancing with the repayment of prior mortgages .
I (R)	For så vidt angår ejendommen ejerlejlighed nr. [ ] af matr.nr. [ ] XXX Kvarter, København	As to flat no. [ ] of title no. [ ] XXX Kvarter, Copenhagen
I (R)	Med hensyn til de ejendommene nu påhvilende servitutter og byrder henvises til ejendommenes blade i Tingbogen.	With respect to the encumbrances and other charges affecting the properties, reference is made to the entries on the land register.
E (A)	Med hensyn til de ejendommene nu påhvilende servitutter og byrder henvises til ejendommenes blade i Tingbogen.	With respect to the encumbrances and other charges affecting the properties, reference is made to the entries on the land register.
I (G)	Med hensyn til de ejendommene nu påhvilende servitutter og byrder henvises til ejendommenes blade i Tingbogen.	With respect to the encumbrances and other charges affecting the properties, reference is made to the entries on the land register.
E (A)	Meddelelse i henhold til	Any notice to be given under Part 51

	rettsplejelovens kapitel 51, øvrige meddelelser, der efter loven skal sendes til pantekreditor, bedes sendt til	of the Danish Administration of Justice Act and any other statutory notices to be sent to the creditor shall be addressed to
I (R)	XXXXX der i øvrigt bemyndiges til på mine vegne at underskrive påtegninger af enhver art på nærværende pantebrev, herunder kvitterings- transport-, moderations- og relaksattionspåtegninger.	XXXXX being authorised to sign on my behalf any endorsement whatsoever on this Mortgage, including endorsements of payment, assignment, modification and release.
E (S)	Pantet omfatter tillige samtlige indtægter i form af pligtige pengeydelser fra de til enhver tid værende lejekontrakter på ejendommene.	This Mortgage shall also include all income in the form of contractual payments under leases on properties.
E (S)	Pantet omfatter tillige samtlige indtægter i form af pligtige pengeydelser fra de til enhver tid værende lejekontrakter på ejendommene.	This Mortgage shall also include all income in the form of contractual payments under leases on properties.
I (R)	Pantet omfatter tillige samtlige indtægter i form af pligtige pengeydelser fra de til enhver tid værende lejekontrakter på ejendommene.	This Mortgage shall also include all income in the form of contractual payments under leases on properties.
I (G)	Pantet omfatter tillige samtlige indtægter i form af pligtige pengeydelser fra de til enhver tid værende lejekontrakter på ejendommene .	This Mortgage shall also include all income in the form of contractual payments under leases on properties .
E (S)	På pantsætningstidspunktet følger pantsætters rettigheder over de af pantet omfattede ejendomme af betingede skøder.	At the date of this Mortgage , the rights of the mortgagor in the properties affected by this Mortgage shall be specified in conditional conveyances.
E (A)	Pantsætningen sker således i henhold til de betingede skøder, hvori betingelserne er opregnet som følger:	The properties are thus mortgaged in accordance with the conditional conveyances in which the terms and conditions are set out as follows:
E (A)	Pantsætningen sker således i henhold til de betingede skøder, hvori betingelserne er opregnet som følger:	The properties are thus mortgaged in accordance with the conditional conveyances in which the terms and conditions are set out as follows:

E (A)	Handlen er fra sælgers side betinget af følgende:	On the part of the vendor, the sale is conditional on the following conditions :
E (A)	at købesummen berigtiges som anført i § 7, pkt. 7.2.	that the purchase price is paid as set out in Clause 7.2, and
E (A)	Handlen er fra købers side betinget af følgende:	On the part of the purchaser, the sale is conditional on the following conditions :
E (A)	at køber senest 31. marts 2004 opnår byggetilladelse fra Københavns Kommune til at iværksætte ombygning udstedt med tekniske og andre betingelser.	that the purchaser is granted a planning permission by the City of Copenhagen on or before 31 March 2004 for conversion issued with technical and other conditions, and
I (R)	Advokat xxx meddeles fuldmagt til at meddele endelig skøde, når betingelserne er opfyldte.	XXX is hereby given the authority to grant conclusive title on satisfaction of the conditions.
E (A)	Advokat xxx meddeles fuldmagt til at meddele endelig skøde, når betingelserne er opfyldte.	XXX is hereby given the authority to grant conclusive title on satisfaction of the conditions.
E (A)	Købsaftalen er fra sælgers side betinget af følgende:	On the part of the vendor, the contract of sale is conditional on the following conditions :
E (A)	Sker deponering iht. pkt .7.2 c) ikke, senest 5 dage efter et af sælger fremsat skriftligt påkrav er kommet frem til berigtingende advokat , bortfalder købsaftalen i sin helhed, uden at nogen af parterne har krav på erstatning eller anden godtgørelse.	Unless the purchase price is deposited in accordance with Clause 7.2 c) within five days from the receipt of the vendor's written request by the lawyer in charge of the completion of the sale , the contract of sale shall terminate in its entirety without either party having any claim for damages or other compensation.
E (A)	Dog betaler køber til sælger en bod stor kr. 10.000.000,00, skriver timillioner DKK.	However, the purchaser shall by way of liquidated damages pay a sum of DKK 10,000,000.00, in words ten million Danish kroner, to the vendor.
E (A)	Boden udbetales af det i henhold til pkt. 7.2. a) og b) deponerede beløb.	The liquidated damages are payable out of the amount deposited under Clause 7.2 a) and b).
E (S)	Dog betaler køber til sælger en bod stor kr. 10.000.000,00, skriver timillioner DKK.	However, the purchaser shall by way of liquidated damages pay a sum of DKK 10,000,000.00, in words ten million Danish kroner, to the vendor.
I (R)	Dog betaler køber til sælger en bod stor kr. 10.000.000,00, skriver timillioner DKK.	However, the purchaser shall by way of liquidated damages pay a sum of DKK 10,000,000.00, in words ten

		million Danish kroner, to the vendor.
E (A)	Køber har pligt til at tage endeligt skøde på ejendommen, når deponering i henhold til pkt. 7.2 b) og c) er sket.	The purchaser is obliged to take conclusive title to the property when <u>the purchase price</u> has been deposited in accordance with Clause 7.2 b) and c).
E (A)	<u>Berigtigende advokat</u> meddeles fuldmagt til at meddele endeligt skøde, når betingelsen er opfyldt.	<u>The lawyer in charge of the completion of the sale</u> is hereby given the authority to grant conclusive title on satisfaction of the conditions.
E (A)	Berigtigende advokat meddeles fuldmagt til at meddele endeligt skøde, når betingelsen er opfyldt.	The lawyer in charge of the completion of the sale is <u>hereby</u> given the authority to grant conclusive title on satisfaction of the conditions.
E (A)	Handlen er fra sælgers side betinget af følgende:	On the part of the vendor, the sale is conditional on the following <u>conditions</u> :
I (R)	<u>Advokat XXX</u> meddeles fuldmagt til at meddele endeligt skøde, når betingelsen er opfyldt.	<u>XXX</u> , is hereby given the authority to grant conclusive title on satisfaction of the conditions.
E (A)	Advokat xxx meddeles fuldmagt til at meddele endeligt skøde, når betingelsen er opfyldte.	XXX is <u>hereby</u> given the authority to grant conclusive title on satisfaction of the conditions.
E (A)	I øvrigt gælder <u>Justitsministeriets</u> nedenstående pantebrevsformular A (side [ ]), som debitor ved sin underskrift tiltræder.	In all other respects the Mortgage is subject to the below mortgage form A issued by <u>the Danish Ministry of Justice</u> (page [ ]) accepted by the debtor by his signature.
E (A)	For så vidt pantebrevet alene underskrives af debitor, erklærer denne samtidig at være ugift eller at ejendommen ikke omfattes <u>af lov om ægteskabets retsvirkninger</u> § 18.	In the event that this Mortgage is signed by the debtor alone, he or she hereby declares that he or she is not married or that the property is not subject to section 18 of <u>the Danish Act on the Legal Effects of Marriage</u> .
E (A)	Er ægtefælle medejer, underskrives som debitor og pantsætter.	If the spouse is the part-owner <u>of the secured property</u> , he or she shall sign as debtor and mortgagor.